

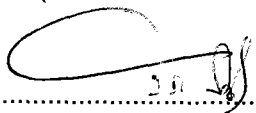
การศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
เขตการศึกษา 6

ปริญญาานิพนธ์
ของ
ชาติรี ดีทองกลาง

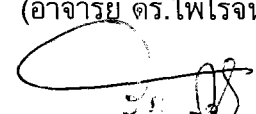
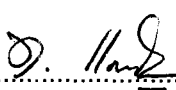
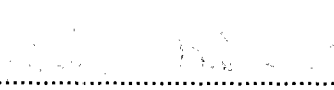
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2542
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

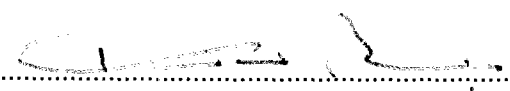
คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.ทัศน แสงศักดิ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ 12 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2542

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย และประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับความกรุณาจากอาจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย และอาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา กรณารับเป็น ประธานกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ เลขานุการคณะกรรมการบริหารหลักสูตร สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และที่ปรึกษาประจำรุ่นของนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา รุ่นที่ 22 ที่กรณารับเป็นกรรมการผู้ควบคุมปริญญาานิพนธ์

อาจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์ และ อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ อาจารย์ ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา ที่กรณารับเป็นคณะกรรมการสอบที่แต่งตั้งเพิ่มเติม และ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิ้น อาจารย์ประจำภาควิชาวัดผลและประเมินผลการศึกษา ที่กรณา ให้ข้อคิดในการจัดทำเค้าโครงปริญญาานิพนธ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่กล่าวนามข้างต้น เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบคุณผู้ช่วยศึกษานิเทศการจังหวัดสระบุรี ทั้ง 2 ท่าน คือ นายเสน่ห์ บุญช่วงดี และ นายณัฐภัทร ปทีปปานิ ขอขอบคุณนายเดชา หามนตรี ศึกษาธิการอำเภอวิหารแดง นายปรีชา พุดฉาย ศึกษาธิการอำเภอดอนพุด และนายแสงสิน แพทย์ประพาพ หัวหน้าฝ่ายส่งเสริม พละนามัยและกิจการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี ที่กรณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ อำเภอและกิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และ ขอขอบคุณนายวันชัย บุญทอง ศึกษาธิการอำเภอกิ่งอำเภอหนองน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี ที่ให้ข้อคิด และแนะนำแนวทางในการศึกษาค้นคว้า

ขอบคุณอาจารย์สุกัญญา ดีทองกลาง ขอใจเด็กหญิงภัทรนุช ดีทองกลาง และ เด็กหญิงพิชยาภา ดีทองกลาง ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน ทำให้ผู้วิจัย ได้ศึกษาค้นคว้าประสบความสำเร็จ

คุณประโยชน์ที่พึงมีจากปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแต่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ ญาติพี่น้อง และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ปลูกฝังและส่งเสริมการศึกษา แก่ผู้วิจัย ยังผลให้ประสบความสำเร็จความก้าวหน้าตลอดมา

ชาติรี ดีทองกลาง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ประวัติความเป็นมาและขอบข่ายหน้าที่ของศึกษาศาสตร์การอำเภอ.....	10
หน้าที่ความรับผิดชอบของนักวิชาการศึกษา.....	14
ความรู้เกี่ยวกับระบบงานข้อมูลสารสนเทศ.....	15
ระบบข้อมูลและสารสนเทศของกระทรวงศึกษาศาสตร์การ.....	20
มาตรฐานงานข้อมูลและสารสนเทศของสำนักงานศึกษาศาสตร์การอำเภอ.....	23
ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาศาสตร์การอำเภอ.....	26
การวิเคราะห์ระบบสำหรับการจัดเก็บข้อมูล.....	28
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
งานวิจัยในประเทศ.....	38
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	41
สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า.....	42
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	67
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	67
สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า.....	67
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	68
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
อภิปรายผล.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	81
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	87
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	103

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนประชากรที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดอำเภอ.....	44
2	จำนวนแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไปยังผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนที่ได้รับคืน และจำนวนแบบสอบถามที่สมบูรณ์.....	49
3	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน ศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูล ส่วนปัจจัยป้อน.....	50
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน ศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูล ส่วนกระบวนการ.....	51
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน ศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูล ส่วนผลผลิต.....	52
6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน ศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล ด้านการศึกษา.....	53
7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน ศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล ด้านการศาสนา....	54
8	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน ศึกษาธิการอำเภอเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลด้านการวัฒนธรรม...55	
9	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน ศึกษาธิการอำเภอเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลรวมทุกส่วนทุกด้าน..56	
10	เปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูล และองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์.....	57
11	เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูลและ องค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์.....	58
12	เปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูลและ องค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลจำแนกตามขนาดอำเภอ.....	59
13	เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูลและ องค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลจำแนกตามขนาดอำเภอ.....	60

14	ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับระบบ การจัดเก็บข้อมูล ส่วนปัจจัยป้อน.....	61
15	ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับระบบ การจัดเก็บข้อมูล ส่วนกระบวนการ.....	62
16	ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับระบบ การจัดเก็บข้อมูล ส่วนผลผลิต.....	63
17	ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบ ของการจัดเก็บข้อมูล ด้านการศึกษา.....	64
18	ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบ ของการจัดเก็บข้อมูล ด้านการศาสนา.....	65
19	ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบ ของการจัดเก็บข้อมูล ด้านการวัฒนธรรม.....	66
20	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอ จำแนกตาม ประสบการณ์และขนาดอำเภอ.....	97
21	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษา จำแนกตาม ประสบการณ์และขนาดอำเภอ.....	100

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลและสารสนเทศ.....16
- 2 แสดงระบบการจัดเก็บข้อมูล.....33

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในการบริหารงานและการวางแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ และการพัฒนาระบบบริหารงานในองค์กรให้ก่อเกิด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประหยัด มีความจำเป็นที่จะต้องกระทำเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง มีแผนในการดำเนินการ มีการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่จำกัดเพื่อ ปฏิบัติการให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ ในการพัฒนาระบบบริหารขององค์กร หรือหน่วยงานใด ๆ จะให้ดีขึ้นได้ ต้องอาศัยระบบการจัดการด้านข้อมูลและสารสนเทศ ที่มี ประสิทธิภาพ รวมทั้งได้มาตรฐานคุณภาพด้วย

จากข้อเท็จจริงเราจะพบว่า ข้อมูลและสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นมาใช้ในวงการธุรกิจนั้น ได้นำระบบธุรกิจไปสู่ความสำเร็จครั้งแล้วครั้งเล่า ส่วนในวงการของรัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการทาง การศึกษา เราก็มองแต่เพียงว่าในอนาคตอันใกล้นี้ เราจะมีระบบสารสนเทศทางการศึกษา ที่มีความ ทันสมัย มีคุณภาพ และมีการนำข้อมูลและสารสนเทศ มาใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการ บริหารงาน การกำหนดนโยบาย และการวางแผนอย่างจริงจัง และเป็นการกระตุ้นเตือนผู้บริหาร ให้มุ่งเห็นความสำคัญของระบบสารสนเทศ ในประเด็นที่ว่า การจัดเก็บข้อมูลและระบบสารสนเทศ ตรงกับความต้องการของผู้บริหาร รวมทั้งมีการจัดระบบข้อมูลซึ่งเป็นฐานสำคัญในการพัฒนา สารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ เช่นเดียวกัน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2537 : 78 - 95)

การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ของหน่วยงานภาครัฐถือว่า เป็นการ จัดการทรัพยากร เพื่อประกอบการตัดสินใจที่มีความสำคัญยิ่ง ในการบริหารงานของหน่วยงาน เช่น การมีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของประชาชน ระดับรายได้ การทำงาน อาชีพ รวมไปถึง เรื่องราวเกี่ยวกับสาธารณสุข ถ้าปราศจากสารสนเทศเหล่านี้ การตัดสินใจก็จะผิดพลาดและนำไปสู่ ความล้มเหลวของหน่วยงานได้ ดังนั้น เรื่องของข้อมูลและสารสนเทศไม่ใช่เรื่องใหม่แต่ประการใด นักปกครองและนักบริหาร ต้องใช้ข้อมูลและสารสนเทศมานานแล้ว (ครรรชิต มาลัยวงศ์. 2534 : 87 - 88)

จากการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับ สถานภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใน หน่วยงานของรัฐพบว่า รัฐลงทุนด้านคอมพิวเตอร์ต่ำกว่าร้อยละ 1 แต่จากข้อมูลการสอบถามพบว่า

ในภาพรวม รัฐให้ความสำคัญด้านเทคโนโลยีข้อมูล และสารสนเทศมากขึ้น แม้ว่า ยังขาดบุคลากร และขาดการประเมินคุณภาพที่ได้ลงทุนไปแล้ว และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านนี้ใน ภาครัฐที่ต้องลงมือแก้ไข อย่างเร่งด่วน คือ ปัญหาการพัฒนาข้อมูล ได้แก่ ปัญหาที่รัฐไม่มีข้อมูลไว้ พร้อมสำหรับระบบสารสนเทศ ส่วนหนึ่งเพราะขาดงบประมาณในการเก็บข้อมูล อย่างต่อเนื่อง ปัญหาเร่งด่วนด้านบุคลากร ได้แก่ การขาดบุคลากรผู้นำด้านสารสนเทศ และปัญหาเร่งด่วนด้าน ระบบบริการและการบริหารของภาครัฐ ได้แก่ รัฐยังไม่มีทิศทางแน่นอนในการนำข้อมูลสารสนเทศ มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศ แห่งชาติ. 2541 : 4 - 7)

ปัจจุบัน ทุกวงการยอมรับว่าข้อมูลสารสนเทศ เป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงาน ทุก ระดับ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเข้าใจอุปสรรคและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับงาน ในความรับผิดชอบอย่าง ชัดเจน จึงจะสามารถกำหนดนโยบาย วางแผน และตัดสินใจสั่งการได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และโดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับ การจัดเก็บข้อมูลของกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงการจัดเก็บข้อมูล ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีที่ตั้งอยู่ใน อำเภอต่าง ๆ ต้องคำนึงว่า การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ ในด้านข้อมูลและสารสนเทศ สามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามนโยบายและเป้าหมาย ที่กระทรวงกำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่ง ระบบข้อมูลและสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ในการมุ่งพัฒนาโครงสร้างระบบข้อมูลและสารสนเทศ ให้มีความถูกต้อง รวดเร็ว และทันสมัย รวมทั้งมีข่างานคอมพิวเตอร์และสารสนเทศทางการศึกษา การศาสนา และ การวัฒนธรรม ให้ครอบคลุมในระดับประเทศ โดยเฉพาะ ประการที่สำคัญคือ การพัฒนาบุคลากร ทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ให้มีความรู้ความเข้าใจ ถึงปัญหาและเห็นความสำคัญ ของระบบข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ ให้รู้จักพัฒนาและนำเทคโนโลยี ที่เหมาะสมมาใช้ จึงเป็นประเด็นปัญหาที่ควรนำมาพิจารณาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เช่นเดียวกัน

ภารกิจที่สำคัญประการหนึ่ง ของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่จัดการศึกษา จะต้องดำเนินการคือ การเก็บสะสมข้อมูลทางการศึกษา ข้อมูลทางการศาสนา และข้อมูลทางการ วัฒนธรรม เพื่อบริการข้อมูลสารสนเทศให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ใช้ข้อมูลประเภทต่าง ๆ แต่เนื่องจากข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนา และการใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจทางการ บริหารการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมส่วนใหญ่ เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) ส่วนข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) ได้มีหน่วยงานในสังกัดระดับรองลงไปเป็นผู้ดำเนินการ จัดเก็บข้อมูล และการประเมินผลการปฏิบัติการในการจัดเก็บข้อมูล ในภาพรวมของกระทรวง กลับพบกับอุปสรรคและปัญหาหลายประการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

2530 : 4) ดังนี้

ประการแรก ความไม่ตรงกันในข้อมูลรายการเดียวกันจากแหล่งข้อมูลต่างกัน ทำให้ผู้ใช้เกิดความสับสน และไม่สามารถใช้ได้ทันที อีกทั้งเป็นการจัดการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากจะต้องเก็บไว้ทั้งหมดตามที่ได้รับรายงาน และเมื่อต้องการปรับข้อมูลให้ทันสมัย (Update) ก็ต้องทำทั้งหมดเช่นกัน

ประการที่สอง การผลิตข้อมูลของแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มีความแตกต่างกัน ในเรื่องของแบบฟอร์ม ตาราง และการจำแนกรายการข้อมูล ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลมีความยุ่งยากไม่สามารถจัดเก็บเป็นระบบเดียวกันได้ และขาดข้อมูลที่ต่อเนื่องเป็นอนุกรม เนื่องจากมีรายการเปลี่ยนแปลงข้อมูลอยู่เสมอ

ประการสุดท้าย ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มักจะไม่ทันสมัยเพียงพอ ที่จะให้บริการผู้ใช้ข้อมูล เนื่องจากต้องรอการเผยแพร่จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และที่สำคัญคือ กระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดข้อมูลในระดับจังหวัด และอำเภอ ซึ่งผู้ใช้ข้อมูลมีความต้องการข้อมูลในระดับพื้นที่มากขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (2540 - 2544) โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะองค์กรกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานทุกระดับชั้น ให้มีการวางแผนพัฒนา และจัดเก็บรวบรวมข้อมูลทางการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในทุกหน่วยงาน และสามารถใช้อ้างอิงสำหรับเป็นกลไกที่สำคัญอย่างหนึ่ง ในการอำนวยความสะดวก การประสานงาน และการส่งเสริมสนับสนุน ให้หน่วยงานทุกหน่วยในสังกัดกระทรวง ได้มีการใช้ทรัพยากรข้อมูลร่วมกัน เพื่อพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ให้บังเกิดผลสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ เป็นภาพรวม ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ดังนั้น การบริหารงานด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ซึ่งมีบุคลากรหลักได้แก่ ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านข้อมูลและสารสนเทศโดยเฉพาะ และเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะต้องปฏิบัติการปรับปรุงพัฒนางานด้านข้อมูลและสารสนเทศในระดับอำเภอ ซึ่งไม่เพียงแต่ จะเป็นส่วนประกอบพื้นฐานที่สำคัญ ในการเสริมสร้างและพัฒนางาน ในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุดเท่านั้น แต่การทำความเข้าใจ สภาพปัญหาของระบบข้อมูล และสารสนเทศ โดยการศึกษาจาก ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา อาจจะได้คำตอบ สำหรับนำไปเป็นข้อมูลเบื้องต้น ในการพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม รวมถึง การพัฒนาสังคมไปสู่ความเจริญก้าวหน้า อีกทางหนึ่งด้วย (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 18 , 33)

การพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในเขตการศึกษา 6 มีความจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศ ที่ถูกต้อง ในการดำเนินการพัฒนา ทั้งนี้ จากข้อมูลสภาพทั่วไปทางด้านสังคม ภูมิศาสตร์ และการปกครอง ปีการศึกษา 2540 เขตการศึกษา 6 มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มสลับกันกับเทือกเขา มีพื้นที่ 23,700 ตารางกิโลเมตรเศษ ประกอบไปด้วยจังหวัดต่าง ๆ จำนวน รวม 7 จังหวัด คือ ลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท และจังหวัดอุทัยธานี จำนวนประชากร 3,152,620 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม อาชีพรองลงมาคือ รับจ้าง และเนื่องจากมีการขยายตัวทางภาคอุตสาหกรรม จึงทำให้บางจังหวัดมีโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบาย และแผนการดำเนินงาน โดยระบุให้ศูนย์เทคโนโลยีและสารสนเทศ รวมถึงสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ดำเนินการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ และเทคนิคการปรับปรุงงานมาใช้ เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพการบริหารและการดำเนินงานในทุกระดับ ตลอดจนมีระบบเครือข่ายข้อมูล ที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ในระดับกระทรวง กรม จังหวัด และสถานศึกษา ทั้งแนวตั้งและแนวนอน ทั้งนี้ เพื่อต้องการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านข้อมูลและสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิบัติงานในการจัดเก็บข้อมูลในระดับปฐมภูมิ ซึ่งจะได้อำเภอจากสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอในทุกท้องที่

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังที่กล่าวข้างต้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับ งานด้านข้อมูลและสารสนเทศ โดยเฉพาะงานจัดเก็บข้อมูลทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม เพื่อเป็นข้อมูลประกอบ การตัดสินใจสั่งการ และพัฒนาระบบงานด้านสารสนเทศทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ของกระทรวง และนอกจากนี้ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และหน่วยงานสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องในแต่ละอำเภอ ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ใกล้ขีดแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ จะต้องพิจารณาดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูล และสารสนเทศ ในหน่วยงาน ให้สามารถตอบสนองต่อการจัดการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ หน่วยงานทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ทุกระดับทุกประเภท จะต้องก้าวไปสู่ยุคใหม่ของสังคม คือ ยุคข้อมูลข่าวสาร

ส่วนในด้านสภาพการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม มีการจัดการ ค่อนข้างหลากหลาย จึงประสบปัญหาเกี่ยวกับปริมาณ และการจำแนกข้อมูลในแต่ละหน่วยงานแต่ละสังกัด ทั้งในทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา เป็นอย่างยิ่ง ทำให้ไม่สามารถจะจัดเก็บ และเลือกสรร

ข้อมูลเฉพาะที่จำเป็นต้องใช้ มาดำเนินการได้ทันท่วงที และนับเป็นความยุ่งยากต่อการเก็บรักษา เอกสารข้อมูลต่าง ๆ โดยไม่ทราบว่ามีเมื่อใด เวลาใด จำเป็นต้องใช้ข้อมูลส่วนไหน และจำแนกข้อมูลอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งนอกจากจะต้องใช้สถานที่ในการจัดเก็บข้อมูลมากขึ้น ยังทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ ในการดำเนินการแต่ละปี โดยไม่สมควรเช่นเดียวกัน (สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6. 2540 : 1 - 10)

จากสภาพข้อมูลและสารสนเทศบางส่วน ดังกล่าวข้างต้นนี้ ซึ่งให้เห็นว่าสภาพความหลากหลายเกี่ยวกับ การดำเนินงานบริหารการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม จำเป็นต้องอาศัยบทบาทของศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา เป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลทั้งสิ้น และด้วยเหตุผลดังที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูล ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาทางด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านนโยบาย และด้านการวางแผนงาน และนำไปสู่การพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม โดยภาพรวม ในระดับอำเภอให้กว้างขวางยิ่งขึ้นในโอกาสข้างหน้าต่อไป ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทอำนาจหน้าที่ ระบบระเบียบในการปฏิบัติงาน และวิธีการจัดเก็บข้อมูล เกิดขึ้นได้

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 ในองค์ประกอบของระบบการจัดเก็บข้อมูล 3 ส่วน คือ ส่วนปัจจัยป้อน ส่วนกระบวนการ และ ส่วนผลผลิต และปัญหาองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลด้านการศึกษา ด้านการศาสนา และ ด้านการวัฒนธรรม

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดอำเภอ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับศึกษาธิการอำเภอ ในการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ ได้อย่างเหมาะสม และจะเป็นประโยชน์สำหรับนักวิชาการศึกษา และบุคลากรในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ด้านข้อมูลและ

สารสนเทศ เพื่อการวางแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม นอกจากนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทางการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการประสานการจัดเก็บข้อมูลทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ให้ครอบคลุมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา ได้แก่ ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในองค์ประกอบของระบบการจัดเก็บข้อมูล 3 ส่วน คือ ส่วนปัจจัยป้อน ส่วนกระบวนการ และส่วนผลผลิต ตามความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เขตการศึกษา 6

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตให้ประชากรทั้งหมด เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละจังหวัดในเขตการศึกษา 6 ประกอบด้วย จังหวัดลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท และอุทัยธานี โดยมีจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น ศึกษาธิการอำเภอ 69 คน และนักวิชาการศึกษา 69 คน รวมทั้งสิ้น 138 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักวิชาการศึกษา หากอำเภอใดมีนักวิชาการศึกษาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ผู้วิจัยจะกำหนดกลุ่มตัวอย่าง เฉพาะที่เป็นนักวิชาการศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานเพียง 1 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา และขนาดอำเภอ
ได้แก่

3.1.1 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จำแนกเป็น กลุ่มประสบการณ์สูง และกลุ่มประสบการณ์ต่ำ

3.1.2 ขนาดของอำเภอ จำแนกเป็น อำเภอขนาดใหญ่ และอำเภอขนาดเล็ก

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูล 3 ส่วน คือ ส่วนปัจจัยป้อน (Input) ส่วนกระบวนการ (Process) ส่วนผลผลิต (Output) และองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล 3 ด้าน คือ ข้อมูลด้านการศึกษา ด้านการศาสนา และด้านการวัฒนธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหา หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในระหว่างการจัดเก็บข้อมูล ทำให้ไม่สามารถสนองนโยบายและวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ

2. การจัดเก็บข้อมูล หมายถึง การดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูล โดยพิจารณาจากระบบการจัดเก็บข้อมูล ส่วนปัจจัยป้อน ส่วนกระบวนการ ส่วนผลผลิต และองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลด้านการศึกษา ด้านการศาสนา และ ด้านการวัฒนธรรม

2.1 ส่วนปัจจัยป้อน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนจัดเก็บข้อมูล การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ระยะเวลา และวิธีดำเนินการจัดเก็บข้อมูล การระดมข้อคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง ความคาดหวังในผลสำเร็จของผู้บริหารในการจัดเก็บข้อมูล การเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ ความพอเพียงของงบประมาณ ความพอเพียงของแหล่งข้อมูลจากหน่วยงานและสถานที่ต่าง ๆ การกำหนดเครื่องมือและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อช่วยในการจัดเก็บ การจัดเก็บข้อมูลประเภทเร่งด่วน การจัดเก็บข้อมูลตามที่นโยบายหน่วยเหนือกำหนด และการจัดเก็บข้อมูลตามภารกิจที่กำหนดในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ

2.2 ส่วนกระบวนการ หมายถึง การดำเนินงานในการบริหารและควบคุมงานจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอนและกรรมวิธีของข้อมูล ได้แก่ การกำหนดประเภทและชนิดข้อมูลที่ต้องจัดเก็บ การประสานงานกับแหล่งข้อมูล การกำกับดูแลเจ้าหน้าที่ที่จัดเก็บข้อมูล การใช้แบบฟอร์มหรือแบบต่าง ๆ ช่วยในการจัดเก็บ การนำไมโครคอมพิวเตอร์มาช่วยในระหว่างจัดเก็บ การบันทึกข้อมูลลงในแบบฟอร์มต่าง ๆ การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น การแสดงผลและรายงานผลข้อมูล การใช้เทคโนโลยีในการทำสำเนาและสื่อสารข้อมูล

2.3 ส่วนผลผลิต หมายถึง สิ่งที่ได้รับจากการดำเนินงานในส่วนปัจจัยป้อน และส่วนกระบวนการซึ่งเป็นผลผลิตเชิงคุณภาพของข้อมูล ได้แก่ ความเที่ยงตรงตามข้อเท็จจริงที่แหล่งข้อมูลรายงาน ความละเอียดชัดเจนของตัวข้อมูล ความถูกต้องตรงกันจากรายการข้อมูลเดียวกันแต่ต่างแหล่งข้อมูลกัน การแปลความหมายข้อมูลเข้าใจตรงกันในรายการเดียวกัน ความสม่ำเสมอคงเส้นคงวาในรายการข้อมูลเชิงบรรยาย การตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลตามลักษณะภารกิจ เช่น ใช้ข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบายและแผน การใช้ข้อมูลเพื่อตัดสินใจสั่งการในการบริหารงาน ความทันสมัยหรืออายุการใช้งานของข้อมูล ความทันเวลาเมื่อเรียกใช้ข้อมูล ความครบถ้วนตามเนื้อหา ประเภท และชนิดของข้อมูล และการสอบทวนข้อมูลย้อนหลัง

2.4 ข้อมูลด้านการศึกษา หมายถึง ข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาการศึกษา ได้แก่ ข้อมูลจำนวนนักเรียน นักศึกษา ทุกระดับ ทุกสังกัด ข้อมูลครูอาจารย์ บุคลากร และสมาชิกคณาจารย์ ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายทางการศึกษาทุกประเภท ข้อมูลจำนวนโรงเรียนและสถานศึกษาทุกสังกัด ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดการ ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อมูลอัตราการคงอยู่และการสละของนักเรียน ข้อมูลประชากรและนักศึกษานอกโรงเรียน ข้อมูลลูกเสือ ยุวกาชาด ผู้บังคับบัญชา และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลแหล่งเงินทุนและผู้รับทุนอุดหนุนการศึกษา

2.5 ข้อมูลด้านการศึกษา หมายถึง ข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาการศึกษา ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับสำนักสงฆ์ วัด และศาสนสถาน ข้อมูลพระภิกษุสามเณรและพระธรรมทูต ข้อมูลพระสังฆาธิการและผู้นำทางศาสนา ข้อมูลวัดร้าง ผู้เช่าที่ดินวัดร้าง และที่ดินของวัด ข้อมูลโรงเรียนและผู้เรียนพระปริยัติธรรมแผนกต่าง ๆ ข้อมูลโรงเรียนและผู้เรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ข้อมูลศูนย์เด็กและเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ข้อมูลเงินทุนอุดหนุนการศึกษาในสำนักเรียนต่าง ๆ ข้อมูลการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมในวัดและศาสนสถาน และข้อมูลกิจกรรมส่งเสริมศาสนา เช่น การประกวด การแข่งขันหรือการคัดเลือก

2.6 ข้อมูลด้านวัฒนธรรม หมายถึง ข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาการวัฒนธรรม ได้แก่ ข้อมูลประชากร เผ่าพันธุ์ ภูมิศาสตร์และการปกครอง ข้อมูลลักษณะประเพณีประจำท้องถิ่น ข้อมูลลักษณะเด่นทางวัฒนธรรม เช่น อาหาร ภาษา การแต่งกาย ข้อมูลลักษณะเศรษฐกิจการค้าขายและกำลังแรงงาน ข้อมูลศูนย์วัฒนธรรมและแหล่งความรู้ชุมชน ข้อมูลสมาคมและมูลนิธิ ข้อมูลโบราณสถานและพิพิธภัณฑสถาน ข้อมูลกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม เช่น การประกวดการสาธิต การแสดง ข้อมูลกองทุนและงบประมาณอุดหนุนงานวัฒนธรรม และข้อมูลสมาชิกกลุ่มองค์กรเบญจภาคี เช่น องค์กรธุรกิจชุมชน องค์กรอาชีพพื้นถิ่น องค์กรภูมิปัญญาสาขาต่าง ๆ

3. สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ หมายถึง หน่วยราชการบริหารในส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2535 แบ่งเป็น สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และสำนักงานศึกษาธิการกิ่งอำเภอ

4. ศึกษาธิการอำเภอ หมายถึง บุคคลที่เป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอที่ได้รับแต่งตั้งจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการให้ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอ และศึกษาธิการประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้รักษาราชการแทนที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอหรือกิ่งอำเภอปีพ.ศ. 2541

5. นักวิชาการศึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอหรือกิ่งอำเภอปีพ.ศ. 2541 ซึ่งผู้วิจัยเจาะจงเป็นกลุ่มตัวอย่าง อำเภอและกิ่งอำเภอละ 1 คน

6. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษาได้ดำรงตำแหน่งและปฏิบัติงาน จำแนกเป็นกลุ่มประสบการณ์สูง และกลุ่มประสบการณ์ต่ำ โดยวิธีนับอายุราชการรวมกันแล้วใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม โดยกลุ่มที่มีอายุราชการสูงกว่าค่าเฉลี่ยจัดให้เป็นกลุ่มประสบการณ์สูง และ กลุ่มที่มีอายุราชการต่ำกว่าค่าเฉลี่ยจัดให้เป็นกลุ่มประสบการณ์ต่ำ

7. ขนาดอำเภอ หมายถึง กลุ่มปริมาณและคุณภาพงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอและกิ่งอำเภอ โดยใช้เปอร์เซ็นต์ไทม์เป็นตัวแบ่ง ตามผลการวิเคราะห์ข้อมูลและคำแนะนำการแบ่งขนาดของอำเภอจากรายงานการวิจัยเรื่อง การจัดลำดับสำนักงานศึกษาธิการอำเภอเพื่อบริหารการศึกษา ดำเนินการวิจัยโดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2539 กำหนดเป็น 2 ขนาด ได้แก่ อำเภอขนาดเล็ก และอำเภอขนาดใหญ่

8. ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงความคิดเห็นความรู้สึก ของศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ในการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยกำหนดในระบบการจัดเก็บข้อมูล 3 ส่วน และองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล 3 ด้าน ว่ามีความคิดเห็นมากน้อยเพียงใด

9. เขตการศึกษา 6 หมายถึง เขตพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดประกอบด้วย 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท และ อุทัยธานี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอการศึกษาเอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

1. ประวัติความเป็นมาและขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษาธิการอำเภอ
2. หน้าที่ความรับผิดชอบของนักวิชาการศึกษา
3. ความรู้เกี่ยวกับงานข้อมูลสารสนเทศ
4. ระบบงานข้อมูลและสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ
5. มาตรฐานงานข้อมูลและสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
6. ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
7. การวิเคราะห์ระบบสำหรับการจัดเก็บข้อมูล
  - 7.1 ส่วนปัจจัยป้อน (Input)
  - 7.2 ส่วนกระบวนการ (Process)
  - 7.3 ส่วนผลผลิต (Output)
8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 8.2 งานวิจัยในต่างประเทศ
9. สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

ประวัติความเป็นมาและขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษาธิการอำเภอ

ศึกษาธิการอำเภอ คือตำแหน่งผู้บริหารการศึกษา ซึ่งในสมัยก่อน ชื่อตำแหน่ง ศึกษาธิการอำเภอ เคยถูกกำหนดให้เรียกชื่อตำแหน่ง กลับไปมาหลายครั้ง (วิเชียร ชุ่มชวย. 2533 : 12 ; อ่างอิง มาจาก จีรพันธ์ พูลพัฒน์. 2514 : 42) กล่าวคือ เรียกชื่อตำแหน่งสารวัตร เมื่อ พ.ศ. 2441 - 2451 ต่อมาได้มีการแต่งตั้งข้าหลวงธรรมการประจำมณฑล จึงมีการเรียกชื่อธรรมการเมืองใน พ.ศ.2452 และมีตำแหน่งธรรมการจังหวัด เมื่อ พ.ศ.2459 โดยเปลี่ยนชื่อตำแหน่งตาม การเปลี่ยนชื่อเรียกของกระทรวง และในครั้งนีตำแหน่งธรรมการอำเภอ จึงถูกกำหนดเรียกขึ้น หลังจากนั้น เมื่อเปลี่ยนแปลงชื่อกระทรวงมาเป็นกระทรวงศึกษาธิการ ใน พ.ศ. 2462 จึงมีการเรียกชื่อ

ตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัด และศึกษาธิการอำเภอตามลำดับ แต่จากนั้น ได้มีการเปลี่ยนชื่อกระทรวง เป็นกระทรวงธรรมการ ชื่อตำแหน่งของศึกษาธิการอำเภอก็เปลี่ยนไปด้วย จนกระทั่ง พ.ศ. 2485 เป็นต้นมา จึงมีการเรียกชื่อตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอ จนถึงปัจจุบัน

ส่วนการเปลี่ยนแปลงขอบข่ายหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ แต่ครั้งก่อน ศึกษาธิการอำเภอมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานการศึกษาในทุกๆระดับ ทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน ต่อมา พ.ศ. 2509 ได้มีกฎหมายพระราชบัญญัติโอนโรงเรียนประถมศึกษาไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอจึงมีบทบาทหน้าที่ทางด้านวิชาการเป็นหลัก (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 16) และในปีพ.ศ. 2523 ถึงปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานปลัดกระทรวง มีความต้องการในการพัฒนาส่วนราชการในภูมิภาค ซึ่งได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ให้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นภารกิจหลักมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีผลการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ กล่าวคือ

ในปี พ.ศ. 2523 เมื่อมีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยโอนกิจการด้านการประถมศึกษา จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดไปดำเนินการ บทบาทหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอในส่วนภูมิภาค ได้เปลี่ยนแปลงไปสู่การปฏิบัติงานเชิงวิชาการ และมีบทบาทเกี่ยวกับการประถมศึกษา โดยเป็นคณะกรรมการการประถมศึกษาในเขตอำเภอ

ปี พ.ศ. 2526 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ขยายอัตราในตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ไปสู่จังหวัดต่าง ๆ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือศึกษาธิการจังหวัด ในการปฏิบัติงานด้านข้อมูล การวางแผน และงานวิชาการอื่น ๆ แทนศึกษานิเทศก์จังหวัด ซึ่งโอนไปสังกัดกรมต่าง ๆ บทบาทของศึกษาธิการอำเภอในด้านวิชาการ จึงเปลี่ยนแปลงเด่นชัดขึ้น

ปี พ.ศ. 2528 กระทรวงมีแนวคิดในการพัฒนางานส่วนภูมิภาค ให้ปฏิบัติงานในลักษณะศูนย์ 3 ศูนย์ เพื่อดำเนินงานการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้แก่ ศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน ศูนย์บริการและประสานงาน และ ศูนย์ติดตามและประเมินผล

ปี พ.ศ. 2533 - 2535 ได้กำหนดตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ประจำสำนักงานศึกษาธิการอำเภอทุกอำเภอ และมุ่งหวังจะพัฒนาอัตรากำลังนักวิชาการศึกษา ให้ขยายอัตราเพื่อรองรับงานด้านวิชาการ ซึ่งมีจำนวนมาก แต่เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายชลออัตรากำลังคนภาครัฐ จึงทำให้งานวิชาการต่าง ๆ ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ประสบกับปัญหาและอุปสรรค มากยิ่งขึ้น

ปี พ.ศ. 2536 ถึงปัจจุบัน กระทรวงมีแนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในระดับกระทรวง จังหวัด และอำเภอ (ศศว.) เป็นองค์กรในการประสานงาน และ

ในปัจจุบัน กรมต่าง ๆ ได้มอบหมายภารกิจสำคัญ ให้คณะกรรมการควบคุมดูแล โดยในระดับ
อำเภอมีศึกษาธิการอำเภอเป็นกรรมการและเลขานุการ ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเป็นภาพรวม
ของกระทรวง เริ่มเด่นชัดยิ่งขึ้น

แม้ขอบข่ายหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ จะเปลี่ยนแปลงไปในบางยุคสมัย แต่ภารกิจทาง
การศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ยังคงเป็นภารกิจสำคัญที่จะต้องดำเนินการพัฒนาให้
ต่อเนื่องกันไป

สำหรับขอบข่ายอำนาจหน้าที่ ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในปัจจุบัน สำนักงาน
ศึกษาธิการอำเภอ เป็นส่วนราชการบริหารส่วนภูมิภาค ดังที่กล่าวแล้ว มีศึกษาธิการอำเภอเป็น
หัวหน้าส่วนราชการ โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 เป็นกฎหมายที่
กำกับอำนาจหน้าที่ในเรื่องนี้ และ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ ของสำนักงาน
ศึกษาธิการอำเภอ ที่จะต้องปฏิบัติภารกิจทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ใน 3 ฐานะ
(สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2536 : 11 - 12) ดังนี้

1) ในฐานะกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยเหตุที่กระทรวงศึกษาธิการมีส่วนราชการ
หน่วยงาน สถานศึกษาในสังกัดจำนวนมาก ส่วนใหญ่กระจายอยู่ในส่วนภูมิภาคตามท้องที่ต่าง ๆ
และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เป็นหน่วยงานหนึ่งปฏิบัติภารกิจในส่วนการปกครองภูมิภาค จึง
มีอำนาจหน้าที่ต้องปฏิบัติราชการ ตามที่กระทรวงมอบหมาย

2) ในฐานะผู้ปฏิบัติงานให้แก่กรมต่าง ๆ และครุสภา เนื่องจากกรมในสังกัดกระทรวง
ศึกษาธิการ ไม่มีหน่วยงานในสังกัดส่วนภูมิภาค งานในส่วนนี้จึงอยู่ในความดูแลของผู้ว่าราชการ
จังหวัด หรือนายอำเภอ ซึ่งมีศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอรับผิดชอบ ตามที่กรมในส่วนกลาง
มอบหมายให้ปฏิบัติ ตามแต่กรณี

3) ในฐานะผู้ปฏิบัติงานเพื่อสนองงานกรมต้นสังกัด โดยสำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหาร ราชการประจำทั่วไปของกระทรวง ในการกำกับ
เร่งรัด ติดตาม การดำเนินงานของส่วนราชการในสังกัด เพื่อให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และ
แผนปฏิบัติการ อำนาจหน้าที่และขอบข่ายงานดังกล่าว จึงเป็นภารกิจหน้าที่ของสำนักงาน
ศึกษาธิการอำเภอ เช่นเดียวกัน

ในการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามโครงสร้างอำนาจหน้าที่ภายในสำนักงาน
ศึกษาธิการอำเภอโดยทั่วไป ได้จัดแบ่งงานออกเป็น 3 งาน ได้แก่ งานบริหารทั่วไป งานแผนงาน
และพัฒนาชนบท และ งานส่งเสริมการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม (สำนักงานปลัด
กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 ก : 210 - 211) ดังนี้

งานบริหารทั่วไป ได้แก่ งานธุรการทั่วไปและงานธุรการของกรมต่าง ๆ รวมทั้งงานการเงินและบัญชี การพัสดุ และการเจ้าหน้าที่ ซึ่งต้องปฏิบัติในกิจกรรมการปรับปรุงและพัฒนาสำนักงาน การจัดประชุม การจัดงานพิธีในวันสำคัญ การรับส่ง โต้ตอบ เก็บรักษา ค้นหาและทำลายหนังสือราชการ การรับสมัครสอบ การขอรับประกาศนียบัตร การขอรับเงินทุนการศึกษา การประชาสัมพันธ์ การบรรจุแต่งตั้ง ย้าย โอน และการรักษาราชการของข้าราชการ การพิจารณาความดีความชอบ การขออนุญาตลาศึกษาต่อ การเดินทางไปราชการหรือออกนอกเขตจังหวัด การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญจักรพรรดิมาลา การขอมีบัตรประจำตัวข้าราชการ การดำเนินการทางวินัย งานที่เกี่ยวกับครุสภาทุกประเภท รวมถึงการขออนุมัติเบิกจ่ายเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ การขออนุมัติและเบิกจ่ายเงินให้แก่หน่วยงาน สถานศึกษา วัด และศาสนสถาน การรับจ่ายและนำส่งเงินค่าบำรุงครุสภา และเงิน ช.พ.ค.และ ช.พ.ส. การขอรับหรือจ่ายเงินเกี่ยวกับครูโรงเรียนเอกชนทุกประเภท การจัดทำรายงานการเงินคงเหลือประจำวัน การตรวจสอบบัญชีการเงิน การควบคุมและจำหน่ายพัสดุครุภัณฑ์ การขอจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม การแนะนำชี้แจงการเงินและบัญชี และงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

งานแผนงานและพัฒนาชนบท ได้แก่ งานในหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศ งานแผนงานโครงการ งานติดตามประเมินผล งานพัฒนาชนบทและงานกิจการพิเศษ โดยปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการสำรวจ รวบรวม และจัดเก็บข้อมูลสถิติ การประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำดัชนีทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมประจำปีของอำเภอและตำบล งานเสนอแผนงานของงบประมาณประจำปี การติดตามผลการปฏิบัติงานตามนโยบายเร่งด่วนหรือโครงการพิเศษ ของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ การวิเคราะห์ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของงานตามนโยบาย แผนงานโครงการ งานสำรวจ รวบรวม ศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูลและข่าวสารแก่ประชาชนในชนบท การติดตามประเมินผลการพัฒนาชนบท ในระดับตำบล และหมู่บ้าน การจัดกิจกรรมให้ความรู้ ทักษะประสบการณ์แก่ประชาชนในชนบท การจัดกิจกรรมส่งเสริม เผยแพร่ และ อนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมในอำเภอ งานการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ (สศพ.ศธ.) งานป้องกันและแก้ปัญหาอาชญากรรมในสถานศึกษา (ปปส.ศธ.) งานป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบในสถานศึกษา (นปค.ศธ.) การป้องกันชายแดน (ปชด.) งานศูนย์อำนวยการบริหารชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) งานอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.ศธ.) งานตามโครงการพระราชดำริ งานขยายโอกาสทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท งานส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพแก่ท้องถิ่นชาวเขา และชนกลุ่มน้อย งานพัฒนาพื้นที่เฉพาะ เช่น การพัฒนา ชายฝั่งทะเลตะวันออก งานคัดเลือกโรงเรียนและนักเรียนเพื่อขอรับรางวัลพระราชทาน และงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม มีกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับ การส่งเสริมการศึกษา ผู้ยากไร้ก่อนวัยเรียนในวัดและศาสนสถาน การส่งเสริมการจัดการศึกษาพิเศษ หรือการศึกษา สงเคราะห์ ประสานการจัดการศึกษา ระหว่างการศึกษาในและนอกระบบโรงเรียน และระหว่าง สถานศึกษาของรัฐและเอกชน การจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ การจัดหาที่พักและหาทุน การศึกษาแก่นักเรียนทุกระดับ การผลิตกำลังคนในสาขาอาชีพที่ขาดแคลน และจำเป็นต่อการ พัฒนา การฝึกอาชีพหลักสูตรระยะสั้นและเคลื่อนที่ การส่งเสริมแหล่งพัฒนาความรู้ และข่าวสาร ข้อมูล การจัดตั้ง โอน ยุบเลิก กิจการและงานโรงเรียนเอกชนทุกประเภท การส่งเสริมการศึกษา ให้ได้มาตรฐาน การประเมิน นิเทศ แนะนำ การศึกษาและอาชีพ การส่งเสริมจัดตั้ง ย้าย ยุบเลิก วัดและศาสนสถาน การส่งเสริมสนับสนุนการแข่งขันกีฬาทุกประเภท การส่งเสริมเกี่ยวกับลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด งานอนุรักษ์พัฒนาโบราณสถาน โบราณวัตถุและศิลปวัตถุ และงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

หน้าที่ความรับผิดชอบของนักวิชาการการศึกษา

นักวิชาการศึกษา ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจาก กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงาน ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยแบ่งโครงสร้างการบริหารงาน สำนักงานศึกษาธิการอำเภอโดยทั่วไป ออกเป็น 3 งาน คือ งานบริหารทั่วไป งานแผนงานและพัฒนาชนบท และงานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดังนั้น การกำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบการปฏิบัติงานของ นักวิชาการศึกษาตามโครงสร้างการบริหารงาน จึงมี 2 งาน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2536 : 137 - 138) คือ

1. งานแผนงานและพัฒนาชนบท มีนักวิชาการศึกษา เป็นหัวหน้างานรับผิดชอบ โดยปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับบุคคล หน่วยงาน สถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งประกอบด้วยงานต่าง ๆ คือ การวางแผนการศึกษา การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การตรวจติดตามประเมินผล และการประสานงาน

2. งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีนักวิชาการศึกษา เป็นหัวหน้างานรับผิดชอบ โดยปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับบุคคล หน่วยงาน สถานศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งประกอบด้วยงานต่าง ๆ คือ การส่งเสริมการศึกษา การส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม และการส่งเสริมกิจกรรมพลศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของนักวิชาการศึกษา ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามแผนอัตรากำลัง 3 ปี รอบที่ 4 (ปี 2539 - 2542) ในงานแผนงานและพัฒนาชนบท (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2539 ก : 220) ดังนี้

นักวิชาการศึกษา 6 ปฏิบัติงาน ในฐานะหัวหน้างานแผนงานและพัฒนาชนบท มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ การควบคุม ดูแล และกำกับ การปฏิบัติงาน การจัดทำแผนของกระทรวงศึกษาธิการทุกประเภท การเก็บรวบรวม วิเคราะห์ เผยแพร่ข้อมูล สารสนเทศ การตรวจติดตาม ประเมินผล การจัดกิจกรรม และประสานการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท หมวดกระทรวงศึกษาธิการ และปฏิบัติงานอื่น ที่ได้รับมอบหมาย

นักวิชาการศึกษา 3 - 5 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำแผน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศ การตรวจติดตามประเมินผลงานเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรม ประสานการจัดกิจกรรม การพัฒนาชนบท หมวดกระทรวงศึกษาธิการ และสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาชนบทในตำบล หมู่บ้าน และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ความรู้เกี่ยวกับงานข้อมูลสารสนเทศ

ในการศึกษาเอกสาร เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ปัญหาการปฏิบัติงานข้อมูลและสารสนเทศ จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ ความหมายของข้อมูลและสารสนเทศ ความสำคัญ และคุณสมบัติของข้อมูลและสารสนเทศที่ดี ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของข้อมูลและสารสนเทศ

คำว่าข้อมูลและสารสนเทศ เป็นคำที่มีความเกี่ยวข้องกัน แต่มีความแตกต่างกัน ในเชิงความหมายและความคิด ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 133) ได้ให้ความหมายของข้อมูลว่า หมายถึง ข้อเท็จจริง หรือสิ่งที่ถือ หรือสิ่งที่ยอมรับว่าเป็นข้อเท็จจริง สำหรับใช้อธิบายความจริง หรือการคำนวณ

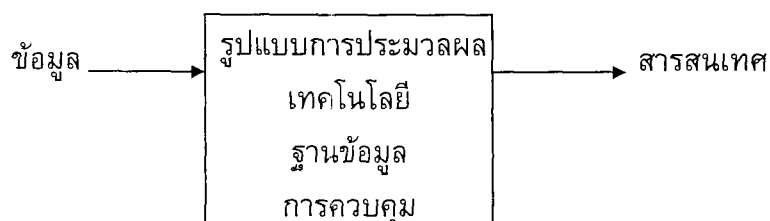
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (วีระ สุภากิจ. 2539 : 1 ; อ้างอิงมาจาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537 : 10) ได้ให้ความหมายของข้อมูลว่า หมายถึง ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลกนี้ที่ใช้แทนด้วยตัวเลข ภาษา หรือสัญลักษณ์ที่ยังไม่มีการปรุงแต่ง หรือประมวลผลใด ๆ อาจแบ่งข้อมูลได้เป็น 3 ประเภท คือ 1) ข้อเท็จจริงที่เป็นจำนวน ปริมาณ ระยะทาง 2) ข้อเท็จจริงที่ไม่เป็นตัวเลข เช่น ชื่อ ที่อยู่ สถานภาพ ประวัติการศึกษา ดูงานฝึกอบรม 3) ข่าวสารที่ยังไม่ได้ประเมิน เช่น รายงาน บันทึก คำสั่ง ระเบียบ กฎหมาย และเหตุการณ์หรือสภาพการณ์ต่าง ๆ

บริษัท และคนอื่น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 6 - 7 ; อ้างอิงมาจาก Bruch and others. 1979) ได้ให้ความหมายว่า ข้อมูลคือ ตัวเลข ภาษา หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนคน สิ่งของ และความคิด ลักษณะของข้อมูล ข้อเท็จจริง จะไม่ถูกปรุงแต่ง และไม่เกี่ยวข้องกัน สำหรับสารสนเทศ คือ ข้อมูลที่ผ่านการเปลี่ยนแปลง หรือจัดกระทำเพื่อผลของการเพิ่มความรู้ความเข้าใจของผู้ใช้ ลักษณะของสารสนเทศ จะเป็นการรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ อย่างที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อจุดมุ่งหมายอย่างหนึ่งอย่างใด

จรรยา แก้วกั้วาล (2536 : 10) กล่าวว่า ข้อมูล คือ ข้อเท็จจริงขั้นต้น ซึ่งอาจจะเรียกว่าเป็นวัตถุดิบของสารสนเทศ เมื่อข้อมูลถูกนำมาประมวล (เรียงลำดับ แยกประเภท เชื่อมโยงคำนวณ หรือสรุปผล) และจัดให้อยู่ในรูปแบบที่นำมาใช้ประโยชน์ได้ เราจึงเรียกว่า สารสนเทศ

สงบ ลักษณะ (2534 : 11 - 12) ให้ความหมายข้อมูลว่า คุณลักษณะของวัตถุสิ่งของ บุคคล การกระทำ และเหตุการณ์ ข้อมูลอาจเป็นได้ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ สารสนเทศคือ ข้อมูลที่มีความหมาย หรือข้อมูลที่ได้รับการวิเคราะห์ ประมวลผล จนได้สาระที่มีความหมาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 25) ให้ความหมายของข้อมูลว่า ข้อเท็จจริง ซึ่งอาจแสดงด้วยตัวอักษร ตัวเลข หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่ใช้แทนข้อเท็จจริงเหล่านั้น เช่น ชื่อ อายุ ตำแหน่ง เงินเดือน ที่อยู่ของพนักงาน อุณหภูมิต่ำสุดและสูงสุด เป็นต้น และสารสนเทศคือ ข้อมูลที่ผ่านกรรมวิธีการประมวลผล ให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถใช้ประโยชน์ ตามวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ (ดังภาพประกอบ 1)

ภาพประกอบ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลและสารสนเทศ (วีระ สุภากิจ. 2539 : 4)

ดังนั้น ข้อมูลและสารสนเทศ จะมีความเกี่ยวข้องกัน โดยสารสนเทศเป็นข้อมูลที่ผ่านการกระทำ ให้มีความหมาย หรือมีคุณค่าในวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่ง ส่วนข้อมูลเป็นส่วนหนึ่งของสารสนเทศ และเป็นสิ่งที่ยอมรับว่า เป็นข้อเท็จจริง สำหรับใช้อธิบายความจริง หรือการคำนวณ

2. ความสำคัญของข้อมูลและระบบสารสนเทศ

องค์กรหรือหน่วยงาน ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากจะมุ่งควบคุมดูแลการดำเนินงาน ให้มีประสิทธิภาพแล้ว ต้องคำนึงถึงการเตรียมการในอนาคต ควบคู่กันไป โดยพิจารณาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ผ่านมา กับผลการดำเนินงานในปัจจุบัน รวมทั้งขอขยายปริมาณงาน และชนิดของงานที่ต้องดำเนินการในอนาคต จะเห็นว่า การบริหารงาน และการวางแผนพัฒนา เป็นสิ่งที่นักบริหารจะละเลยไม่ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2530 : 8 - 9) ในการบริหารงานนั้น เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ข้อมูลและสารสนเทศ ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง เพราะการตัดสินใจเพื่อจะวางแผนการดำเนินการใด ๆ ก็ตาม หากปราศจากข้อมูลย่อมมีโอกาสจะพบกับความผิดพลาดสูงมาก และความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ย่อมจะส่งผลกระทบต่อความเสียหาย ทั้งของหน่วยงานและประเทศชาติ ในที่สุด

ระดับสารสนเทศที่จะใช้ในองค์กร อาจจำแนกได้ตามระดับการบริหาร หรือระดับการตัดสินใจ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2530 : 8 - 9)

1) ผู้บริหารระดับสูงและนักวางแผน จะใช้สารสนเทศ ในการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร การวางแผนระยะยาว เพื่อการจัดสรรทรัพยากร การกำหนดนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการจัดหาและใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เหล่านี้

2) ผู้บริหารระดับกลาง มีความรับผิดชอบในการจัดการ ให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผน ในช่วงระยะเวลาปีต่อปี และใช้สารสนเทศ ในการควบคุมการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพตามแผน

3) ผู้บริหารระดับปฏิบัติการ มีความรับผิดชอบ ในด้านการควบคุมการปฏิบัติการ ในช่วงระยะเวลาเดือนต่อเดือน และใช้สารสนเทศ เพื่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

เนื่องจาก การบริหารงานในปัจจุบัน มีความยุ่งยากกว่าในอดีต เพราะขนาดขององค์กร ใหญ่และซับซ้อน การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี และการกระจายข่าวสารข้อมูล เป็นไปอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง ระบบสารสนเทศ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง ที่ช่วยให้องค์กร สามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะนอกจากจะใช้ระบบสารสนเทศ ในการวางแผน ควบคุมการทำงาน และประกอบารตัดสินใจ อย่างถูกต้อง ยังนำไปสู่ความ

เปลี่ยนแปลงทางแนวความคิด และสร้างทางเลือกใหม่ ๆ อีกด้วย ดังนั้น คนจึงเป็นส่วนสำคัญที่สุดของระบบสารสนเทศ ทั้งนี้เพราะว่า คนหรือบุคลากรที่เป็นฝ่ายจัดการ จะเป็นผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งควบคุมการดำเนินงาน ของระบบสารสนเทศ

เดรก และโร (วีระ สุภากิจ. 2539 : 8 , 13 - 14 ; อ้างอิงมาจาก Drake and Roe.1986) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของระบบสารสนเทศว่า เพื่อสร้าง วิเคราะห์ และทำให้ผู้ใช้ได้ข้อมูล และสารสนเทศที่หลากหลาย จุดสำคัญเริ่มต้น คือการสร้างข้อมูลหรือการหาข้อมูลมาให้ได้ เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว ความสำคัญของระบบสารสนเทศก็คือ ขั้นตอนการดำเนินการซึ่งได้แก่ (1) การจัดเก็บ จำเป็นต้องระบุวิธีการ ในการจัดเก็บข้อมูลโดยอาศัยเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการวิเคราะห์ การเข้าถึง และผู้ที่มีศักยภาพเป็นผู้ใช้ (2) การแปลงผัน เป็นการวิเคราะห์รูปแบบต่าง ๆ ที่ใช้งานได้ (3) การส่ง เป็นความจำเป็น ที่จะต้องส่งถ่ายไปยังผู้ใช้คนหนึ่ง หรือหลายคน (4) การทำซ้ำ อาจจำเป็นต้องทำซ้ำหลายฉบับ ในรูปแบบต่าง ๆ (5) การจำแนกประเภท เป็นการตัดสินใจ กำหนดหัวเรื่องที่ถูกจัดเก็บข้อมูลถือเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง (6) การสังเคราะห์ อาจจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อให้มีสารสนเทศเพียงพอสำหรับการตัดสินใจ (7) การจัดกระทำ ข้อมูล จะมีความหมายมากขึ้นโดยการจัดกระทำเชิงสถิติ (8) การค้นคืน คือการที่ผู้ใช้ที่เหมาะสม สามารถเข้าถึงข้อมูลเมื่อต้องการถือเป็นเรื่องสำคัญ (9) การพิจารณาทบทวนว่า ข้อมูลอะไรจำเป็นต้องมีไว้ นานแค่ไหน ระบบจัดเก็บ และสมรรถภาพ ในการจัดกระทำ สามารถรับมือกับข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์จำนวนมากได้หรือไม่ หรือข้อมูลบางอย่างควรทำลาย (10) การทำลาย โดยการพิจารณา ทบทวนว่า ข้อมูลใดจำเป็นหรือให้อยู่เป็นประจำ อาจจะบ่งบอกได้ว่า ควรขจัดข้อมูลใดออกไป

ความสำคัญของข้อมูลและระบบสารสนเทศ ขึ้นอยู่กับความยุ่งยากของหน่วยงาน ทั้งในด้านการจัดการ และความซับซ้อนของงานในหน่วยงานนั้น ถ้าหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งมีข้อมูลมาก มีการวางแผน และมีการตัดสินใจสั่งการอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะสามารถนำข้อมูลที่มีอยู่ ไปดำเนินการ ให้เป็นประโยชน์สูงสุดได้

3. คุณสมบัติของข้อมูลและสารสนเทศที่ดี

ข้อมูลและสารสนเทศ จะมีประโยชน์หรือคุณค่าต่อการใช้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับ ลักษณะต่าง ๆ ของข้อมูลและสารสนเทศ ที่จะนำมาดำเนินการ เพื่อจัดกระทำเกี่ยวกับการวางแผน และการตัดสินใจ จรณิต แก้วกึ่งวาล (2536 : 11) กุลยา นิมสกุล (2534 : 152) วีระ สุภากิจ (2539 : 248 - 251) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535) และสำนักงานปลัด กระทรวงศึกษาธิการ (2537 : 88 - 89) ได้จำแนกลักษณะของข้อมูลและสารสนเทศที่ดี สรุปดังนี้

1) เป็นปัจจุบัน ข้อมูลอาจมีการปรับเปลี่ยนไปได้เรื่อย ๆ ตามกาลเวลา เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเกรดเฉลี่ยของนักศึกษา ในแฟ้มประวัตินักเรียน จะต้องเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ในแต่ละภาค ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบัน จะมีค่ามากกว่าข้อมูลที่เป็นอดีตไปแล้ว ระบบสารสนเทศที่ดีจะต้องสามารถยืดหยุ่น ให้มีการปรับเปลี่ยนค่าให้เป็นปัจจุบัน และหรือคงค่าเก่าเก็บไว้เพื่อประโยชน์การใช้งานต่าง ๆ กัน

2) ทันทเวลา สารสนเทศที่มีคุณค่าทางเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง ถ้าไม่ได้รับสารสนเทศ ในเวลาที่ต้องการ อาจจะทำให้เกิดการสูญเสียที่ไม่สามารถจะกลับมาใหม่ได้ ระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพคือ ระบบที่จะต้องจัดสรร ให้ได้สารสนเทศ เมื่อผู้ใช้ประสงค์จะใช้ ในเวลาที่ต้องการ

3) ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ เป็นข้อมูล ที่จำเป็นต่อการใช้ และมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ

4) ความสมบูรณ์ครบถ้วน คือให้ข้อเท็จจริง มีความครบถ้วนของข้อมูล ไม่ขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไป

5) มีความถูกต้องแม่นยำ คุณสมบัตินี้แสดงถึงคุณค่า และประโยชน์ของสารสนเทศที่นับว่าสำคัญมาก เพราะแม้สารสนเทศนั้น จะตรงต่อความต้องการ และผลิตได้ทันเวลา แต่ถ้าขาดความถูกต้องแล้ว หาประโยชน์ไม่ได้เลย

6) ความคงที่ มีหลายกรณีที่สารสนเทศเอง ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ข้อมูลที่จัดเก็บในหลาย ๆ ที่ อาจไม่ตรงกัน วิธีการประมวลผลที่ต่างกัน อาจทำให้ผลลัพธ์เกิดการคลาดเคลื่อนได้ จุดมุ่งหมายหลัก ของระบบสารสนเทศข้อหนึ่งคือ พยายามทำให้เกิดข้อขัดแย้งน้อยที่สุด มีความคงที่มากที่สุด เท่าที่จะทำได้

7) การนำเสนอรูปแบบที่มีประโยชน์ ถ้ารูปแบบการนำเสนอสารสนเทศ ผู้ใช้เข้าไปใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ ระบบดังกล่าวก็จะมีค่าน้อย ระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพคือ ระบบที่มีความยืดหยุ่น ในการนำเสนอสารสนเทศ ให้กับผู้ที่ต้องการใช้สารสนเทศนั้น ๆ

นอกจากนี้ เซจ (วีระ สุภากิจ. 2539 : 6 ; อ้างอิงมาจาก Sage. 1991 : 275) ยังได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมถึง คุณสมบัติของข้อมูลที่ดี ได้แก่

- (1) ความแม่นยำ (Accuracy)
- (2) ความละเอียด (Precision)
- (3) ความสมบูรณ์ (Completeness)
- (4) ความพอเพียง (Sufficiency)
- (5) ความสามารถเข้าใจได้ (Understandability)
- (6) ความตรงกรณี (Relevancy)

- (7) ความสามารถสอบทวนได้ (Verifiability)
- (8) ความคงเส้นคงวา (Consistency)
- (9) ความไม่ลำเอียง (Freedom from bias)
- (10) ความบ่อยในการใช้ (Frequency of use)
- (11) อายุใช้งานของข้อมูล (Age)
- (12) ความทันเวลา (Timeliness)
- (13) ความยืดหยุ่น (Uncertainty)

ดังนั้น ข้อมูลและสารสนเทศที่มีคุณภาพ จะมีความสำคัญต่อการนำไปใช้ ตามแต่ลักษณะเฉพาะของข้อมูลนั้น ๆ การได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย และน่าเชื่อถือ จัดว่าเป็นคุณสมบัติของข้อมูลที่ดี และมีความสำคัญยิ่ง สำหรับผู้นำข้อมูลไปใช้ ในการวางแผนและการบริหารงาน

ระบบงานข้อมูลและสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อมูลและสารสนเทศ ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นงานในความรับผิดชอบของ ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งศูนย์สารสนเทศนี้ ได้รับการประกาศจัดตั้ง เมื่อพ.ศ. 2522 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2537 : 5, 60) โดยระยะเริ่มแรกของการดำเนินการ อยู่ภายใต้การดูแลของ กองแผนงาน และดำเนินการบริหารงาน ในฐานะหน่วยงานอิสระ ขึ้นตรงต่อรองปลัดกระทรวง ที่ได้รับมอบหมาย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 เป็นต้นมา จนถึง พ.ศ. 2535 จึงได้รับความเห็นชอบจากกระทรวง เสนอให้เป็นหน่วยงานระดับกอง และกระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติ ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) มาตรา 3 กล่าวคือ ให้รวมงานของกองแผนงาน สำนักกิจการพิเศษ และศูนย์สารสนเทศ จัดตั้งเป็น สำนักนโยบายและแผนการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม มีอำนาจหน้าที่ เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ในด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม รวมทั้งให้บริการ และพัฒนาระบบข้อมูล ของทุกหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ระบบข้อมูลสารสนเทศ ที่จัดทำอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ ระบบรวบรวมข้อมูล ระบบการวิเคราะห์ข้อมูล ระบบการประมวลผลข้อมูล และระบบการนำเสนอข้อมูล เพื่อให้มีข้อมูลพื้นฐานไว้ใช้ในการตัดสินใจ การวางแผนการบริหารการศึกษา และให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้องหรือสนใจทั่วไป

ซึ่งเป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง กระทรวง กรม หน่วยงานของกระทรวง ในภูมิภาค รวมทั้ง หน่วยงานที่จัดการศึกษา นอกกระทรวง และสำนักงานสถิติแห่งชาติ ศูนย์สารสนเทศ มีภารกิจหลัก ด้านการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2537 : 60 - 65)

การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูล โดยอาศัยกระบวนการการรายงานข้อมูลทางการศึกษา ได้มีการจัดทำแบบจัดเก็บ และรายงานข้อมูล สำหรับหน่วยงานและสถานศึกษา ดำเนินการจัดเก็บและรายงาน ปัจจุบันกำหนดให้ใช้ 3 แบบ ได้แก่

1) แบบรายงานการศึกษา (ภาคสถิติ) เป็นแบบที่สถานศึกษาแต่ละแห่ง ใช้รายงาน ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียน ใช้ชื่อย่อว่า รศ. และมีหมายเลขกำกับไว้ให้รู้ว่า ใช้กับโรงเรียน ประเภทใด ระดับใด และสังกัดใด

2) แบบรายงานครู เป็นแบบรายงานข้อมูลครูในแต่ละโรงเรียนมีชื่อย่อว่า รค. และมี หมายเลขกำกับไว้ เช่นเดียวกัน

3) แบบรายงานการศึกษาส่วนภูมิภาค (ภาคสถิติ) มีชื่อย่อว่า รศ.ภ. เป็นแบบที่ใช้เก็บ ข้อมูลที่จำเป็น ในการวางแผน และบริหารการศึกษา จากสถานศึกษา และหน่วยงานทุกแห่ง ที่ตั้ง อยู่ในเขตอำเภอ จังหวัด และเขตการศึกษาต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลทางสังคมและภูมิศาสตร์

การดำเนินงานด้านการจัดเก็บข้อมูล ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของระบบข้อมูลและสารสนเทศ มีการดำเนินการใน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ ขั้นการประมวลข้อมูล โดยองค์กรที่ทำหน้าที่เก็บข้อมูล และขั้นการนำเสนอข้อมูล ในรูปแบบภาพรวมทั้ง ประเทศซึ่งจัดทำโดย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

(1) การส่งแบบ รศ. , รค. และ รศ.ภ. ไปยังศูนย์ข้อมูลกระทรวงศึกษาธิการ โดยกระทรวง จัดทำ และส่งแบบสำรวจ ให้แหล่งข้อมูลดำเนินการจัดเก็บจำนวน 4 ชุด จากนั้น แหล่งข้อมูล ได้แก่ หน่วยงานสถานศึกษา ดำเนินการตามลำดับ คือ

(1.1) สำนักงานสถิติแห่งชาติจัดพิมพ์และส่งแบบฟอร์ม รศ.ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ

(1.2) กระทรวงศึกษาธิการ โดยกองแผนงานสำนักงานปลัดกระทรวงจัดพิมพ์ รศ.

และ รค. เป็นเล่มเดียวกัน ส่งไปยังกรมในสังกัด

(1.3) กรม และหน่วยงานเทียบเท่ากรม ส่งแบบ รศ. , รค. ไปยังสถานศึกษาในสังกัด

(1.4) กระทรวง ส่งแบบ รศ.ภ. ให้สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม

เขตการศึกษาต่าง ๆ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

(2) การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล แหล่งข้อมูลจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ตามแบบ รศ. และ รค. แล้วรายงานข้อมูลตามกำหนด (ยกเว้น หน่วยงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมการศึกษานอกโรงเรียน ใช้แบบฟอร์มเฉพาะต่างหาก) สำหรับหน่วยที่จัดเก็บข้อมูล ตามแบบ รศ.ภ. คือสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ รวบรวมข้อมูลตามแบบ รศ., รค. ของสถานศึกษาในอำเภอ และเก็บข้อมูลทางสังคมศาสตร์และสิ่งแวดล้อมของอำเภอเพิ่มเติม แล้วสรุปเป็นข้อมูล สำหรับวางแผนและบริหารการศึกษาระดับอำเภอ จากนั้นนำส่งจังหวัด เพื่อสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จะได้สรุปและจัดส่งเขตการศึกษาต่อไป ทั้งนี้ กำหนดให้ใช้ข้อมูลที่ปรากฏไม่เกินวันที่ 10 มิถุนายน ของทุกปี

ชั้นการประมวลผลข้อมูล ดำเนินการดังนี้

- (1) สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นหน่วยประมวลผลข้อมูลที่ใหญ่ที่สุด เนื่องจาก ต้องจัดประมวลผลข้อมูล จากแบบ รศ. และ รค. ทุกแบบ แล้วจัดพิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่ ในแต่ละปี
- (2) กรม และหน่วยงานเทียบเท่ากรม มีการประมวลผลของข้อมูลจากแบบ รศ. และรค. ตามที่กรมได้รับ แล้วจำแนกข้อมูล ตามความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล ของหน่วยงานในสังกัดเพื่อการบริหารและวางแผน ส่วนเอกสารที่พิมพ์เผยแพร่ ก็ใช้ชื่อเอกสารแตกต่างกันไป
- (3) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการประมวลผลข้อมูลตามแบบ รศ. รค. และข้อมูลอื่นที่จำเป็น รวมทั้งการประมวลตามแบบ รศ.ภ.

ในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดความสอดคล้อง ในกระบวนการการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ จำเป็นต้องดำเนินการ ให้ครบถ้วนทุกขั้นตอน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 5) ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ขั้นที่ 2 ขั้นการตรวจสอบข้อมูล
- ขั้นที่ 3 ขั้นการประมวลผลข้อมูล
- ขั้นที่ 4 ขั้นการจัดระเบียบข้อมูลหรือหน่วยเก็บ
- ขั้นที่ 5 ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล
- ขั้นที่ 6 ขั้นการใช้ข้อมูล

ดังนั้น การดำเนินงาน ในขั้นตอนการเก็บข้อมูล และขั้นการประมวลผลข้อมูล สามารถจัดทำ ได้โดย สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามแบบ รศ.ภ. และแบบอื่น ๆ ตามที่กระทรวงกำหนดโดยจัดทำ ให้ครบถ้วนทุกขั้นตอน การดำเนินการประมวลผลข้อมูลในส่วนกลาง จะดำเนินการโดยศูนย์สารสนเทศ กระทรวงศึกษาธิการ ส่วนการประสานกับหน่วยงานในภูมิภาค (จังหวัดและอำเภอ) กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ดำเนินการ

มาตรฐานงานข้อมูลและสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดมาตรฐานงานข้อมูลและสารสนเทศ สำหรับสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เป็นผู้ปฏิบัติ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 376 - 379) มีรายละเอียด ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล เป็นการสำรวจ รวบรวม และจัดเก็บข้อมูล และสถิติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม รวมทั้งข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1.1 ข้อมูลนักเรียนนักศึกษา ได้แก่ จำนวนนักเรียนนักศึกษา ในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา จำแนกตามสังกัด เพศ ชั้น ระดับการศึกษา อายุ อาชีพผู้ปกครอง ครอบครัว ภูมิสำเนา น้าหนัก และส่วนสูง

1.2 ข้อมูลบุคลากร ได้แก่ จำนวนครู อาจารย์ จำแนกตามสังกัด วุฒิ ระดับชั้นที่สอน ความถนัด วิชาเอกวิชาโท ประสบการณ์ เงินเดือน และอายุ ด้านจำนวนบุคลากรอื่น เช่น ผู้บริหาร นักการภารโรง เจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่ทะเบียน เป็นต้น โดยจำแนกตามสังกัด วุฒิ อายุ และประสบการณ์

1.3 ข้อมูลสถานศึกษา ได้แก่จำนวนสถานศึกษาจำแนกตามสังกัด ประเภท ที่ตั้ง การกระจาย ระดับที่เปิดสอน จำนวนอาคาร จำแนกตามประเภทอาคารที่ใช้ประโยชน์ ความพร้อมขนาดของที่ดิน ความพร้อมของสนามกีฬา และสนามเด็กเล่น

1.4 ข้อมูลด้านวัสดุครุภัณฑ์ ได้แก่ จำนวนโต๊ะ เก้าอี้ เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องโรเนียว เครื่องคอมพิวเตอร์ และ อุปกรณ์การสอนจำแนกตามประเภท

1.5 ข้อมูลด้านการเงิน ได้แก่ จำนวนเงินงบประมาณ จำแนกตามสังกัด หมวดเงินรายรับ รายจ่าย จำนวนเงินนอกงบประมาณ จำแนกตามสังกัด ประเภท รายรับ รายจ่าย

1.6 ข้อมูลคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสอบได้สอบตก อัตราการรู้หนังสือ หลักสูตร และแผนการสอน

1.7 ข้อมูลการบริการทางการศึกษา ได้แก่ จำนวนห้องสมุดประชาชน จำนวนที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จำนวนสนามกีฬา กลุ่มฝึกอาชีพ จำแนกตามศูนย์ฝึก จำนวนผู้รับบริการ และประเภทวิชา

1.8 ข้อมูลการศาสนาและการวัฒนธรรม ได้แก่ จำนวนวัด ศาสนสถาน จำนวนพระภิกษุสามเณร นักบวช จำนวนโบราณสถาน โบราณวัตถุ และกลุ่มวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

1.9 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม และการปกครอง ได้แก่ จำนวนประชากร จำแนกตามอายุ ตำบล ภาษาในชีวิตประจำวัน เชื้อชาติ อัตราการเกิด การตาย การเพิ่ม ลด ย้ายถิ่น อัตรา

รายได้ประชากรต่อหัว อาชีพ ตลาดแรงงาน การว่างงาน กลุ่มเสี่ยงยาเสพติด เป็นต้น

2. การประมวลผลข้อมูล เป็นการนำข้อมูลด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม มาวิเคราะห์และรวบรวมสรุปเป็นภาพรวม เพื่อชี้สภาพปัจจุบันและปัญหาเพื่อประโยชน์ในการวางแผนและบริหารการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมของอำเภอ ได้แก่

2.1 ประมวลผลข้อมูลที่ได้จัดทำเป็นหมวดหมู่แล้ว โดยจำแนกรายหมู่บ้าน หรือสังกัด หรือตามความเหมาะสม ในกรณีที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ให้จัดทำโปรแกรมประมวลผลด้วย

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลตามรายการดัชนีทั้งที่ได้จากข้อมูลหลักและข้อมูลตามสภาพท้องถิ่น

2.3 แปลผลดัชนีที่ได้จากการวิเคราะห์เพื่อชี้สภาพปัจจุบันและปัญหาของการศึกษา การศาสนา การวัฒนธรรมรวมทั้ง สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองในพื้นที่

2.4 จัดส่งผลการวิเคราะห์และแปลผลดัชนีในจังหวัด อำเภอ ตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.5 เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา รวมทั้งแนวทางในการจัดทำนโยบาย แผนงาน และโครงการ ต่อผู้บริหารที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.6 รวบรวมและจัดระบบการเก็บดัชนี และสารสนเทศเข้าเป็นหมวดหมู่ให้อยู่ในสภาพที่ง่ายต่อการเรียกใช้

ในปี พ.ศ. 2535 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำคู่มือเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของ ศึกษาธิการอำเภอ ซึ่งกำหนดอำนาจหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัด กระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2535 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 65 - 66) รายละเอียด ดังต่อไปนี้

สำนักงานศึกษาธิการอำเภอเป็นหน่วยข้อมูลทางการศึกษา การศาสนา และการ วัฒนธรรมในอำเภอ ปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

1. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติทุกประเภทเกี่ยวกับ การศึกษา การศาสนา การ วัฒนธรรมในระดับอำเภอ และข้อมูลอื่นตามความต้องการ เพื่อใช้ในการวางแผนงานและโครงการ. ได้แก่

1.1 สร้างระบบจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศในระดับอำเภอ

1.2 สสำรวจ รวบรวม จัดเก็บข้อมูลสถิติทางการศึกษา การศาสนา การวัฒนธรรม และ ข้อมูลอื่น ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และอื่น ๆ ตามความต้องการและ จำเป็น

1.3 ประมวลผล วิเคราะห์ และจัดทำดัชนีพื้นฐานทางการศึกษา เพื่อเปรียบเทียบ เกณฑ์มาตรฐานค่าเฉลี่ยในระดับการศึกษาต่าง ๆ เช่น อัตราการตกซ้ำชั้น สัดส่วนระหว่างครูต่อ

นักเรียน สัดส่วนครูต่อห้อง จำนวนครูจำแนกตามวุฒิ อัตราการเรียนต่อ ร้อยละของนักเรียนต่อ ประชากรกลุ่มอายุ เป็นต้น

1.4 สรุปผลการวิเคราะห์ดัชนีเพื่อชี้สภาพปัจจุบันปัญหาของการศึกษา การศาสนา และการ วัฒนธรรมของอำเภอ

1.5 นำผลการวิเคราะห์ ผลการประมวลดัชนีพื้นฐานการศึกษา การศาสนา การ วัฒนธรรม สรุปเป็นภาพรวมของอำเภอ

2. ใช้เทคนิคหรือวิทยาการใหม่ในการสร้างข้อมูล ได้แก่

2.1 จัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่ ที่รับผิดชอบงานข้อมูลของหน่วยงานสังกัดกระทรวงใน เขตอำเภอ

2.2 จัดให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ในการรวบรวม วิเคราะห์ จัดเก็บข้อมูลที่ทันสมัย

2.3 จัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบประจำหน่วยข้อมูลการศึกษา การศาสนา และการ วัฒนธรรม ของอำเภอ

3. สร้างเครือข่ายการใช้ข้อมูลในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด เขตการศึกษา และกระทรวง

3.1 ประสานข้อมูลกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อใช้ข้อมูลร่วมกัน และเปรียบเทียบข้อมูลกับ เกณฑ์ ในระดับต่าง ๆ

3.2 สร้างเครื่องมือ และวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับหน่วยงาน ในระดับตำบลและจังหวัด

3.3 สร้างความสัมพันธ์ ระหว่างข้อมูลในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ และ จังหวัด ในรูปแบบของการเปรียบเทียบ การหาค่าเฉลี่ย การจำแนกความแตกต่าง การกำหนด เกณฑ์มาตรฐาน และสหสัมพันธ์

4. ให้บริการข้อมูลสถิติ และสารสนเทศ แก่หน่วยงานหรือสถานศึกษา

4.1 ประชาสัมพันธ์ นำเสนอ และบริการข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การ จัดทำเอกสารแนะนำข้อมูล แผนภูมิ แผ่นพับ แผ่นเลื่อน วีดีโอเทป และสื่ออื่นๆ

4.2 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยชี้ให้เห็นสภาพปัญหา และความจำเป็นเร่งด่วน ในการแก้ไขปัญหา

ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

เนื่องจาก การปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ มีปัญหาอยู่หลายประการ โดยเฉพาะ การปฏิบัติงานเกี่ยวกับ การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อสนองนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ยังคงประสบอุปสรรคความยากลำบาก ในการจัดการด้านการเก็บข้อมูล ขาดเครื่องมือ ขาดนักวิชาการ ที่จะแก้ไขปัญหาเป็นระยะ ๆ ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึง การปฏิบัติตามภารกิจเกี่ยวกับ การจัดเก็บข้อมูล หรือการจัดการด้านข้อมูล และสารสนเทศ ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ กลับพบว่า มีปัญหาที่เกี่ยวข้องหลายประการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 4) ดังต่อไปนี้

1) ปัญหาที่เกิดขึ้นจาก นโยบายและแผนงาน เนื่องจากงานนโยบายและแผนงาน เป็นภารกิจของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ที่เกี่ยวกับการวางแผน และประเมินผลการดำเนินงาน การศึกษา การศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของอำเภอ ภารกิจด้านนี้จึงเกี่ยวกับการสำรวจ วิเคราะห์วิจัย ซึ่งเป็นงานที่ต้องอาศัยผู้รับผิดชอบสูง และต้องมีความรู้พื้นฐาน ในการวิเคราะห์นโยบาย วิเคราะห์ระบบงานหรือโครงการ รวมทั้งการสำรวจ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัย การจัดทำรายงานเพื่อเผยแพร่ ในปัจจุบัน บุคลากรที่มีความรู้พื้นฐานดังกล่าวนี้ ได้รับการจัดสรรอัตรากำลัง กระจายกันอยู่ตามสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และอำเภอ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่ การขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ การขาดเครื่องมือเครื่องใช้ และงบประมาณที่จะสนับสนุน รวมทั้งการจัดทีมงานที่มีศักยภาพสูง

2) ปัญหาที่เกิดขึ้นจากระบบงบประมาณ กล่าวคือ ปัญหาด้านนี้ เป็นภารกิจที่ศึกษาธิการอำเภอต้องเกี่ยวข้องกับการเสนอของบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณ แต่เนื่องจากสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการจัดการด้านข้อมูลและสารสนเทศ น้อยมาก จึงกล่าวได้ว่า การดำเนินการด้านนี้ ยังขาดประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานที่ควรจะเป็น

3) ปัญหาเกี่ยวกับศูนย์ข้อมูล สถิติ และวางแผน ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลยังไม่เป็นระบบ ขาดความต่อเนื่อง และการมีรูปแบบ ที่ไม่สอดคล้องกันของหน่วยงาน และสถานศึกษา ในการจัดการข้อมูล การศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ขาดการวิเคราะห์สภาพทางการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การจัดทำดัชนี และแปลผล อย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลข้อมูลไปใช้ให้ถูกต้อง ทำให้การวางแผนในระดับจังหวัด และอำเภอ ส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพ และไม่ส่งผลในทางปฏิบัติ

4) ปัญหาด้านการบริการและประสานงาน ได้แก่ การประสานงานยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของกระทรวง เนื่องจาก กฎระเบียบบางประการ ไม่เอื้อต่อการประสานงาน ขาดระบบรูปแบบ และแนวทาง ในการประสานทรัพยากรร่วมกัน กรมเจ้าสังกัดของหน่วยงานสถานศึกษา มีการสั่งการไปยังหน่วยงาน สถานศึกษา โดยตรง ทำให้ขาดเอกภาพในการบริหารงาน โดยเฉพาะ การประสานสัมพันธ์ ในด้านข้อมูล และสารสนเทศต่าง ๆ

ปัญหาที่พบ จากสภาพการใช้ข้อมูล และสารสนเทศของ หน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535 : 14) สรุปได้ดังนี้

(1) จำนวนข้อมูลสารสนเทศที่มีในแต่ละระดับ ยังไม่เพียงพอต่อการใช้ ข้อมูลที่มี ยังไม่ถูกต้องสมบูรณ์ ข้อมูลและสารสนเทศบางส่วน ไม่เป็นปัจจุบัน และทันกับความต้องการ ที่จะใช้ใน แต่ละช่วงเวลา

(2) หน่วยงานที่รับผิดชอบ ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ เช่น หน่วยงานระดับอำเภอ รวมไปถึงระดับโรงเรียน ยังไม่มีองค์กร หรือกรอบอัตรารองรับ ส่วนระดับจังหวัดและระดับกรม แม้จะมีหน่วยงานและกรอบอัตรากำล้าง แต่ยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นแหล่งข้อมูล เพื่อให้ผู้ใช้ในหน่วยงาน และผู้รับบริการจากภายนอก ได้ใช้อย่างสมบูรณ์เพียงพอ

(3) บุคลากร ยังมีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอ ในการบริหารและการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ

(4) ปัจจุบัน ยังคงไม่ได้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่จะช่วยให้การบริหารการใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ มาใช้อย่างเต็มที่ เพราะข้อจำกัดด้านกำลังทรัพยากร ที่มีราคาค่อนข้างแพง ความรู้ความเข้าใจ และทักษะของบุคลากร จึงเกิดขึ้นน้อย การใช้คอมพิวเตอร์ การสร้างเครือข่ายข้อมูล และการส่งสารข้อมูลสายตรงให้เชื่อมโยงกัน จึงมีไม่เพียงพอ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ปัญหาที่เกิดจากนโยบายและแผนงาน ปัญหาจากระบบงบประมาณ ปัญหาเกี่ยวกับศูนย์ข้อมูล สถิติ และวางแผน ปัญหาด้านการบริการและประสานงาน ข้อมูลและสารสนเทศ รวมทั้ง ปัญหาการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาใช้จัดเก็บข้อมูล จัดว่าเป็น ปัญหาทั้งสิ้น ส่วนในระดับอำเภอซึ่งมี สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เป็นหน่วยประสานงานกลาง ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ยังคงพบปัญหาที่เกี่ยวข้องกันตั้งแต่ระดับกระทรวงถึงระดับอำเภอ ในด้านการประสานการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งสำนักงานศึกษาธิการอำเภอไม่มีอำนาจในการสั่งการไปยัง หน่วยงาน สถานศึกษาสังกัดกระทรวงในพื้นที่ ให้จัดเก็บข้อมูลตามที่ต้องการ จึงประสบปัญหา การขาดความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้การปฏิบัติงานด้านนี้ ยังขาดประสิทธิภาพอย่างยิ่ง

การวิเคราะห์ระบบสำหรับการจัดเก็บข้อมูล

การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูล ต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนถึง สภาพของระบบ ทั้งนี้ เนื่องจากการปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องอาศัยหลักการของระบบ (System Theory) และต้องศึกษาวิเคราะห์ สภาพการทำงานของกลไกส่วนย่อย ภายในระบบ ให้ละเอียดด้วย ดังต่อไปนี้

1. หลักการของระบบ

ทฤษฎีระบบ (System Theory) เกิดจากแนวคิดของ นักวิศวกรอุตสาหกรรม ที่ได้ริเริ่มคิดค้นขึ้น เพื่อต้องการเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิต ของผลิตภัณฑ์ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบระหว่าง คนและเครื่องจักร พร้อมทั้ง คิดค้นวิธีการจัดการความสัมพันธ์ระหว่าง คนกับคน คนกับเครื่องจักร และเครื่องจักรกับเครื่องจักร ต่อมา มีผู้นำแนวคิดนี้ มาใช้กับการบริหารการศึกษา โดยเฉพาะ การแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน และการตัดสินใจสั่งการ ที่ต้องอาศัยการทำงานของระบบข้อมูลและสารสนเทศ ที่มีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้ระบบบริหารการศึกษา มีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกัน

ความหมายของระบบ (System) จะมีความหมายทั้งนามธรรม (Abstract) และรูปธรรม (Physical) ระบบทางนามธรรมเกิดจาก แนวความคิดที่ได้มีการจัดเรียงลำดับ ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน เช่น ระบบทฤษฎีว่าด้วย ลัทธิศาสนา จะเกิดระบบความคิดเกี่ยวกับเทพเจ้า และความสัมพันธ์ระหว่าง มนุษย์กับเทพเจ้า ส่วนระบบทางรูปธรรม หรือทางกายภาพ จะมีชุดของส่วนประกอบ ที่ต้องทำงานร่วมกัน เพื่อเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำหน้าที่ร่วมกัน และระบบข้อมูลสารสนเทศในปัจจุบัน จะมีชุดส่วนประกอบร่วมกันระหว่าง บุคลากร ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ข้อมูล และการประมวลผล ทำหน้าที่ร่วมกัน เพื่อจัดหาข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น

องค์ประกอบของระบบทางกายภาพ ได้แก่ กลไกการทำงานของส่วนต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยแบ่งการทำงานออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2537 : 18 - 26) ดังนี้

- (1) ตัวป้อนหรือปัจจัยป้อน (Input) ได้แก่ ทรัพยากรที่จะใช้ในการทำงาน
- (2) การดำเนินงานหรือกระบวนการ (Process) ได้แก่ ส่วนประกอบของขั้นตอนการผลิต
- (3) เป้าหมายหรือผลผลิต (Output) ได้แก่ ผลผลิตต่าง ๆ ที่ผลิตออกมา

ในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ในระบบทั้งสามส่วน ข้างต้นนี้ จะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ และสภาวะทางสังคมวัฒนธรรมด้วย

สำหรับลักษณะของระบบ ในปัจจุบันระบบโดยทั่ว ๆ ไปแบ่งเป็น 2 ประเภท (ชุมพล ศฤงคารศิริ, 2538 : 69 -75) ได้แก่

1) ระบบที่รู้ค่าแน่นอน (Deterministic System) กับระบบที่ไม่รู้ค่าแน่นอน (Probabilistic System)

2) ระบบปิดกับระบบเปิด (Close versus Open Systems)

ระบบที่รู้ค่าแน่นอน เป็นระบบงาน ที่ทำงานได้ตามความคาดหวัง โดยมีการติดต่อประสานงานระหว่างส่วนต่าง ๆ เป็นที่รู้แน่ชัด

ระบบที่ไม่รู้ค่าแน่นอน เป็นระบบงานที่เรียกได้ว่า ค่าที่ได้จากระบบ อาจมีความผิดพลาดขึ้นได้ตลอดเวลา

ระบบปิด เป็นระบบที่มีทุกสิ่งทุกอย่าง อยู่ในตัวเอง โดยไม่ต้องมีการเปลี่ยนวัตถุดิบ ข่าวสารหรือพนักงาน กับสิ่งแวดล้อม จึงไม่มีการกระทำต่อกัน กับส่วนประกอบที่ไม่ได้อยู่ภายในระบบ

ระบบเปิด เป็นระบบที่มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร วัตถุดิบ หรือพลังงานกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งปัจจัยนำเข้า ที่ไม่ได้กำหนดไว้ก่อน จึงมีแนวโน้มที่จะปรับให้เข้ากันได้กับ การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงอยู่ต่อไป โดยเฉพาะระบบเปิด ที่มีองค์กรเป็นส่วนหนึ่งของระบบ จะมีอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ในระบบเปิดมาก ทำให้การอยู่รอดขององค์กรไปขึ้นอยู่กับ ความสามารถในการปรับตัว ที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมในระบบเปิดนั้น ๆ อยู่เสมอ

องค์กรในอีกด้านหนึ่งก็คือ ผู้จัดการระบบ ทั้งนี้ เมื่อองค์กรประกอบไปด้วยคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป ต้องมีการแบ่งงานกันทำ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และต้องอาศัยข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีช่วยในการตัดสินใจแก้ปัญหา เพื่อวางระเบียบ ให้กิจกรรมขององค์กรสมดุลกัน โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ ให้ดำเนินงานบรรลุผลตามแผนที่วางไว้ ดังนั้น ขนาดและหน้าที่ของหน่วยงาน ทางข้อมูลสารสนเทศ จึงขึ้นอยู่กับขนาดขององค์กร และความกว้างขวางของงานที่ต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศ และคอมพิวเตอร์ด้วย (จิตาภัส สัมพันธ์สมโภชน์. 2539 : 68)

2. การวิเคราะห์ระบบในการจัดเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) คือ การศึกษาการปฏิบัติงานของระบบที่ใช้อยู่หรือที่ดำเนินการอยู่นั้น ให้ละเอียดถี่ถ้วน โดยทำการศึกษาร่วมกับผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ 1) เพื่อกำหนดข้อมูลข่าวสารที่ต้องการ โดยให้ระบบเป็นตัวจัดทำให้แก่ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงาน 2) เพื่อศึกษาขั้นตอนการทำงาน ของระบบเดิมว่า มีลักษณะอย่างไร มีข้อมูลเข้าอย่างไร ทำอะไรกับข้อมูล หรือรายงานบ้าง ใครเป็นผู้ใช้ระบบ 3) เพื่อศึกษาปัญหาการทำงานของระบบปัจจุบัน อุปสรรคและความขัดข้องอยู่ที่ใดบ้าง และมีทางใดบ้างที่จะใช้คอมพิวเตอร์ปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น และ 4) เพื่อคิดค้นเค้าโครงการทำงาน ของระบบใหม่ ที่จะใช้ปฏิบัติ

สำหรับเป้าหมาย ของระบบการจัดเก็บข้อมูล จะมีเป้าหมายที่สำคัญคือ การได้มาซึ่งข้อมูลที่มีคุณภาพ ดังนั้น ระบบการจัดเก็บข้อมูล จะประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.) ปัจจัยหรือตัวป้อน (Input) ได้แก่ แผนการจัดเก็บข้อมูล ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล และรายการข้อมูลในประเภทหรือชนิดต่าง ๆ ตามความต้องการ

2.) กระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดการหรือวิธีการที่จะดำเนินการให้บรรลุความต้องการ โดยเฉพาะการพิจารณาถึงเทคนิควิธี และความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ เพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลมีประสิทธิภาพ

3.) ผลผลิต (Output) ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของข้อมูล โดยเฉพาะในเรื่องคุณภาพของข้อมูล ผู้บริหารการจัดเก็บข้อมูล ต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ทันสมัย และความเหมาะสม เป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายคือ การได้มาซึ่งข้อมูลที่มีคุณภาพมากที่สุด

ในการวิเคราะห์ระบบการจัดเก็บข้อมูล จัดว่า เป็นการดำเนินการ ที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก ในการจัดทำระบบสารสนเทศ เพื่อการวางแผนและการบริหาร เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดเก็บข้อมูล ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น จึงต้องอาศัยการวิเคราะห์วางแผน อย่างมีหลักเกณฑ์ และเป็นขั้นตอน (จิตภัสร์ สัมพันธ์สมโภชน์. 2539 : 30) ดังนี้

1) การระดมข้อคิดเห็น เป็นการระดมความคิดเห็น จากผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ในระบบงานที่เกี่ยวข้อง และขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด

2) การเตรียมการศึกษา เป็นการรวบรวมข้อมูลตัวเลข และเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับหน่วยงาน เช่น แผนผังองค์กร รายงานประจำปี คำสั่งแบ่งงานที่กำหนดตำแหน่งงาน และหน้าที่ เป็นต้น

3) ลงมือศึกษาเบื้องต้น เกี่ยวกับระบบปัจจุบัน ปริมาณงาน กำลังคนและปัญหาโดยทั่วไป โดยมีการจัดทำแฟ้มโครงการจัดเก็บข้อมูล การเตรียมเอกสารแบบฟอร์มสำหรับเก็บข้อมูล การนัดหมายผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ

4) การกำหนดวิธีประมวลผล เป็นการกำหนดเนื้อหา ในเรื่องชนิดของข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ เพื่อการวางแผนและพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม

5) การกำหนดเนื้อหาตัวข้อมูลและดัชนี เป็นการกำหนดกลุ่มข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในหน่วยงาน อาจจะสำรวจรายละเอียดและคุณภาพรวมเป็นกลุ่ม ๆ ก็ได้

6) การกำหนดโครงสร้าง การจัดเก็บข้อมูล ที่ส่งผลรวมทั้งระบบ เพื่อให้เห็นเค้าโครงว่าหน่วยงานรวม ประกอบไปด้วยระบบย่อย อะไรบ้าง ใช้ฐานข้อมูล และข้อมูลอะไร เป็นตัวเชื่อม

7) การวิเคราะห์หาทางปรับปรุงระบบปัจจุบัน เพื่อดูว่า ระบบปัจจุบันเป็นอย่างไร มีปัญหาหรือไม่ จะได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

8) การสอบถามผู้บริหาร เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ในด้านนโยบาย เป้าหมาย และการเปลี่ยนแปลงที่ผู้บริหารคาดหวัง การวัดผลสำเร็จ ปัญหาสำคัญในการจัดการกับระบบ ระดับความพึงพอใจที่ยอมรับได้

9) กำหนดวิธีปฏิบัติการและบทสรุป เพื่อดูรายละเอียดว่าครบถ้วนหรือไม่ งานที่ต้องปฏิบัติการมีอะไรบ้าง ควรจะแบ่งเป็นกิจกรรมย่อยในเรื่องใด จะช่วยประหยัดเงิน และทรัพยากร หรือให้ผลตอบแทนคุ้มค่าหรือไม่ และความสำเร็จจะเกิดขึ้นหรือไม่

10) การลำดับความสำคัญของกิจกรรม และเนื้อหาของข้อมูล เป็นการพิจารณาความสำคัญก่อนหลังว่า ข้อมูลใดสำคัญ และสมควรจัดเก็บขึ้นก่อน ข้อมูลใดสำคัญเป็นอันดับรอง และข้อมูลใดควรสำรวจจัดเก็บทุก ๆ 3 - 5 ปี ตามระบบการจัดเก็บข้อมูล ทั้งในส่วนปัจเจกยี่ห้อ ส่วนกระบวนการ และส่วนผลผลิต

11) การทบทวนการจัดการทรัพยากรข้อมูล สามารถกระทำไปพร้อมกับข้อ 6) คือ การกำหนดโครงสร้าง และข้อ 10) คือ การลำดับความสำคัญ โดยศึกษาว่า หน่วยงานมีทรัพยากรสารสนเทศอะไรบ้าง เช่น ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ กำลังคนพร้อมทั้ง ความรู้ ความสามารถ และวิธีการจัดการ เป็นต้น

12) การเขียนแผนระบบการจัดเก็บข้อมูล เป็นการกำหนดกิจกรรม และข้อเสนอแนะของผู้บริหาร โดยการรวบรวมรายละเอียดโครงสร้าง กิจกรรมย่อยและทรัพยากรต่าง ๆ รายงานผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง

13) การรายงานผลการปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูล เป็นการสรุปเสนอผลการปฏิบัติงานตลอดจนอธิบายตอบข้อซักถามต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บริหารเข้าใจผลงาน และพร้อมที่จะยอมรับนำไปเพื่อเสนอหน่วยเหนือต่อไป

นอกจากนี้ ยังมีข้อพิจารณาเพิ่มเติม ได้แก่

14) สิ่งแวดล้อมของระบบการจัดเก็บข้อมูล ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยีต่าง ๆ และการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม และการปกครองในพื้นที่ เป็นต้น

15) การเปลี่ยนแปลงตัวบทกฎหมาย และนโยบายหน่วยเหนือ

16) ทักษะในการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้เกิดความถูกต้องของข้อมูล โดยการจัดตั้งงบประมาณ เพื่ออบรมบุคลากรในการใช้คอมพิวเตอร์

17) ระดับประสบการณ์ของบุคลากร เป็นส่วนสำคัญที่จะพิจารณาว่า ถ้าหากเจ้าหน้าที่มีประสบการณ์ ในการจัดเก็บข้อมูลสูงกว่า ก็จะมีประสิทธิภาพต่อการเปลี่ยนแปลง ได้เร็วขึ้น

18) เครื่องมือที่ใช้ในการวางแผนจัดเก็บข้อมูล อาจเป็นเครื่องมือที่ทางหน่วยเหนือจัดให้ หรืออาจจัดหาได้เอง ตามความเหมาะสม เช่น ไมโครคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ปรีชา พัวนุกุลนนท์ (2527 : 37) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์ และเตรียมการจัดเก็บข้อมูล ดังนี้

1) ชั้นเตรียมดำเนินการ จัดเป็นขั้นตอนการวางแผนเตรียมดำเนินการ เกี่ยวกับข้อมูล ประกอบด้วย

1.1) กำหนดวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายของระบบสารสนเทศ โดยความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร และผู้ออกแบบระบบ

1.2) กำหนดองค์การหรือผู้รับผิดชอบ โดยคำนึงถึงความเหมาะสม และเป็นไปได้ของหน่วยงาน ในการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ

1.3) การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มี ความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับ ข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งมีวิธีการอบรมหลายวิธีการ ขึ้นอยู่กับพื้นฐาน และความพร้อมของหน่วยงาน

1.4) การกำหนดรายการข้อมูล หรือสารสนเทศที่จำเป็นในการใช้ ของผู้บริหารข้อมูล และสารสนเทศ นับว่าเป็นหัวใจของระบบสารสนเทศ ผู้บริหารจะต้องรู้ว่า ตนเองจะใช้ข้อมูลอะไรบ้าง และวิธีการที่จะช่วยให้กำหนดรายการข้อมูลได้ก็คือ การวิเคราะห์ และศึกษางานปัจจุบันที่รับผิดชอบว่า มีอะไรบ้างที่จะต้องตัดสินใจ และวางแผน และน่าจะใช้เวลาอะไรบ้าง

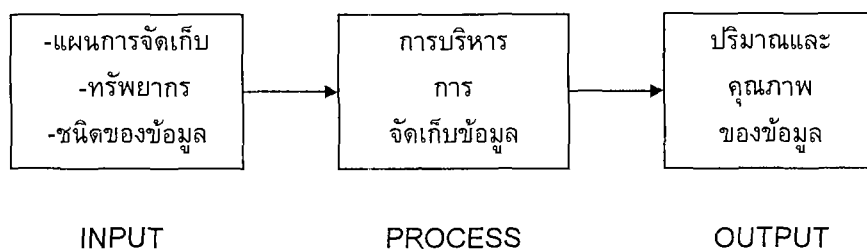
1.5) การจัดลำดับข้อมูล หน่วยงานต่าง ๆ ได้ข้อมูลมาจาก การรวบรวมความจำเป็นในการใช้ข้อมูล ของผู้บริหารหลายระดับ จึงจำเป็นต้องจัดลำดับความสำคัญ โดยเฉพาะข้อมูลที่ต้องใช้ร่วมกัน ต้องจัดลำดับความสำคัญ มากกว่าข้อมูล ที่ไม่ต้องใช้มากนัก

2) ชั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย การหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีอยู่แล้วกับ ข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวมเพิ่มเติม และบันทึกไว้ ให้อยู่ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เพื่อนำไปประมวลผล เช่น บันทึกในแฟ้ม สำหรับการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ในการเก็บรวบรวมอาจทำได้หลายวิธีการ เช่น การสังเกต สัมภาษณ์ ใช้แบบสอบถาม ทดสอบ หรือใช้แบบสำรวจ เป็นต้น

เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว ต้องพิจารณาลักษณะสำคัญของข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของข้อมูล คือ ตรงกับความ ต้องการ ที่กำหนดไว้หรือไม่ และมีความเชื่อถือได้เพียงใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของเครื่องมือ และกระบวนการ ในการจัดเก็บข้อมูล

3) ผู้รวบรวมข้อมูล ต้องปฏิบัติตัวเป็นนักวิจัยที่ดี มีความซื่อตรงและยึดมั่นว่า จะต้องรวบรวมข้อมูลให้ถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

การปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดความครบถ้วนในการจัดเก็บข้อมูล ควรดำเนินการให้เป็นระบบ จึงจะทำให้งานมีประสิทธิภาพ (ดังภาพประกอบ 2)

ภาพประกอบ 2 แสดงระบบการจัดเก็บข้อมูล (วีระ สุภากิจ. 2539 : 35)

3. ระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ต้องการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ระบบการจัดเก็บข้อมูล ต้องศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูล (Data collection System) ดังต่อไปนี้

1) ปัจจัยป้อน (Input) จะเริ่มต้นจาก การวิเคราะห์ความต้องการที่แท้จริงของตัวข้อมูลที่ต้องการจัดเก็บ และประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูล ได้แก่ แผนการและทรัพยากรในการจัดเก็บข้อมูล และชนิดหรือประเภทของข้อมูล ดังนี้

1.1) แผนการจัดเก็บข้อมูล ผู้เกี่ยวข้องในการจัดเก็บข้อมูลจะต้องวิเคราะห์รายละเอียดตามแผนงานที่วางไว้ ในประเด็นต่าง ๆ คือ

- 1.1.1) เหตุผลความจำเป็น
- 1.1.2) วัตถุประสงค์และเป้าหมาย
- 1.1.3) วิธีดำเนินการ
- 1.1.4) ผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล

1.2) ทรัพยากร มีข้อพิจารณา คือ บุคลากร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และงบประมาณที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล ดังนี้

- 1.2.1) การระดมข้อคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 1.2.2) การเตรียมการศึกษาระบบการจัดเก็บข้อมูล
- 1.2.3) ทักษะของบุคลากร
- 1.2.4) ความรู้ความสามารถของบุคลากร
- 1.2.5) ความเอาใจใส่ของบุคลากร
- 1.2.6) การใช้บทบาทหน้าที่ที่เหมาะสม
- 1.2.7) ความมุ่งประสิทธิผลของบุคลากร
- 1.2.8) ความคาดหวังในความสำเร็จอย่างมุ่งมั่น

- 1.2.9) ความต้องการในการพัฒนาตนเอง
- 1.2.10) การใช้เจตคติที่ถูกต้องในการจัดเก็บ
- 1.2.11) การกำหนดวิสัยทัศน์จากผู้บริหาร
- 1.2.12) การเปลี่ยนแปลงตัวบทกฎหมาย
- 1.2.13) การทบทวนทรัพยากรในการจัดเก็บข้อมูล เช่น คอมพิวเตอร์
- 1.2.14) ความฉลาดแคลงงบประมาณ
- 1.2.15) ประสิทธิภาพของการใช้จ่าย
- 1.2.16) การประมาณการเพื่อขอจัดสรรในรอบปี
- 1.2.17) ความเหมาะสมของที่ตั้งอาคารและสถานที่
- 1.2.18) สิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง
- 1.2.19) การใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีที่เหมาะสม เช่น โปรแกรมสำเร็จรูป

1.3) ตัวข้อมูลที่ต้องจัดเก็บ ในที่นี้ ต้องพิจารณาตัวข้อมูลเกี่ยวกับ ประเภทของข้อมูล ประกอบด้วยข้อมูล ต่อไปนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2537 : 15)

1.3.1) ข้อมูลเกี่ยวกับงานเร่งด่วน ได้แก่ งานที่ผู้บริหารต้องการข้อมูลเฉพาะเรื่อง หรือเฉพาะวาระ เช่น ข้อมูลนักเรียน พระภิกษุสามเณร และเด็กก่อนวัยเรียน บริเวณพื้นที่วิกฤตเกี่ยวกับ ความมั่นคงของชาติ เพื่อพิจารณาตัดสินใจช่วยเหลือ

1.3.2) ข้อมูลเกี่ยวกับงานนโยบาย ต้องพิจารณาข้อมูลให้สอดคล้องกับนโยบายหลักของกระทรวง อาจมีการปรับเปลี่ยนตามยุคสมัย และนโยบายที่เปลี่ยนไป

1.3.3) ข้อมูลเกี่ยวกับงานตามบทบาทภาระหน้าที่ ได้แก่ ข้อมูลทางการศึกษา ทุกชนิด ข้อมูลทางการศาสนา และข้อมูลทางการวัฒนธรรม ทุกกลุ่มทุกประเภท

2) กระบวนการ (Process) เป็นการบริหารการดำเนินงานจัดเก็บข้อมูล ในแต่ละขั้นตอน ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีการพิจารณาถึงความเหมาะสม ของกรรมวิธีดำเนินการตามขั้นตอน ในประเด็นต่าง ๆ เพื่อเป็นการตรวจสอบควบคุมการจัดเก็บ ให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่

- 2.1) การวินิจฉัยข้อมูลที่จัดเก็บ
- 2.2) การเชื่อมโยงข้อมูลเข้ากับปัญหาที่ต้องแก้ไข
- 2.3) ระยะเวลาที่จัดเก็บข้อมูล
- 2.4) แหล่งข้อมูลที่ต้องปฏิบัติการจัดเก็บ
- 2.5) การใช้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการจัดเก็บ
- 2.6) การนำระบบอัตโนมัติมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูล เช่น บาร์โค้ด หรือรหัสแท่ง
- 2.7) การปรับเปลี่ยนแก้ไขข้อมูลให้ทันสมัย

- 2.8) การตรวจสอบความถูกต้องตรงกันกับต้นฉบับ
- 2.9) การตรวจสอบข้อเท็จจริงของข้อมูล
- 2.10) ความเข้าใจและเอาใจใส่จากทุกฝ่าย
- 2.11) การจำแนกหมวดหมู่ให้พอเพียงและเข้าใจง่าย
- 2.12) การจัดระบบในการรวบรวมและรักษาข้อมูล
- 2.13) การใช้ยานพาหนะและเส้นทางในภาคสนาม
- 2.14) การใช้เครื่องมือสื่อสารในการจัดเก็บ
- 2.15) การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยจัดเก็บ
- 2.16) การจัดเก็บข้อมูลตามข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญ
- 2.17) ทิศทางความต้องการข้อมูล ของหน่วยเหนือ
- 2.18) การปฏิบัติในขั้นตอน การบันทึกข้อมูล เช่น แบบฟอร์ม แฟ้มต่าง ๆ
- 2.19) การปฏิบัติในขั้นตอน การตรวจสอบข้อมูล
- 2.20) การปฏิบัติในขั้นตอน ประมวลผล
- 2.21) การปฏิบัติในขั้นตอน แสดงผลลัพธ์
- 2.22) การจัดทำสำเนาผลลัพธ์และรายงาน
- 2.23) การสื่อสารข้อมูลด้วยเครื่องมือสื่อสาร เช่น โทรสาร ออนไลน์
- 2.24) การสำรองข้อมูล เช่น สำเนาในดิสเก็ตท์
- 2.25) การปฏิบัติในขั้นตอน เข้ารหัสข้อมูล

3) ผลผลิต (Output) เป็นเป้าหมายของ ระบบการจัดเก็บข้อมูล ที่มุ่งให้ได้มาซึ่งปริมาณ คุณภาพ และประสิทธิผล ของการจัดเก็บข้อมูล ในด้านปริมาณของข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ในการบริหาร และการวางแผนการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม จะมีข้อมูลที่ต้องจัดเก็บถึง 121 ชนิด และในแต่ละอำเภออาจมีข้อมูลไม่เท่ากัน ในที่นี้ จะมุ่งศึกษาเกี่ยวกับคุณสมบัติของข้อมูล เพื่อให้ทราบมาตรฐานคุณภาพ ของข้อมูล ดังนี้

- 3.1) ความแม่นยำของข้อมูล
- 3.2) ความละเอียด
- 3.3) ความสมบูรณ์
- 3.4) ความพอเพียง
- 3.5) ความสามารถเข้าใจได้
- 3.6) ความตรงกรณี
- 3.7) ความสามารถสอบทวนได้

- 3.8) ความคงเส้นคงวา
- 3.9) ความไม่ลำเอียง
- 3.10) ความบ่อยในการใช้
- 3.11) อายุการใช้งาน
- 3.12) ความทันเวลา
- 3.13) ความครบถ้วน
- 3.14) ความพร้อมสำหรับใช้วินิจฉัย
- 3.15) ความเหมาะสมในการนำเสนอ

4) ข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนา การศึกษา ในการวางแผนพัฒนาการศึกษา จำเป็นต้องอาศัยข้อมูล ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา และมีข้อมูลชนิดต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

- 4.1) ข้อมูลจำนวนนักเรียน นักศึกษา ทุกระดับ ทุกสังกัด
- 4.2) ข้อมูลครูอาจารย์ บุคลากร และสมาชิกคุรุสภา
- 4.3) ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ทุกประเภท
- 4.4) ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนและสถานศึกษาทุกสังกัด
- 4.5) ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการจัดการ
- 4.6) ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะ คุณธรรม
- 4.7) ข้อมูลอัตราการคงอยู่และการสละพักของนักเรียน เช่นการออกกลางคัน
- 4.8) ข้อมูลประชากรและนักศึกษานอกโรงเรียน
- 4.9) ข้อมูลลูกเสือ ยุวกาชาด ผู้บังคับบัญชา และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
- 4.10) ข้อมูลแหล่งเงินทุนและผู้ขอรับทุนอุดหนุนการศึกษา

5) ข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาการศาสนา ในด้านกิจกรรมส่งเสริมการพระศาสนา มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องหลายประการ ทั้งในส่วนภาครัฐการที่ต้องใช้ข้อมูล ในการส่งเสริมสนับสนุนกิจการพระศาสนาโดยตรง และข้อมูลสำหรับพระสังฆาธิการหรือเจ้าคณะผู้ปกครองสงฆ์ระดับต่าง ๆ จะนำมาใช้ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ โดยมีข้อมูลที่น่าสนใจปัญหา ดังนี้

- 5.1) ข้อมูลเกี่ยวกับสำนักสงฆ์ วัด และศาสนสถาน
- 5.2) ข้อมูลพระภิกษุสามเณร นักบวช และพระธรรมทูต
- 5.3) ข้อมูลพระสังฆาธิการและผู้นำทางศาสนา
- 5.4) ข้อมูลวัดร้าง ผู้เช่าที่ดินวัดร้าง และที่ดินของวัด
- 5.5) ข้อมูลโรงเรียนและผู้เรียนพระปริยัติธรรมแผนกต่าง ๆ

- 5.6) ข้อมูลโรงเรียนและผู้เรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์
- 5.7) ข้อมูลศูนย์เด็กและเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
- 5.8) ข้อมูลเกี่ยวกับเงินทุนอุดหนุนการศึกษาในสำนักเรียนต่าง ๆ
- 5.9) ข้อมูลการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมในวัดและศาสนสถาน
- 5.10) ข้อมูลกิจกรรมส่งเสริมศาสนา เช่น การประกวด การแข่งขัน การคัดเลือก

6) ข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาการวัฒนธรรม ในการวางแผน เพื่อส่งเสริมกิจกรรมความเป็นอยู่ในด้านวัฒนธรรม ของแต่ละชุมชน จำเป็นต้องอาศัยการจัดเก็บข้อมูล ที่ถูกต้องเหมาะสม และทันสมัยในหลาย ๆ ด้าน จึงจะสามารถนำมาใช้ในการวางแผน ส่งเสริมวัฒนธรรม ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ให้มีความเจริญก้าวหน้าในทางวัตถุและทางจิตใจ โดยศึกษาการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 6.1) ข้อมูลประชากร เผ่าพันธุ์ ภูมิศาสตร์ และการปกครอง
- 6.2) ข้อมูลลักษณะเด่นทางวัฒนธรรมของชุมชน เช่น ภาษา การแต่งกาย อาหาร
- 6.3) ข้อมูลลักษณะประเพณีประจำท้องถิ่น
- 6.4) ข้อมูลทางเศรษฐกิจการค้าขายและกำลังแรงงานในชุมชน
- 6.5) ข้อมูลศูนย์วัฒนธรรมและแหล่งความรู้ทางวัฒนธรรมในชุมชน เช่น ศูนย์

ผลิตภัณฑ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ต่าง ๆ

- 6.6) ข้อมูลเกี่ยวกับสมาคมและมูลนิธิ
- 6.7) ข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถานและพิพิธภัณฑสถาน
- 6.8) ข้อมูลกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม เช่น การประกวด การแสดง การแข่งขัน
- 6.9) ข้อมูลกองทุนและงบประมาณอุดหนุนงานวัฒนธรรม
- 6.10) ข้อมูลสมาชิกกลุ่มองค์กรเบญจภาคี เช่น องค์กรธุรกิจ องค์กรอาชีพพื้นถิ่น

องค์กรทางวิชาการ องค์กรเอกชน และองค์กรราชการ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปว่า ในการศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูล ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ต้องดำเนินการศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูล ตามลักษณะตัวแปรเชิงระบบของการจัดเก็บข้อมูล 3 ส่วน คือ ส่วนปัจจัยป้อน (Input) ส่วนกระบวนการ (Process) และส่วนผลผลิต (Output) และปัญหาที่ต้องศึกษาจากตัวข้อมูล ที่ต้องจัดเก็บ ด้านการวางแผนพัฒนาการศึกษา ด้านการวางแผนพัฒนาการศาสนา และด้านการวางแผนพัฒนาการวัฒนธรรม

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เสน่ห์ บุญช่วงดี (2528 : 45 - 57) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาการวางแผนปฏิบัติงานของ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในปัญหา 10 ด้าน คือ ด้านการวิเคราะห์นโยบายและเป้าหมาย ด้านวัตถุประสงค์ ด้านการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ด้านทรัพยากรในการวางแผนปฏิบัติงาน ด้านการประเมินผล ด้านการแบ่งงานและทำความเข้าใจกับผู้ร่วมปฏิบัติงาน และด้านการวางมาตรการควบคุมตามแผนปฏิบัติงาน พบว่า ปัญหาการวางแผนทั้ง 10 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ที่อยู่ในระดับสูงคือ ด้านทรัพยากรในการวางแผนปฏิบัติงาน และที่อยู่ในระดับต่ำสุด คือปัญหาการแบ่งงานและทำความเข้าใจกับผู้ร่วมปฏิบัติงาน

ภิรมยา อินทรกำแหง (2530 : 189 - 190) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ในการวางแผนการศึกษาแบบบูรณาการระดับจังหวัด ในเขตการศึกษา 10 พบว่า 1) ศูนย์ข้อมูลกลาง ยังไม่สามารถรับผิดชอบในการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้ 2) ขาดบุคลากรในการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ และขาดความรู้ความสามารถในการจัดระบบข้อมูล 3) ขาดแบบฟอร์มในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ครอบคลุมในการวางแผน และความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรักษาข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นการจัดเก็บ ที่เป็นระบบแฟ้ม หรือคอมพิวเตอร์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530 : 96 - 97) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ สภาพและความต้องการ ด้านระบบข้อมูลการศึกษาระดับจังหวัด พบว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เฉพาะสำหรับหน่วยงาน มีความแตกต่างกันออกไป ตามลักษณะของวัตถุประสงค์การจัดการศึกษาแต่ละระดับ และประเภท ข้อมูลที่เก็บรวบรวมในแต่ละด้าน จะมีจุดเน้นไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ความต้องการในการนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ และพบปัญหาว่า ระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลยุ่งยากซับซ้อน ขาดแนวทางในการจัดระบบข้อมูลที่แน่นอนตรงกัน ปัญหาด้านคุณภาพของข้อมูลไม่ดีพอ เนื่องจากผู้ใช้ข้อมูลไม่เห็นประโยชน์ และปัญหาการขาดบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรง

คงเดช บุตรศรี (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติหน้าที่ของ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ศึกษาธิการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเห็นว่า ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายศูนย์ พบว่า ศูนย์บริการและประสานงานอยู่ในระดับมาก ศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ฐานันดร ศรีสุธรรม (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า 1) ศึกษาธิการจังหวัด ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยส่วนรวม และจำแนกเป็นรายศูนย์อยู่ในระดับมาก ส่วนหัวหน้าฝ่ายมีความคิดเห็นโดยส่วนรวมในศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน และศูนย์บริการและประสานงาน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนศูนย์ติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก 2) ศึกษาธิการจังหวัด ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดและหัวหน้าฝ่าย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียงข้อเดียวของศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน คือ งบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติงานตามแผนไม่เพียงพอ ศึกษาธิการจังหวัดเห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

ธีรวัฒน์ เยี่ยมแสง (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบันและปัญหาการปฏิบัติงานในลักษณะศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน ศูนย์บริการและประสานงาน และศูนย์ติดตามและประเมินผลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า 1) กลุ่มผู้ปฏิบัติมีความเห็นว่าการปฏิบัติงานในลักษณะศูนย์ 3 ศูนย์ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีระดับการปฏิบัติงานมาก ส่วนกลุ่มผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นว่า สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีการปฏิบัติงานน้อยในศูนย์บริการและประสานงาน สำหรับการปฏิบัติงานในศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน และศูนย์ติดตามและประเมินผลมีระดับการปฏิบัติงานมาก 2) กลุ่มผู้ปฏิบัติและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นว่าสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติงานในลักษณะศูนย์ 3 ศูนย์ มีปัญหาในการดำเนินงานน้อย

อดิสร เจริญอุทัยทรัพย์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงาน ด้านข้อมูลสถิติและวางแผน ด้านบริการและประสานงาน และด้านติดตามและประเมินผล ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 10 พบว่า 1) สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ดำเนินงานด้านการบริการและประสานงาน ในระดับมากเป็นอันดับแรก ด้านการติดตามและประเมินผล ในระดับมากรองลงมา และดำเนินงานด้านข้อมูลสถิติและการวางแผน ในระดับน้อย 2) กลุ่มศึกษาธิการอำเภอมีความเห็นว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอดำเนินงานทั้ง 3 ด้าน ในระดับมาก ส่วนกลุ่มบริหารที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นว่า ดำเนินงานด้านบริการและประสานงาน ในระดับมาก ส่วนอีก 2 ด้านดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย โดยเห็นว่าด้านข้อมูลสถิติและการวางแผนอยู่ในระดับน้อยเป็นอันดับสุดท้าย 3) สำนักงานศึกษาธิการอำเภอมีปัญหาในการดำเนินงานด้านข้อมูลสถิติและการวางแผนในระดับมาก ด้านการติดตามและประเมินผลมีปัญหาในระดับน้อย และด้านการบริการและประสานงานมีปัญหาในระดับน้อยเป็นอันดับสุดท้าย 4) การ

ปฏิบัติงานที่มีปัญหาในระดับมาก ได้แก่ 4.1) การนำเสนอข้อมูลสารสนเทศในสำนักงานหรือห้องปฏิบัติการวางแผนโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย 4.2) การแปลผลดัชนีที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อชี้สภาพปัจจุบันและปัญหาพร้อมเสนอแนวทางแก้ปัญหา 4.3) การนิเทศการบริหารการศึกษาให้คำแนะนำแก่หน่วยงานหรือสถานศึกษา

วีระ เสรีรัตนกุล (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาการปฏิบัติงานด้านข้อมูลสถิติและการวางแผนของ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า 1) ศึกษาธิการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาการปฏิบัติงานศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผนของ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับต่ำ การให้คำแนะนำฝึกอบรมการบริหารงบประมาณ การวางแผนบูรณาการ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และด้านการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปี การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การรวบรวมข้อมูลและการประมวลผล มีปัญหาอยู่ในระดับกลางตามลำดับ 2) ศึกษาธิการอำเภอ ที่ปฏิบัติงานในอำเภอขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาการปฏิบัติงาน ศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผนของ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับต่ำ คือการวางแผนแบบบูรณาการ การให้คำแนะนำฝึกอบรม การจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปี การบริหารงบประมาณ การรวบรวมข้อมูล การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และการประเมินผล 3) ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานในอำเภอขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาการปฏิบัติงานศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผนของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับต่ำ พบว่า การให้คำแนะนำฝึกอบรม การบริหารงบประมาณ การรวบรวมข้อมูล การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและการประมวลผลรวบรวมข้อมูลมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

ศกดิ์ชัย บุญสนอง (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของ ศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผนในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 7-8 พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน ด้านการรวบรวมข้อมูล ด้านการประมวลผลข้อมูล ด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปี ด้านการวางแผนแบบบูรณาการ ด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ประเด็นที่เป็นปัญหาสำคัญคือ ความไม่สัมพันธ์กันของระยะเวลาเก็บข้อมูลของหน่วยงานต่างๆที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ความไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันในการจัดทำดัชนีของแต่ละหน่วยงาน ความ

ไม่สอดคล้องของกรอบนโยบายในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีซึ่งกำหนดจากระดับสูงกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของอำเภอ ความไม่สะดวกในการประสานงานกับครูผู้ประสานงานคณะกรรมการพัฒนาตำบล (ครู คปต.) เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาชนบท ความไม่สม่ำเสมอในความร่วมมือกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมของอำเภอ และความไม่สอดคล้องกันระหว่างงบประมาณที่ต้องการกับงบประมาณที่ได้รับ

จूरिพร รุณภัย (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัญหาการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผนสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน ด้านการรวบรวมข้อมูล ด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปี ด้านการวางแผนแบบบูรณาการ ด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ด้านการประมวลผลข้อมูล อยู่ในระดับปานกลาง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ซิงห์ (Singh. 1981) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การตัดสินใจและทิศทางของระบบสารสนเทศ : กรณีศึกษา ระบบสารสนเทศของวิทยาลัยชุมชนของศูนย์พัฒนาเยาวชน (Y M C A) ในชิคาโกโดยการศึกษาวิจัย เพื่อมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับพื้นฐานและองค์ประกอบของการตัดสินใจ ระบบสารสนเทศแบบใดที่ใช้ในการตัดสินใจ การสื่อสารระหว่างผู้ใช้กับผู้ผลิต และความเชื่อมั่นเกี่ยวกับสารสนเทศที่ผลิตขึ้นมา และลงมือสร้างแบบสอบถาม 2 ฉบับ ฉบับแรกสำรวจผู้บริหารระดับสูงและระดับกลาง ฉบับที่ 2 สำรวจผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสารสนเทศ

จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ทุกระดับต้องการสารสนเทศที่สรุปผลแล้ว และสารสนเทศที่แสดงรายละเอียดเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ องค์ประกอบที่ใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหาร ได้แก่ ประสบการณ์เดิม การคาดการณ์ล่วงหน้า สารสนเทศจากคอมพิวเตอร์ จากที่ปรึกษา และวิธีอื่น ๆ ผู้บริหารระดับสูงมีความเห็นว่า สารสนเทศยังไม่เพียงพอ ผู้บริหารระดับกลางพอใจกับระบบที่มีอยู่ร้อยละ 90 นอกจากนี้ ผู้บริหารระดับสูงประมาณร้อยละ 75 ระดับกลางร้อยละ 25 และระดับปฏิบัติการร้อยละ 50 โดยประมาณ ไม่เชื่อถือในข้อมูลที่ได้จากระบบ และจากการศึกษาการตัดสินใจและทิศทางสารสนเทศ มีข้อสรุปเสนอ แนะนำ ควรจัดผู้ตัดสินใจที่มีความรู้ความสามารถในสายงาน ความรับผิดชอบ ควรมีการรายงานแก่ผู้ใช้สารสนเทศเกี่ยวกับข้อจำกัดของระบบสารสนเทศ

เบลาสเตน (Blausten. 1984 : 1517) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารในหน่วยงานรัฐบาลกลาง โดยศึกษาเพื่อหาวิธีการออกแบบและนำระบบ

สารสนเทศที่เป็นระบบอัตโนมัติไปใช้ในภาครัฐบาล มีการวิเคราะห์ภาระหน้าที่สำคัญ ๆ ความซับซ้อนของงาน ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่คาดว่าผู้จัดระบบสารสนเทศจะต้องเผชิญ กุศโลบายที่ใช้ในการออกแบบคือ การศึกษาสำรวจทฤษฎีการตัดสินใจแบบต่าง ๆ และความสัมพันธ์ของทฤษฎีเหล่านั้น เพื่อปรับใช้กับการทำงานของระบบสารสนเทศ การกำหนดเป้าหมายของการวิจัยได้อาศัยข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางเทคโนโลยี การเมืองในองค์กร และปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จากการศึกษาพบว่า ไม่มีกุศโลบายแบบใดแบบหนึ่งที่เหมาะสม

ชินเยอเซน (Chinyersen. 1989 : 3635 - A) ได้ศึกษาการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารเรื่อง ความสัมพันธ์ ปัญหา และกลยุทธ์สำหรับระบบสารสนเทศในการจัดทำ ใบบรรณผล การเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ในการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำทะเบียนประวัติผู้เรียน และการจัดทำใบบรรณผลผลการเรียน ประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญในงาน ด้านระบบสารสนเทศ

แลงคาสเตอร์ (Lancaster. 1989 : 2627 - A) ได้ทำการศึกษาหน้าที่และผลของไมโครคอมพิวเตอร์ในการศึกษานวัตกรรมขั้นนำในโรงเรียนมัธยมศึกษาท้องถิ่น พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาได้นำไมโครคอมพิวเตอร์มาช่วยในการบริหารงาน การควบคุมงานต่าง ๆ โดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูปที่พัฒนาขึ้นเองในแต่ละเขตบริหารการศึกษา

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ แตกต่างกัน
2. นักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ แตกต่างกัน
3. ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานในอำเภอขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ แตกต่างกัน
4. นักวิชาการศึกษาที่ปฏิบัติงานในอำเภอขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอวิธีการต่าง ๆ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการหาคุณภาพของเครื่องมือ
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยการใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอ และนักวิชาการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 ซึ่งได้ปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2541 มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายจังหวัด 7 จังหวัด ได้แก่
  - 1.1 จังหวัดลพบุรี 11 อำเภอ ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง 22 คน
  - 1.2 จังหวัดสระบุรี 13 อำเภอ " 26 คน
  - 1.3 จังหวัดชัยนาท 6 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ " 16 คน
  - 1.4 จังหวัดสิงห์บุรี 6 อำเภอ " 12 คน
  - 1.5 จังหวัดอ่างทอง 7 อำเภอ " 14 คน
  - 1.6 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 16 อำเภอ " 32 คน
  - 1.7 จังหวัดอุทัยธานี 8 อำเภอ " 16 คน

รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 138 คน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของอำเภอ ได้แก่

- 2.1 อำเภอขนาดใหญ่ จำนวน 28 อำเภอ คือ เมืองลพบุรี โคกสำโรง บ้านหมี่ ชัยบาดาล พัฒนานิคม ท่าวุ้ง เมืองสระบุรี แก่งคอย หนองแค พระพุทธบาท เฉลิมพระเกียรติ

เมืองชัยนาท สรรคบุรี วัดสิงห์ หันคา เมืองสิงห์บุรี อินทร์บุรี บางระจัน เมืองอ่างทอง วิเศษชัยชาญ โพธิ์ทอง ไชโย พระนครศรีอยุธยา เสนา บางปะอิน นครหลวง เมืองอุทัยธานี และหนองฉาง

2.2 อำเภอขนาดเล็ก จำนวน 41 อำเภอ คือ สระโบสถ์ โคกเจริญ ท่าหลวง ลำสนธิ หนองม่วง มวกเหล็ก วิหารแดง เสาไห้ บ้านหมอ หนองโตน หนองแซง ดอนพุด วังม่วง มโนรมย์ สรรพยา กิ่งอำเภอหนองมะโมง กิ่งอำเภอเนินขาม พรหมบุรี ท่าช้าง ต่ายบางระจัน ป่าโมก แสวงหา สามโก้ ท่าเรือ บางบาล มหาราช บางปะหัน ลาดบัวหลวง บางซ้าย ผักไห้ บางไทร อุทัย ภาชี บ้านแพรก วังน้อย ทัพทัน หนองขาหย่าง บ้านไร่สว่างอารมณ์ ลานสัก และห้วยคต ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของอำเภอ

ตัวแปร	ศึกษาริการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อำเภอขนาดเล็ก	41	41	41	41
อำเภอขนาดใหญ่	28	28	28	28
รวม	69	69	69	69

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านสถานที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่ง และอายุราชการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งเป็นค่าระดับของปัญหา คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศการอำเภอ ในองค์ประกอบของระบบการจัดเก็บข้อมูล 3 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยป้อน (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในภาพรวมของระบบการจัดเก็บข้อมูลทั้งระบบใน 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมของสำนักงานศึกษานิเทศการอำเภอ เขตการศึกษา 6

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระในการเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากข้อคำถามในตอนที่ 2 และ 3

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจัดสร้างขึ้นตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากคู่มือการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา พ.ศ. 2535 รายงานการสำรวจสภาพสำนักงานศึกษานิเทศการจังหวัด/อำเภอ ในช่วงปีงบประมาณ 2532 รายงานการวิจัย เรื่อง การจัดลำดับสำนักงานศึกษานิเทศการอำเภอเพื่อบริหารการศึกษา พ.ศ. 2539 และ แผนกลยุทธ์การส่งเสริมประสิทธิภาพในส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษานิเทศการ พ.ศ. 2540 - 2544

2. สร้างแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมขอบข่ายงานที่ได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่กล่าวแล้วในข้อ 1 ตามที่ต้องการ

3. เสนอแบบสอบถามให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโทพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่คณะกรรมการควบคุมปริญญาโทปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหา เพื่อปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

5. หลังจากปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทแล้ว นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา คือ ศึกษานิเทศการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 60 คน

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด 60 ฉบับ ไปหาค่าอำนาจจำแนก โดยวิธีการแจกแจงค่าที่ (t - distribution) ปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอย่างมีค่านัยสำคัญ

ทุกข้อ โดยมีค่า t อยู่ระหว่าง 7.50 - 9.95

7. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) เมื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 เท่ากับ 0.92 ตอนที่ 3 เท่ากับ 0.95 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงศึกษาธิการจังหวัดใน 7 จังหวัด และศึกษาธิการอำเภอในเขตการศึกษา 6 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จากสำนักงานศึกษาธิการอำเภอทุกอำเภอและกิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 จำนวน 138 ฉบับ โดยส่งทางไปรษณีย์พร้อมซองเปล่าจำหน่ายซองถึงผู้วิจัย ปิดแสตมป์ เพื่อสะดวกในการส่งแบบสอบถามคืน กำหนดการตอบแบบสอบถามและส่งคืนภายในวันที่ 15 ธันวาคม 2541 เมื่อครบกำหนดส่งคืน ได้รับแบบสอบถาม 126 ฉบับ
3. เมื่อยังไม่ได้รับแบบสอบถามที่เหลืออยู่กลับคืน ผู้วิจัยได้ทวงถามด้วยจดหมาย และติดตามทวงถามด้วยตนเอง จนถึงวันที่ 25 ธันวาคม 2541 ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 136 ฉบับ
4. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนแล้วคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไว้เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล ในที่นี้มีแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 129 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.48 ของแบบสอบถามที่จัดส่งไปทั้งหมด

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้คำตอบที่สมบูรณ์มากำหนดรหัสในแต่ละตัวแปรที่จะศึกษา และหาค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับอายุราชการของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อจัดแบ่งตามตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งแบ่งออกเป็น กลุ่มประสบการณ์ต่ำและกลุ่มประสบการณ์สูง โดยค่าเฉลี่ยที่แบ่งครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุราชการไม่เกิน 9 ปี จัดเป็นกลุ่มประสบการณ์ต่ำ และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุราชการตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป จัดเป็นกลุ่มประสบการณ์สูง
2. ตรวจสอบให้คะแนนในแบบสอบถามตอนที่ 2 ใช้วิธีตรวจให้คะแนนตามน้ำหนักสมมติของตัวเลือกที่เป็นคำตอบในแต่ละข้อ ดังนี้

- ให้คะแนน 1 เมื่อตอบในช่อง มีปัญหาน้อยที่สุด
- ให้คะแนน 2 เมื่อตอบในช่อง มีปัญหาน้อย
- ให้คะแนน 3 เมื่อตอบในช่อง มีปัญหาปานกลาง
- ให้คะแนน 4 เมื่อตอบในช่อง มีปัญหามาก
- ให้คะแนน 5 เมื่อตอบในช่อง มีปัญหามากที่สุด

ดำเนินการหาค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าซึ่งอ้างอิงมาจาก วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 : มีปัญหาน้อยที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 : มีปัญหาน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 : มีปัญหาปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 : มีปัญหามาก
- คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 : มีปัญหามากที่สุด

3. ผู้วิจัยทำการประมวลผลข้อมูลทางสถิติโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window Release 6.0

4. ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติค่าที (t - test) และกำหนดค่านัยสำคัญ (Level of Significance) ที่ระดับ .05

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่
  - 1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย
  - 1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาค่าคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้วิธีวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ใช้สถิติ ค่าที (t - test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้สัญลักษณ์ ดังนี้

N แทน จำนวนประชากรที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง (คน)

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution

* แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาที่มีต่อปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 จากผลการตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 จำแนกตามประเภท การณ์ในการปฏิบัติงาน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของ ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาที่มีต่อปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 จากผลการตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 จำแนกตามขนาดอำเภอ

4. สรุปผลจากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดตอนที่ 4 เกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จัดแบ่งการเสนอผลการวิเคราะห์ในแต่ละตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดอำเภอและประเภท การณ์ในการปฏิบัติงาน ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามทั้งหมดที่จัดส่ง จำนวนที่ได้รับคืน จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำแนกตามขนาดอำเภอและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

กลุ่มตัวอย่างตามขนาดอำเภอและประสบการณ์	จำนวนที่ส่งไป	จำนวนที่ได้รับคืน	จำนวนที่สมบูรณ์	ร้อยละของฉบับที่สมบูรณ์
1. อำเภอขนาดเล็ก	84	84	83	98.80
1.1 ศึกษาธิการอำเภอ	41	41	40	97.56
1.2 นักวิชาการศึกษา	43	43	43	100.00
2. อำเภอขนาดใหญ่	54	52	46	88.46
2.1 ศึกษาธิการอำเภอ	31	29	23	79.31
2.2 นักวิชาการศึกษา	23	23	23	100.00
รวม	138	136	129	94.85
3. กลุ่มประสบการณ์ต่ำ	-	-	74	100.00
3.1 ศึกษาธิการอำเภอ	-	-	36	100.00
3.2 นักวิชาการศึกษา	-	-	38	100.00
4. กลุ่มประสบการณ์สูง	-	-	55	100.00
4.1 ศึกษาธิการอำเภอ	-	-	27	100.00
4.2 นักวิชาการศึกษา	-	-	28	100.00
รวม	-	-	129	100.00

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า ได้จัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 ฉบับ ได้รับคืน 136 ฉบับ เป็นแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 129 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.85 และเมื่อจำแนกแบบสอบถามออกเป็นอำเภอขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ได้แบบสอบถามจากอำเภอขนาดเล็กรวม 83 ฉบับ จากอำเภอขนาดใหญ่รวม 46 ฉบับ ส่วนการจำแนกกลุ่มประสบการณ์ของศึกษาธิการอำเภอ และกลุ่มประสบการณ์ของนักวิชาการศึกษา แยกกลุ่มโดยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป็นตัวแบ่ง ซึ่งค่าเฉลี่ยของศึกษาธิการอำเภอ คือ 9.35 และค่าเฉลี่ยของนักวิชาการศึกษา คือ 5.47 ในที่นี้ ได้แบบสอบถามจากกลุ่มประสบการณ์ต่ำรวม 74 ฉบับ และกลุ่มประสบการณ์สูงรวม 55 ฉบับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูลส่วนบัญชีป้อน ส่วนกระบวนการ ส่วนผลผลิต และองค์ประกอบของการจัดเก็บ

ข้อมูลด้านการศึกษา ด้านการศาสนา และด้านการวัฒนธรรม ดังตาราง 3 - 9

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน
ศึกษาศึกษาอำเภอเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูล ส่วนปัจจัยป้อน

ข้อที่	ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน ศึกษาศึกษาอำเภอส่วนปัจจัยป้อน	ศึกษาศึกษาอำเภอและ นักวิชาการศึกษา N = 129		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับปัญหา
	<u>ส่วนปัจจัยป้อน</u>			
1.	การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ระยะเวลา และวิธี ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล	3.11	0.84	ปานกลาง
2.	การระดมความคิดเห็นก่อนลงมือเก็บข้อมูล	2.92	0.89	ปานกลาง
3.	ความคาดหวังในผลสำเร็จในการจัดเก็บข้อมูล	3.24	0.90	ปานกลาง
4.	การเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ในการจัดเก็บข้อมูล	2.89	0.93	ปานกลาง
5.	ความพอเพียงของงบประมาณที่ใช้จัดเก็บข้อมูล	3.22	1.02	ปานกลาง
6.	ความร่วมมือของแหล่งข้อมูลในการให้ข้อมูล	3.09	0.95	ปานกลาง
7.	การมีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยในการจัด เก็บข้อมูล	3.10	0.91	ปานกลาง
8.	การจัดเก็บข้อมูลตามความจำเป็นเร่งด่วน	3.46	0.85	ปานกลาง
9.	การจัดเก็บข้อมูลตามนโยบายที่หน่วยเหนือกำหนด	3.40	0.91	ปานกลาง
10.	การจัดเก็บข้อมูลตามภารกิจที่กำหนดในอำนาจหน้าที่ ของสำนักงานศึกษาศึกษาอำเภอ	3.02	0.96	ปานกลาง
	รวม	3.14	0.55	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาศึกษาอำเภอ
เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษาศึกษาอำเภอและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับระบบ
การจัดเก็บข้อมูลในส่วนปัจจัยป้อนโดยรวมมีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยคือ 3.14
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหายอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อการจัดเก็บข้อมูลตาม
ความจำเป็นเร่งด่วนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดของระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.46) และการเตรียม
เครื่องมือเครื่องใช้ในการจัดเก็บข้อมูลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.89)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน
ศึกษาศึกษาอำเภอเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูล ส่วนกระบวนการ

ข้อที่	ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน ศึกษาศึกษาอำเภอส่วนกระบวนการ	ศึกษาศึกษาอำเภอและ นักวิชาการศึกษา N = 129		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับปัญหา
	<u>ส่วนกระบวนการ</u>			
11.	การกำหนดประเภทและชนิดข้อมูลเพื่อลงมือจัดเก็บ	2.81	0.76	ปานกลาง
12.	การประสานงานกับแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	3.05	0.93	ปานกลาง
13.	การกำกับดูแลเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูล	2.71	0.89	ปานกลาง
14.	การใช้แบบสำรวจหรือแบบฟอร์มต่าง ๆ ช่วยในการจัดเก็บข้อมูล	2.83	0.94	ปานกลาง
15.	การนำไมโครคอมพิวเตอร์ และซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ช่วยในการจัดเก็บข้อมูล	3.06	0.98	ปานกลาง
16.	การบันทึกข้อมูลในแบบสำรวจและแบบฟอร์มต่าง ๆ	2.81	0.79	ปานกลาง
17.	การตรวจสอบความถูกต้องของตัวข้อมูล	2.95	0.83	ปานกลาง
18.	การประมวลผลเบื้องต้นเกี่ยวกับสัดส่วน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยต่าง ๆ	2.71	0.85	ปานกลาง
19.	การจัดแฟ้มข้อมูลแยกประเภท (เช่น จำแนกตามแบบ รศ.รค. แบบ รศ.ภ.)	2.72	0.94	ปานกลาง
20.	การสื่อสารข้อมูลทางโทรศัพท์ โทรสาร หรือระบบออนไลน์	3.05	1.17	ปานกลาง
	รวม	2.87	0.60	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษาศึกษาอำเภอและนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูล ส่วนกระบวนการ มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยคือ 2.87 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อการนำไมโครคอมพิวเตอร์ และซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ช่วยในการจัดเก็บข้อมูล มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.06) การกำกับดูแลเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูล และการประมวลผลเบื้องต้นเกี่ยวกับสัดส่วน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.71)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน
ศึกษาศึกษาการอำเภอเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูล ส่วนผลผลิต

ข้อที่	ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน ศึกษาศึกษาการอำเภอส่วนผลผลิต	ศึกษาศึกษาการอำเภอและ นักวิชาการศึกษา N = 129		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับปัญหา
	<u>ส่วนผลผลิต</u>			
21.	ความเที่ยงตรงตามข้อเท็จจริงของข้อมูล	2.93	0.89	ปานกลาง
22.	ความละเอียดชัดเจนของตัวข้อมูล	2.91	0.85	ปานกลาง
23.	ความสอดคล้องกันของตัวข้อมูลที่มาจากแหล่งข้อมูล ต่างกัน	2.95	0.86	ปานกลาง
24.	การแปลความหมายข้อมูลเข้าใจตรงกันในรายการ เดียวกัน	2.87	0.84	ปานกลาง
25.	ความสม่ำเสมอคงเส้นคงวาในเนื้อหาของข้อมูลเชิง บรรยายเกี่ยวกับประวัติ ภูมิหลัง วัฒนธรรมประเพณี	2.88	0.88	ปานกลาง
26.	ศักยภาพของข้อมูลในการตอบสนองความต้องการ ของผู้ใช้ตามลักษณะภารกิจ ได้แก่ การนำไปใช้วาง แผน หรือช่วยตัดสินใจในขณะบริหารงาน	2.93	0.81	ปานกลาง
27.	ความทันสมัยหรืออายุการใช้งานของตัวข้อมูล	2.95	0.88	ปานกลาง
28.	ความทันเวลาเมื่อต้องการใช้ข้อมูล	3.09	0.95	ปานกลาง
29.	ความครบถ้วนตามเนื้อหา ประเภท และชนิดของข้อ มูล	2.90	0.85	ปานกลาง
30.	ความสามารถในการสอบทวนข้อมูลย้อนหลัง	2.86	0.82	ปานกลาง
	รวม	2.93	0.66	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาศึกษาการอำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษาศึกษาการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ส่วนผลผลิต มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยคือ 2.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อ ความทันเวลาเมื่อต้องการใช้ข้อมูลมีค่าเฉลี่ยสูงสุดของระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.09) และ ความสามารถในการสอบทวนข้อมูลย้อนหลังมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.86)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน
ศึกษานิเทศก์อำเภอ เกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล ด้านการศึกษา

ข้อที่	ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน ศึกษานิเทศก์อำเภอด้านการศึกษา	ศึกษานิเทศก์อำเภอและ นักวิชาการศึกษา N = 129		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับปัญหา
	<u>ด้านการศึกษา</u>			
31.	ข้อมูลจำนวนนักเรียน นักศึกษา ทุกระดับ ทุกสังกัด	2.73	0.99	ปานกลาง
32.	ข้อมูลครูอาจารย์ บุคลากร และสมาชิกคุรุสภา	2.71	1.00	ปานกลาง
33.	ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายทางการศึกษาทุกประเภท	3.18	1.03	ปานกลาง
34.	ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนและสถานศึกษาทุกสังกัด	2.53	1.03	ปานกลาง
35.	ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดการ	3.14	0.94	ปานกลาง
36.	ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา (เช่น ผลสัมฤทธิ์ ทักษะ คุณธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์)	3.32	0.96	ปานกลาง
37.	ข้อมูลอัตราการคงอยู่และการสะพัดของนักเรียน (เช่น การออกกลางคันและการสำเร็จการศึกษา)	3.07	1.02	ปานกลาง
38.	ข้อมูลประชากรและนักศึกษานอกโรงเรียน	3.05	0.99	ปานกลาง
39.	ข้อมูลลูกเสือ ยุวกาชาด ผู้บังคับบัญชา และกิจกรรมที่ เกี่ยวข้อง	2.94	0.99	ปานกลาง
40.	ข้อมูลแหล่งเงินทุนและผู้รับทุนอุดหนุนการศึกษา	2.81	0.99	ปานกลาง
	รวม	2.95	0.71	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับ องค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลด้านการศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย คือ 2.87 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อมูล เชิงคุณภาพทางการศึกษา เช่น ผลสัมฤทธิ์ ทักษะ คุณธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยสูง สุดของระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.32) ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนและสถานศึกษาทุกสังกัด มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.53)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน
ศึกษาศึกษาอำเภอกะกับการจัดเก็บข้อมูล ด้านการศาสนา

ข้อที่	ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน ศึกษาศึกษาอำเภอด้านการศาสนา	ศึกษาศึกษาอำเภอละ นักวิชาการศึกษา N = 129		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับปัญหา
	<u>ด้านการศาสนา</u>			
41.	ข้อมูลเกี่ยวกับสำนักสงฆ์ วัด และศาสนสถาน	2.72	1.08	ปานกลาง
42.	ข้อมูลพระภิกษุสามเณร นักบวช และพระธรรมทูต	2.78	1.10	ปานกลาง
43.	ข้อมูลพระสังฆาธิการและผู้นำทางศาสนา	2.68	0.99	ปานกลาง
44.	ข้อมูลวัดร้าง ผู้เช่าที่ดินวัดร้างและที่ดินของวัดต่าง ๆ	2.71	1.07	ปานกลาง
45.	ข้อมูลโรงเรียนและผู้เรียนพระปริยัติธรรมทุกแผนก	2.48	0.94	ปานกลาง
46.	ข้อมูลโรงเรียนและผู้เรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์	2.40	1.06	ปานกลาง
47.	ข้อมูลศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จำนวนเด็ก และผู้ ดูแลเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด	2.18	1.00	ปานกลาง
48.	ข้อมูลเงินทุนอุดหนุนการศึกษาพระภิกษุสามเณรและ นักเรียนในสำนักเรียนของวัดต่าง ๆ	2.54	0.98	ปานกลาง
49.	ข้อมูลการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมในวัดและศาสน สถาน	2.65	0.96	ปานกลาง
50.	ข้อมูลกิจกรรมส่งเสริมศาสนาโดยการประกวด การแข่งขัน หรือการคัดเลือก	2.64	0.80	ปานกลาง
	รวม	2.58	0.78	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาศึกษาอำเภอละเขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษาศึกษาอำเภอละและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลด้านการศาสนา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยคือ 2.58 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อมูลพระภิกษุสามเณร นักบวช และพระธรรมทูต มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.78) และข้อมูลศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จำนวนเด็ก และผู้ดูแลเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.18)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน
ศึกษาศึกษาอำเภอเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูล ด้านการวัฒนธรรม

ข้อที่	ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน ศึกษาศึกษาอำเภอด้านการวัฒนธรรม	ศึกษาศึกษาอำเภอและ นักวิชาการศึกษา N = 129		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับปัญหา
	<u>ด้านการวัฒนธรรม</u>			
51.	ข้อมูลประชากร เผ่าพันธุ์ ภูมิศาสตร์ การปกครอง	2.91	0.98	ปานกลาง
52.	ข้อมูลลักษณะประเพณีประจำท้องถิ่น	2.72	0.84	ปานกลาง
53.	ข้อมูลลักษณะเด่นทางวัฒนธรรมท้องถิ่นด้านภาษา อาหาร การแต่งกาย ศิลปะ และการละเล่นพื้นบ้าน	2.81	0.93	ปานกลาง
54.	ข้อมูลเศรษฐกิจค้าขายและกำลังแรงงานในชุมชน	3.05	0.93	ปานกลาง
55.	ข้อมูลศูนย์วัฒนธรรมและแหล่งความรู้ในชุมชน	2.90	0.83	ปานกลาง
56.	ข้อมูลเกี่ยวกับสมาคมและมูลนิธิ	2.74	0.90	ปานกลาง
57.	ข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถานและพิพิธภัณฑ์	2.50	0.99	ปานกลาง
58.	ข้อมูลกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมโดยการประกวด การแข่งขัน การแสดง และการคัดเลือก	2.75	0.91	ปานกลาง
59.	ข้อมูลกองทุนและงบประมาณอุดหนุนงานวัฒนธรรม	2.78	0.95	ปานกลาง
60.	ข้อมูลจำนวนสมาชิกกลุ่มองค์กรเบญจภาคี ได้แก่ องค์กรเอกชน องค์กรธุรกิจ องค์กรนักวิชาการสาขา ต่าง ๆ และภูมิปัญญาท้องถิ่น	2.78	0.84	ปานกลาง
	รวม	2.79	0.67	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาศึกษาอำเภอ
เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษาศึกษาอำเภอและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูล
ด้านการวัฒนธรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยคือ 2.79 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
แล้วพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อมูลเศรษฐกิจค้าขายและกำลังแรงงานใน
ชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดของระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.05) และข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถาน
และพิพิธภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.50)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน
ศึกษานิเทศก์อำเภอ รวมทุกส่วนและทุกด้าน

ที่	ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน ศึกษานิเทศก์อำเภอรวมทุกด้าน	ศึกษานิเทศก์อำเภอและ นักวิชาการศึกษา N = 129		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับปัญหา
	<u>ระบบการจัดเก็บข้อมูล</u>			
1.	ส่วนปัจจัยป้อน	3.14	0.55	ปานกลาง
2.	ส่วนกระบวนการ	2.87	0.60	ปานกลาง
3.	ส่วนผลผลิต	2.93	0.66	ปานกลาง
	รวม	2.98	0.60	ปานกลาง
	<u>องค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลการศึกษา การ ศาสนา และการวัฒนธรรม</u>			
4.	ด้านการศึกษา	2.95	0.71	ปานกลาง
5.	ด้านการศึกษา	2.58	0.78	ปานกลาง
6.	ด้านการวัฒนธรรม	2.79	0.67	ปานกลาง
	รวม	2.77	0.72	ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ
เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับระบบ
การจัดเก็บข้อมูลในส่วนปัจจัยป้อน ส่วนกระบวนการ ส่วนผลผลิต และโดยรวม อยู่ในระดับ
ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยคือ 2.98 และองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลด้านการศึกษา ด้าน
การศึกษา ด้านการวัฒนธรรม และโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยคือ 2.77

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 6 จำแนกตาม ประสบการณ์ ดังตาราง 10 - 11

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูล และ องค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ที่	ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน ศึกษานิเทศก์อำเภอ	กลุ่มประสบ การณ์ ต่ำ N = 36		กลุ่มประสบ การณ์สูง N = 27		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
	<u>ระบบการจัดเก็บข้อมูล</u>					
1.	ส่วนปัจจัยป้อน	3.20	0.47	3.21	0.59	-0.02
2.	ส่วนกระบวนการ	2.86	0.52	2.98	0.58	-0.88
3.	ส่วนผลผลิต	2.93	0.64	3.08	0.66	-1.93
	รวม	3.00	0.46	3.09	0.54	-1.74
	<u>องค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลการ ศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม</u>					
4.	ด้านการศึกษา	2.96	0.67	3.01	0.75	-0.28
5.	ด้านการศาสนา	2.45	0.73	2.72	0.99	-1.21
6.	ด้านการวัฒนธรรม	2.67	0.60	2.91	0.75	-1.42
	รวม	2.69	0.57	2.88	0.72	-1.13

จากตาราง 10 แสดงว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาปัญหาเป็นรายส่วนและรายด้านพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุกส่วนและทุกด้าน

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูล และองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ที่	ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ	กลุ่มประสบการณ์ต่ำ N = 38		กลุ่มประสบการณ์สูง N = 28		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
<u>ระบบการจัดเก็บข้อมูล</u>						
1.	ส่วนปัจจัยป้อน	3.05	0.54	3.11	0.60	-0.40
2.	ส่วนกระบวนการ	2.72	0.67	2.97	0.59	-1.56
3.	ส่วนผลผลิต	2.80	0.73	2.92	0.57	-0.72
รวม		2.86	0.57	3.00	0.49	-1.05
<u>องค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม</u>						
4.	ด้านการศึกษา	2.83	0.81	3.01	0.56	-1.03
5.	ด้านการศาสนา	2.55	0.76	2.63	0.60	-0.45
6.	ด้านการวัฒนธรรม	2.68	0.78	2.97	0.45	-1.78
รวม		2.69	0.69	2.87	0.44	-1.24

จากตาราง 11 แสดงว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาปัญหาเป็นรายส่วนและรายด้านพบว่า นักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุกส่วนและทุกด้าน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาที่มีต่อปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 6 จำแนกตามขนาดอำเภอ ดังตาราง 12 - 13

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอ เกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูล และองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล จำแนกตามขนาดอำเภอ

ที่	ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ	อำเภอขนาดเล็ก N = 40		อำเภอขนาดใหญ่ N = 23		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
	<u>ระบบการจัดเก็บข้อมูล</u>					
1.	ส่วนปัจจัยป้อน	3.15	0.51	3.30	0.53	-1.09
2.	ส่วนกระบวนการ	2.89	0.56	2.94	0.53	-0.36
3.	ส่วนผลผลิต	2.96	0.61	3.05	0.72	-0.55
	รวม	3.00	0.50	3.10	0.48	-0.75
	<u>องค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม</u>					
4.	ด้านการศึกษา	2.92	0.70	3.08	0.70	-0.89
5.	ด้านการศึกษา	2.53	0.85	2.63	0.88	-0.47
6.	ด้านวัฒนธรรม	2.73	0.73	2.85	0.57	-0.64
	รวม	2.73	0.66	2.85	0.61	-0.76

จากตาราง 12 แสดงว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอ ที่ปฏิบัติงานในอำเภอที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาปัญหาเป็นรายส่วนและรายด้านพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอที่ปฏิบัติงานในอำเภอที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุกส่วนและทุกด้าน

ตาราง 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูลและองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล จำแนกตามขนาดอำเภอ

ที่	ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ	อำเภอขนาดเล็ก N = 43		อำเภอขนาดใหญ่ N = 23		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
	<u>ระบบการจัดเก็บข้อมูล</u>					
1.	ส่วนปัจจัยป้อน	3.06	0.59	3.12	0.51	-0.42
2.	ส่วนกระบวนการ	2.72	0.68	3.02	0.54	-1.85
3.	ส่วนผลผลิต	2.75	0.66	3.05	0.64	-1.74
	รวม	2.84	0.56	3.06	0.48	-1.59
	<u>องค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม</u>					
4.	ด้านการศึกษา	2.76	0.74	3.19	0.58	-2.43
5.	ด้านการศาสนา	2.43	0.72	2.86	0.55	-2.42
6.	ด้านการวัฒนธรรม	2.76	0.78	2.89	0.40	-0.72
	รวม	2.65	0.66	2.98	0.41	-2.15

จากตาราง 13 แสดงว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษา ที่ปฏิบัติงานในอำเภอที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาปัญหาเป็นรายส่วนและรายด้านพบว่า นักวิชาการศึกษาที่ปฏิบัติงานในอำเภอที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุกส่วนและทุกด้าน

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เพิ่มเติมจากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด

จากการสอบถามปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูลในส่วนปัจจัยป้อน ส่วนกระบวนการ และส่วน ผลผลิต และองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลด้านการศึกษา ด้านการศาสนา และด้านการ วัฒนธรรมตามความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา สรุปประเด็นปัญหาได้ ดังตาราง 14 - 19

ตาราง 14 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับระบบการ จัดเก็บข้อมูล ส่วนปัจจัยป้อน

ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลในส่วนปัจจัยป้อน	ความถี่	
1. ขาดเอกภาพในการบริหารงาน	11	
2. ขาดแคลนงบประมาณ	10	
3. ระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูลจำกัด	7	
4. เครื่องมือเครื่องใช้ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย	6	
5. ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	6	
6. ขาดแคลนบุคลากร	6	
7. การประสานงานขาดประสิทธิภาพ	5	
8. ขาดความครอบคลุมในเนื้อหาทุก ๆ ด้าน	3	
รวม	54	

จากตาราง 14 แสดงว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูลในส่วนปัจจัยป้อน ตามความคิดเห็นของ ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา จากผู้ตอบแบบสอบถามในตอนนี้ 54 คำตอบ พบว่า ปัญหาในลำดับสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การขาดเอกภาพในการบริหารงาน การขาดแคลนงบประมาณ และระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูลมีจำกัด

ตาราง 15 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับระบบ
การจัดเก็บข้อมูล ส่วนกระบวนการ

ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลในส่วนกระบวนการ	ความถี่
1. ขาดแคลนบุคลากรและบุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องข้อมูล	15
2. ขาดความร่วมมือและเอกภาพในการประสานงานไม่ชัดเจน	14
3. แบบฟอร์มและแบบสำรวจในแต่ละหน่วยงานมีความแตกต่างกัน	13
4. เครื่องมือเครื่องใช้ไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย และขาดประสิทธิภาพ	6
5. การบริหารของแต่ละระดับขาดความเชื่อมโยงและยุ่งยากซับซ้อน	4
6. ขาดแคลนงบประมาณ	3
7. ระยะเวลาที่กำหนดในการจัดเก็บข้อมูลมีจำกัด	3
รวม	58

จากตาราง 15 แสดงว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูลในส่วนกระบวนการ ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา จากผู้ตอบแบบสอบถามในตอนนี้ 58 คำตอบ พบว่า ปัญหาในลำดับสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การขาดแคลนบุคลากรและบุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องข้อมูล ขาดความร่วมมือและเอกภาพในการประสานงานไม่ชัดเจน และปัญหาแบบฟอร์มและแบบสำรวจของแต่ละหน่วยงานมีความแตกต่างกัน

ตาราง 16 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับระบบ
การจัดเก็บข้อมูล ส่วนผลผลิต

ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลในส่วนผลผลิต	ความถี่
1. ข้อมูลขาดมาตรฐานคุณภาพ	19
2. ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานทุกระดับ	6
3. ระยะเวลาในการได้มาของข้อมูลมีจำกัด	5
4. ขาดการนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่	5
5. ความร่วมมือและเอกภาพในการประสานงานไม่ชัดเจน	4
6. เครื่องมือเครื่องใช้ไม่มีคุณภาพพอเพียงในการดำเนินงานด้านข้อมูล	4
7. ขาดแคลนบุคลากรและบุคลากรไม่มีความรู้ความสามารถ	4
8. ข้อมูลไม่ทันสมัยและไม่ทันต่อเหตุการณ์	3
รวม	50

จากตาราง 16 แสดงว่าปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูลในส่วนผลผลิต ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา จากผู้ตอบแบบสอบถามในตอนนี้ 50 คำตอบ พบว่า ปัญหาในลำดับสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อมูลขาดมาตรฐานคุณภาพ ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานทุกระดับ และปัญหาระยะเวลาในการได้มาของข้อมูลมีจำกัด

ตาราง 17 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล ด้านการศึกษา

ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลด้านการศึกษา	ความถี่	
1. ข้อมูลคลาดเคลื่อน ขาดคุณภาพ และไม่ตรงกับข้อเท็จจริง	16	
2. ระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูลไม่แน่นอนและได้รับข้อมูลล่าช้า	12	
3. ขาดเอกภาพในการบริหารงานข้อมูลด้านการศึกษา	11	
4. หน่วยงานทางการศึกษาไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร	10	
5. เกิดอุปสรรคจากนโยบายจำกัดอัตรากำลังข้าราชการ	6	
รวม	54	

จากตาราง 17 แสดงว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอเขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลด้านการศึกษา ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา จากผู้ตอบแบบสอบถามในตอนนี้ 54 คำตอบพบว่า ปัญหาในลำดับสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อมูลคลาดเคลื่อน ขาดคุณภาพ และไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูลไม่แน่นอนและได้รับข้อมูลล่าช้า และปัญหาขาดเอกภาพในการบริหารงานข้อมูลด้านการศึกษา

ตาราง 18 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล ด้านการศาสนา

ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลด้านการศาสนา	ความถี่
1. ข้อมูลไม่ตรงกับความต้องการและไม่ชัดเจน	18
2. เจ้าอาวาสยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องข้อมูล	15
3. วัดและศาสนสถานยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร	7
4. ขาดแคลนงบประมาณในการจัดเก็บข้อมูล	5
5. สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอได้รับข้อมูลล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้	5
6. การคมนาคมติดต่อไม่สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล	4
รวม	55

จากตาราง 18 แสดงว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอเขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลด้านการศาสนา ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา จากผู้ตอบแบบสอบถามในตอนนี้ 55 คำตอบพบว่า ปัญหาในลำดับสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อมูลไม่ตรงกับความต้องการและไม่ชัดเจน เจ้าอาวาสยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องข้อมูล และปัญหาวัดและศาสนสถานยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

ตาราง 19 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับ
องค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล ด้านการวัฒนธรรม

ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลด้านการวัฒนธรรม	ความถี่
1. ขาดข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งปฐมภูมิ	14
2. องค์กรทางวัฒนธรรมขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องข้อมูล	10
3. ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดเก็บข้อมูลด้านการวัฒนธรรม	8
4. ข้อมูลขาดความถูกต้องชัดเจนและขาดความครบถ้วน	7
5. ขาดแคลนงบประมาณและเครื่องมือเครื่องใช้ในการจัดเก็บข้อมูล	6
รวม	45

จากตาราง 19 แสดงว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอเขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลด้านการวัฒนธรรม ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา จากผู้ตอบแบบสอบถามในตอนนี้ 45 คำตอบ พบว่า ปัญหาในลำดับสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ขาดข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งปฐมภูมิ องค์กรทางวัฒนธรรมขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องข้อมูล และปัญหาขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดเก็บข้อมูลด้านการวัฒนธรรม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า
4. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6
ในองค์ประกอบของระบบการจัดเก็บข้อมูล 3 ส่วน คือ ส่วนปัจจัยป้อน ส่วนกระบวนการ และ
ส่วนผลผลิต และปัญหาข้อมูลด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
เขตการศึกษา 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดอำเภอ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอแตกต่างกัน
2. นักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอแตกต่างกัน
3. ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานในอำเภอขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา
การจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอแตกต่างกัน
4. นักวิชาการศึกษาที่ปฏิบัติงานในอำเภอขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา
การจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวิธีการในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการสอบถามศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และกิ่งอำเภอในเขตการศึกษา 6 ที่ปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2541 จำนวน 138 คน จำแนกเป็นศึกษาธิการอำเภอ จำนวน 69 คน และนักวิชาการศึกษา จำนวน 69 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอตามระบบการจัดเก็บข้อมูล 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนปัจจัยป้อน ส่วนกระบวนการ และส่วนผลผลิต และสอบถามปัญหาองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลด้านการศึกษา ด้านการศาสนา และด้านการวัฒนธรรมแบบสอบถามทั้งหมดผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาของระบบการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา โดยแยกเป็นปัญหาของระบบการจัดเก็บข้อมูล 3 ส่วน คือ ส่วนปัจจัยป้อน 10 ข้อ ส่วนกระบวนการ 10 ข้อ และส่วนผลผลิต 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ แบบสอบถามในตอนนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม โดยแยกเป็นด้านการศึกษา 10 ข้อ ด้านการศาสนา 10 ข้อ และด้านการวัฒนธรรม 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ แบบสอบถามในตอนนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด สอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บข้อมูลของระบบการจัดเก็บข้อมูล และองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลด้านการศึกษา ด้านการศาสนา และด้านการวัฒนธรรม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยส่งถึงศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอทุกอำเภอและกิ่งอำเภอในเขตการศึกษา 6 เพื่อขอความร่วมมือจากศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาในการตอบแบบสอบถาม การจัดส่งแบบสอบถามได้จัดส่งทางไปรษณีย์ จำนวน 138 ฉบับ ได้รับกลับคืนมายังผู้วิจัย 136 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ 129 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.48 ของแบบสอบถามที่จัดส่งไปทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษาโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอ ที่มีต่อปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในปีหาระบบการจัดเก็บข้อมูลส่วนปัจจัยป้อน ส่วนกระบวนการ ส่วนผลผลิต และโดยรวม และเปรียบเทียบปัญหาองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลด้านการศึกษา ด้านการศาสนา ด้านการวัฒนธรรม และโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้การทดสอบค่าที่ (t - test)

4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในปีหาระบบการจัดเก็บข้อมูลส่วนปัจจัยป้อน ส่วนกระบวนการ ส่วนผลผลิต และโดยรวม และเปรียบเทียบปัญหาองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล ด้านการศึกษา ด้านการศาสนา ด้านการวัฒนธรรม และโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้การทดสอบค่าที่ (t - test)

4.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอ ที่มีต่อปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในปีหาระบบการจัดเก็บข้อมูลส่วนปัจจัยป้อน ส่วนกระบวนการ ส่วนผลผลิต และโดยรวม และเปรียบเทียบปัญหาองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล ด้านการศึกษา ด้านการศาสนา ด้านการวัฒนธรรม และโดยรวม จำแนกตามขนาดอำเภอ โดยใช้การทดสอบค่าที่ (t - test)

4.5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในปีหาระบบการจัดเก็บข้อมูลส่วนปัจจัยป้อน ส่วนกระบวนการ ส่วนผลผลิต และโดยรวม และเปรียบเทียบปัญหาองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล ด้านการศึกษา ด้านการศาสนา ด้านการวัฒนธรรม และโดยรวม จำแนกตามขนาดอำเภอ โดยใช้การทดสอบค่าที่ (t - test)

4.6 วิเคราะห์ความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิด ที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ปัญหาในการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจัดแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดอำเภอ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จากการรวบรวมข้อคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาที่ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

การสรุปผลวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ปรากฏผลดังนี้
ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งระบบการจัดเก็บข้อมูล และองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล

ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในระบบการจัดเก็บข้อมูล ดังนี้

มีความคิดเห็นต่อปัญหาส่วนปัจจัยป้อน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

มีความคิดเห็นต่อปัญหาส่วนกระบวนการ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

มีความคิดเห็นต่อปัญหาส่วนผลผลิต อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล ดังนี้

มีความคิดเห็นต่อปัญหาด้านการศึกษา อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

มีความคิดเห็นต่อปัญหาด้านการศาสนา อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

มีความคิดเห็นต่อปัญหาด้านการวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดอำเภอ ปรากฏผลดังนี้

ศึกษาธิการอำเภอ ที่อยู่ในกลุ่มประสบการณ์ต่ำและกลุ่มประสบการณ์สูง มีความคิดเห็นต่อปัญหาของระบบการจัดเก็บข้อมูลโดยรวม ไม่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาในส่วนปัจจัยป้อน ส่วนกระบวนการ ส่วนผลผลิต ไม่แตกต่างกันในทุกส่วน และศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นต่อปัญหาองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลโดยรวม ไม่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาในด้านการศึกษา ด้านการศาสนา ด้านการวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อที่ 1

นักวิชาการศึกษา ที่อยู่ในกลุ่มประสบการณ์ต่ำและกลุ่มประสบการณ์สูง มีความคิดเห็นต่อปัญหาของระบบการจัดเก็บข้อมูลโดยรวม ไม่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาในส่วนปัจจัยป้อน ส่วนกระบวนการ ส่วนผลผลิต ไม่แตกต่างกันในทุกส่วน และนักวิชาการศึกษามีความคิดเห็นต่อปัญหาองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลโดยรวม ไม่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาในด้านการศึกษา ด้านการศาสนา ด้านการวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อที่ 2

ศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอขนาดเล็กและอำเภอขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อปัญหาของระบบการจัดเก็บข้อมูลโดยรวม ไม่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาในส่วนปัจจัยป้อน ส่วนกระบวนการ ส่วนผลผลิต ไม่แตกต่างกันในทุกส่วน และศึกษานิเทศก์มีความคิดเห็นต่อปัญหาองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลโดยรวม ไม่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาในด้านการศึกษา ด้านการศาสนา ด้านการวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อที่ 3

นักวิชาการศึกษา ที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอขนาดเล็กและอำเภอขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อปัญหาของระบบการจัดเก็บข้อมูลโดยรวม ไม่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาในส่วนปัจจัยป้อน ส่วนกระบวนการ ส่วนผลผลิต ไม่แตกต่างกันในทุกส่วน และนักวิชาการศึกษามีความคิดเห็นต่อปัญหาองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลโดยรวม ไม่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาในด้านการศึกษา ด้านการศาสนา ด้านการวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อที่ 4

ตอนที่ 3 ผลการศึกษายุทธศาสตร์การจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาที่ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม มีดังนี้

ศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของระบบการจัดเก็บข้อมูล ในแต่ละส่วน 3 ปัญหาแรก กล่าวคือ

ส่วนปัจจัยป้อน ได้แก่ ปัญหาขาดเอกภาพในการบริหารงาน ขาดแคลนงบประมาณ และระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูลมีจำกัด

ส่วนกระบวนการ ได้แก่ ปัญหาขาดแคลนบุคลากรและบุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องข้อมูล ขาดความร่วมมือและเอกภาพในการประสานงานไม่ชัดเจน และปัญหาแบบฟอร์มและแบบสำรวจในแต่ละหน่วยงานมีความแตกต่างกัน

ส่วนผลผลิต ได้แก่ ปัญหาข้อมูลขาดมาตรฐานคุณภาพ ขาดการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานทุกระดับ และระยะเวลาในการได้มาของข้อมูลมีจำกัด

ศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล ในแต่ละด้าน 3 ปัญหาแรก กล่าวคือ

ด้านการศึกษ ได้แก่ ปัญหาข้อมูลคลาดเคลื่อน ขาดคุณภาพ และไม่ตรงกับข้อเท็จจริง
ระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูลไม่แน่นอนและได้รับข้อมูลล่าช้า และขาดเอกภาพในการบริหาร
งานข้อมูลด้านการศึกษา

ด้านการศาสนา ได้แก่ ปัญหาข้อมูลไม่ตรงกับความต้องการและไม่ชัดเจน เจ้าอาวาสยัง
ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องข้อมูล และปัญหาวัดและศาสนสถานยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

ด้านการวัฒนธรรม ได้แก่ ปัญหาขาดข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งปฐมภูมิ ปัญหาองค์กร
ทางวัฒนธรรมขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องข้อมูล และปัญหาขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความ
เข้าใจในการจัดเก็บข้อมูลด้านการวัฒนธรรม

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการ
อำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของ ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ผู้วิจัย
ได้แยกอภิปรายผล ในขอบเขตเนื้อหา ตามความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าที่ตั้งไว้ ดังนี้

ตอนที่ 1 อภิปรายผลจากข้อสรุป ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการ
อำเภอ เขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูล และองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูล
ด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ตามความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอและ
นักวิชาการศึกษา

ตอนที่ 2 อภิปรายผลจากการเปรียบเทียบความคิดเห็น ที่มีต่อปัญหาการจัดเก็บข้อมูล
ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 อภิปรายผลจากการเปรียบเทียบความคิดเห็น ที่มีต่อปัญหาการจัดเก็บข้อมูล
ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 จำแนกตามขนาดอำเภอ

ตอนที่ 1 จากผลการศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
เขตการศึกษา 6 มีข้ออภิปราย ดังนี้

1. ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูล
ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในระบบการจัดเก็บข้อมูลโดยรวม มีระดับปัญหาอยู่ในระดับ
ปานกลาง

เมื่อพิจารณาโดยเรียงลำดับ จากค่าเฉลี่ยสูงไปยังค่าเฉลี่ยต่ำพบว่า ส่วนปัจจัยป้อนมี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือส่วนผลผลิต และส่วนกระบวนการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ของระดับ
ปานกลาง แสดงว่า การจัดเก็บข้อมูล ของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาทั้งระบบ
มีปัญหาไม่มากนัก หากพิจารณาเป็นรายส่วน พบว่า ปัญหาในส่วนปัจจัยป้อน อาทิเช่น

การจัดเก็บข้อมูลตามความจำเป็นเร่งด่วน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของระดับปานกลาง ผลปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานในการจัดเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ต้องพิจารณาในส่วนปัจจัยป้อน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลตามความจำเป็นเร่งด่วนนั้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ควรมองข้ามไป รวมทั้ง ในการพิจารณาปัญหาต่าง ๆ จากข้อเสนอแนะของศึกษาธิการ อำเภอนักวิชาการศึกษา ในประเด็นปัญหาการขาดเอกภาพในการบริหารงาน ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ และปัญหาระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูลมีจำกัด จำเป็นต้องพิจารณาปัญหา โดยภาพรวม ทั้งในส่วนปัจจัยป้อน และส่วนอื่น ๆ ของระบบด้วย เช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาความสอดคล้องต่อเนื่องกันของส่วนอื่น ๆ จากส่วนปัจจัยป้อน ซึ่งได้แก่ ส่วนกระบวนการ และส่วนผลผลิต ซึ่งต้องพิจารณาปัญหาโดยอาศัยแนวความคิดที่เชื่อมโยงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากข้อค้นพบที่ว่า ปัญหาในส่วนผลผลิตมีค่าเฉลี่ยสูงรองจากส่วนปัจจัยป้อน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้รับผลผลิตที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน พร้อมทั้งจะนำไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจสั่งการ และการวางแผนงานต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพอย่างยิ่ง ทำให้ผลจากการแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม มองเห็นปัญหาในส่วนปัจจัยป้อนเป็นลำดับแรก และปัญหาในส่วนผลผลิตอยู่ในลำดับรองลงไป

สำหรับผลการศึกษานี้ปัญหาองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมรวมทุกด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปยังค่าเฉลี่ยต่ำ พบว่า ด้านการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านวัฒนธรรม และด้านศาสนามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ผลปรากฏผลเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลด้านการศึกษา อาทิเช่น ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพทางการศึกษา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ จะมีความยุ่งยากซับซ้อน ต้องดำเนินการโดยเกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก รวมถึงต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ด้วยเหตุนี้ จึงต้องอาศัยเทคนิคการติดต่อประสานงานที่เข้มแข็ง ทั้งในทางความสัมพันธ์ส่วนตัว และความสัมพันธ์ในระบบราชการ และนอกจากนี้ การจัดเก็บข้อมูลด้านวัฒนธรรม ซึ่งมีปัญหารองลงมา ต้องพิจารณาถึงปัจจัยและองค์ประกอบ ทั้งในด้านเนื้อหาสาระของงาน และการบริหารจัดการ เพื่อให้การปฏิบัติงานในการจัดเก็บข้อมูลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และประสบผลสำเร็จอย่างถูกต้องชัดเจนมากยิ่งขึ้นเช่นเดียวกัน การจัดเก็บข้อมูลในแต่ละด้านจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายด้วยดี

แต่อย่างไรก็ดี ในปัจจุบัน การปฏิบัติงานจัดเก็บข้อมูล เพื่อให้การจัดการด้านข้อมูลและสารสนเทศ ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอมีระบบมากขึ้น โดยเฉพาะ การเผยแพร่และประชุมอบรม หรือชี้แจงทำความเข้าใจให้แก่ ผู้ที่มีบทบาทอำนาจหน้าที่ในเรื่องการจัดเก็บข้อมูลได้ตระหนักถึง ความสำคัญของงานในด้านนี้ ผลจึงปรากฏว่า บุคลากรในระดับต่าง ๆ มีการ

ปฏิบัติงานด้วยความเอาใจใส่มากขึ้น อีกทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูล มีประสิทธิภาพมากขึ้น การปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูลจึงก่อเกิดประสิทธิผลเป็นรูปธรรม ในอนาคตข้างหน้า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลอาจจะลดน้อยลงไป

2. ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูลในแต่ละส่วน มีข้ออุปสรรค ดังนี้

2.1 ส่วนปัจจัยป้อน พบว่า ปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสูงไปยังค่าเฉลี่ยต่ำพบว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลตามความจำเป็นเร่งด่วนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลตามนโยบายที่หน่วยเหนือกำหนด และปัญหาความคาดหวังในผลสำเร็จของการจัดเก็บข้อมูล มีค่าเฉลี่ยต่ำลงมาตามลำดับ

ผลปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูล ในแต่ละระดับยังไม่สามารถกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย และความต้องการให้ชัดเจนได้ การจัดเก็บข้อมูลเร่งด่วน ตามที่หน่วยเหนือสั่งการให้อำเภอดำเนินการ จึงขึ้นอยู่กับระยะเวลา และโอกาสจะอำนวยให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งจัดว่าเป็นปัญหาที่จะต้องร่วมมือกันพิจารณาแก้ไขในทุกกระดับให้สอดคล้องกันไป

สำหรับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลตามนโยบายที่หน่วยเหนือกำหนด พบว่า เป็นปัญหารองลงมา อาจเป็นเพราะว่า หน่วยกำหนดนโยบาย และหน่วยปฏิบัติการในระดับอำเภอมีความต้องการข้อมูลแต่ละชนิดไม่ตรงกัน อีกทั้งการกำหนดชนิดของข้อมูล อาจจะขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้นำในแต่ละยุคสมัย ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายอยู่เสมอ แต่ในทางปฏิบัติ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทันต่อความต้องการของหน่วยกำหนดนโยบาย จึงอาจจะมี ความเร่งรีบดำเนินการ ทำให้การจัดเก็บข้อมูลเกิดปัญหาและอุปสรรคขึ้นได้

ปัญหาการจัดเก็บข้อมูล ในส่วนปัจจัยป้อนจึงยังคงมีอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530 : 96 - 97) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและความต้องการ ด้านระบบข้อมูลการศึกษาระดับจังหวัดพบว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เฉพาะสำหรับหน่วยงาน มีความแตกต่างกันออกไป ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาแต่ละระดับและประเภท และพบว่า ระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลยุ่งยากซับซ้อน และขาดแนวทางในการจัดระบบข้อมูล ที่แน่นอนตรงกัน

แต่อย่างไรก็ดี กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่ ในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูล ในส่วนปัจจัยป้อนและได้พยายามปรับปรุงพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ รวมถึงกำหนดให้มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อวางแผนการดำเนินงานจัดเก็บข้อมูล ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงปรากฏว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลที่มีอยู่ทั้งระบบ และในส่วนปัจจัยป้อน จึงคลี่คลายและส่งผลให้การนำข้อมูลไปปฏิบัติการวางแผนประสพกับอุปสรรคและปัญหาน้อยลง ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ส่วนกระบวนการ พบว่า มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเรียงลำดับ จากค่าเฉลี่ยสูงไปยังค่าเฉลี่ยต่ำพบว่า ปัญหาการนำไมโครคอมพิวเตอร์และ ซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ช่วยในการจัดเก็บข้อมูลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การสื่อสารข้อมูลทางโทรศัพท์ โทรสาร หรือระบบออนไลน์ และปัญหาการประสานงานกับแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำรองลงมาตามลำดับ

ผลปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินการในระบบจัดเก็บข้อมูล ในส่วนกระบวนการ จะต้องดำเนินการโดยใช้เทคนิคหรือวิธีการ ในการนำคอมพิวเตอร์มาใช้จัดเก็บข้อมูล อีกทั้งเครื่องมือที่เป็นส่วนประกอบของคอมพิวเตอร์ ค่อนข้างยุ่งยากและสลับซับซ้อน และจะต้องมีการศึกษาให้เข้าใจถึงกระบวนการทำงานของเครื่องมืออื่น ๆ เป็นอย่างดี การปฏิบัติงานจัดเก็บข้อมูลจึงจะก่อเกิดประโยชน์ และเป็นระบบ พร้อมทั้งจะสนองงานการจัดเก็บข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากที่สุด นอกจากนี้ ในการติดต่อสื่อสารข้อมูล และการประสานงานกับแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จำเป็นจะต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และหน่วยงานทั้งในทางส่วนตัวและเป็นทางการ จึงจะสามารถทำให้การดำเนินงานตามกระบวนการจัดเก็บข้อมูล สำเร็จลุล่วงด้วยดี สอดคล้องกับปัญหาที่พบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535 : 14) ซึ่งสรุปได้ว่า ปัจจุบันหน่วยงานที่ปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูล ยังคงไม่ได้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่จะช่วยให้การบริหารงานข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ อย่างเต็มที่ เนื่องจากข้อจำกัดด้านกำลังทรัพยากรที่มีราคาค่อนข้างแพง รวมทั้ง การใช้คอมพิวเตอร์ การสร้างเครือข่ายข้อมูล และการส่งสารข้อมูลสายตรงให้เชื่อมโยงกัน ยังคงไม่ทั่วถึงเพียงพอ

2.3 ส่วนผลผลิต พบว่า ปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเรียงลำดับ จากค่าเฉลี่ยสูงไปยังค่าเฉลี่ยต่ำพบว่า ปัญหาความทันเวลาเมื่อต้องการใช้ข้อมูล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ความสอดคล้องกันของตัวข้อมูลที่มาจากแหล่งข้อมูลต่างกัน และความเที่ยงตรงตามข้อเท็จจริงของตัวข้อมูล มีค่าเฉลี่ยต่ำรองลงมาตามลำดับ

ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การจัดเก็บข้อมูลเพื่อให้ทันกำหนดเวลา จะต้องคำนึงถึงข้อมูลที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน โดยเฉพาะข้อมูลที่จะต้องจัดเก็บเพื่อให้ทันต่อการตัดสินใจสั่งการ และการวางแผน ยังต้องละเอียดถี่ถ้วนเป็นพิเศษ การจัดเก็บข้อมูลในระดับอำเภอแต่ละครั้ง ต้องอาศัยการประสานงานทั้งในแนวตั้งและแนวราบ เพื่อให้ทันกำหนดเวลา หากการประสานการจัดเก็บข้อมูลประสบปัญหาและอุปสรรคในเบื้องต้น ปัญหาผลผลิตของข้อมูล ในเรื่องเกี่ยวกับความทันเวลาที่ต้องการใช้ข้อมูล ย่อมจะเกิดขึ้นสืบเนื่องกันไป ซึ่งอาจจะมิสาเหตุมาจาก การขาดแคลนบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และการปฏิบัติงานที่ต้องอาศัยการจัดทีมงานที่มีศักยภาพ เนื่องจากผู้บริหารและผู้ปฏิบัติจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในการวิเคราะห์ระบบงาน และการประสานงาน โดยการใช้ความรู้ความสามารถของบุคลากรผู้ปฏิบัติ ในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึง การวิเคราะห์วิจัยในเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศอย่างลึกซึ้ง และกว้างขวางออกไป

จากผลการค้นพบนี้ สอดคล้องกันกับผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดเก็บข้อมูล ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 4) โดยพบปัญหาเกี่ยวกับการประสานงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตของระบบการจัดเก็บข้อมูล กล่าวคือ การประสานงานยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากขาดระบบ ขาดรูปแบบ และแนวทางในการประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน อีกทั้ง กรมเจ้าสังกัดของแต่ละหน่วยงาน และสถานศึกษามีการสั่งการโดยตรง ทำให้ขาดเอกภาพใน ส่วนผลผลิตของระบบการจัดเก็บข้อมูลในระดับอำเภอ และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535 : 14) พบปัญหาในส่วนผลผลิตของข้อมูลว่า จำนวนข้อมูลสารสนเทศ ที่มีอยู่ในแต่ละระดับยังไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ ข้อมูลที่มีอยู่ก็ยังไม่ถูกต้องสมบูรณ์เพียงพอ และ ข้อมูลสารสนเทศบางส่วนไม่เป็นปัจจุบันและทันต่อความต้องการที่จะใช้ในแต่ละช่วงเวลา

แต่อย่างไรก็ดี ในการปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ผลผลิตจากระบบการจัดเก็บข้อมูล ที่มีข้อบกพร่องน้อยที่สุด จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยและองค์ประกอบที่จะทำให้ข้อมูล กลายเป็นผลผลิตที่มีคุณภาพสูงด้วย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดเก็บข้อมูลทุกฝ่าย หากคำนึงถึงประเด็นปัญหาเชิงคุณภาพของข้อมูลในด้านอื่น ๆ เช่น การวางแผนอย่างรัดกุม เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่มีความเที่ยง ตรง รวมถึงมีความสอดคล้องกันในทุกระดับ เป็นต้น คุณภาพของข้อมูลซึ่งเป็นผลผลิตจากระบบการจัดเก็บข้อมูลก็จะทำให้แผนงานต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ปัญหาของระบบการจัดเก็บข้อมูล ในส่วนผลผลิต ก็อาจจะเบาบางลงไปได้

3. ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับ องค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลในแต่ละด้าน มีข้ออภิปราย ดังนี้

3.1 ด้านการศึกษา พบว่า ปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเรียง ลำดับ จากค่าเฉลี่ยสูงไปยังค่าเฉลี่ยต่ำพบว่า การจัดเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา เช่น ผลสัมฤทธิ์ ทักษะ คุณธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อมูลเกี่ยวกับ ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ทุกประเภท และปัญหาการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดการมีค่าเฉลี่ยต่ำลงมาตามลำดับ

ผลปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินงานจัดเก็บข้อมูล ด้านการศึกษาซึ่ง สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ได้รับการกำหนดบทบาทหน้าที่ ให้ส่งเสริมการศึกษาในลักษณะ การสนับสนุนส่งเสริม ประสาน นิเทศ กำกับดูแล และเร่งรัดเท่านั้น โดยมีได้กำหนดให้จัดการ ศึกษาเฉพาะเจาะจงถึง การบริหารในสถานศึกษา จึงทำให้การปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูล ยังคง ประสบปัญหาเกี่ยวกับการได้มาซึ่งข้อมูล ที่สำคัญ ๆ โดยเฉพาะที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้าน การศึกษาทั้งหมด และอาจจะทำให้เกิดภาวะการมีจุดอ่อน ในการนำข้อมูล เพื่อไปประกอบการ วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ตามที่กำหนดขึ้น

นอกจากนี้ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ยังมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบปฏิบัติงานใน อำนาจหน้าที่ของกรมกองต่าง ๆ ที่ไม่มีหน่วยงานปฏิบัติการประจำในพื้นที่ หลายหน่วยงาน

ด้วยกัน ดังนั้น หากหน่วยงานใดที่มีสถานศึกษาในสังกัด ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ การศึกษา โดยมีจุดเน้นแตกต่างกันออกไป ตามที่แต่ละกรมเจ้าสังกัดจะกำหนดให้ อาจจะมีผล กระทบถึง การนำข้อมูลคุณภาพด้านการศึกษาแต่ละชนิด ไปพิจารณาวางแผนพัฒนาการศึกษา ของอำเภอ ให้ชัดเจนเป็นภาพรวมได้ ด้วยความยุ่งยากมากขึ้น การวางแผนพัฒนาคุณภาพทาง การศึกษาในภาพรวมระดับชาติ ก็อาจจะพบความยุ่งยากซับซ้อนเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกัน

แต่อย่างไรก็ดี หากกระทรวงศึกษาธิการ จะได้มีการกำหนดนโยบาย เพื่อปรับปรุง แก้ไขปัญหา ในการบริหารงานด้านการศึกษา เพื่อให้มีการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ คุณภาพการ ศึกษาใน ระดับอำเภอให้เด่นชัดมากยิ่งขึ้น ดังผลการศึกษาค้นคว้าที่สำรวจพบในครั้งนี้ อาจจะมี นำมาซึ่งความเป็นเอกภาพในการบริหาร และการจัดการ เพื่อให้มีการจัดเก็บข้อมูล ด้านการ ศึกษา โดยเฉพาะข้อมูลที่ยังคงมีปัญหาอยู่ ก็จะสามารถแก้ไขปัญหา ให้ประสบผลสำเร็จขึ้นได้

3.2 ด้านการศาสนา พบว่า ปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปยังค่าเฉลี่ยต่ำพบว่า ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลพระภิกษุสามเณรและ พระธรรมทูตมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสำนักสงฆ์ วัด ศาสนสถาน และปัญหาข้อมูลวัดร้าง ผู้เช่าที่ดินวัดร้าง และผู้เช่าที่ดินประเภทต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำลงมาตาม ลำดับ

ผลปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การจัดเก็บข้อมูลพระภิกษุสามเณร และพระ ธรรมทูตในแต่ละปี ไม่สามารถรวบรวมข้อมูล ให้แน่ชัดลงไปได้ เนื่องจากพระภิกษุสามเณรที่ ขอบรรพชาอุปสมบทอยู่ในวัด มีช่วงระยะเวลาไม่แน่นอน อีกทั้งยังมีพระภิกษุสามเณร และพระ ธรรมทูตจำนวนหนึ่ง ไม่ได้แจ้งการพักอาศัย สังกัดวัดใดวัดหนึ่ง หลังจากฤดูออกพรรษา เนื่อง จากมีการปฏิบัติกิจของสงฆ์ เกี่ยวกับการออกธุดงค์วัตร และจาริกไปในที่ต่าง ๆ โดยไม่ทราบ หลักแหล่งได้แน่นอน หรืออาจลาสิกขา โดยมีได้แจ้งข่าวสารข้อมูลต่อเจ้าอาวาส ที่สังกัดอยู่ให้ บันทึกรายชื่อไว้ เพื่อให้เป็นปัจจุบัน นอกจากนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนสำนักสงฆ์ ที่ยังไม่ขอมอด ทะเบียนให้ถูกต้อง ตามกฎหมายพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ หรือข้อมูลจำนวนวัดร้างในบางท้องที่ ยังไม่เคยมีการสำรวจ เพื่อขึ้นทะเบียนให้ถูกต้อง เป็นปัจจุบันมาก่อน จึงอาจทำให้ปัญหาการ จัดเก็บข้อมูลในเรื่องนี้ เกิดขึ้นได้ ในแต่ละท้องที่อำเภอต่าง ๆ

อย่างไรก็ดี จากผลการสำรวจพบว่า มีปัญหาการจัดเก็บข้อมูลด้านการศาสนาอยู่ใน ระดับปานกลางอาจจะเนื่องมาจาก ปัจจุบันนี้ ความรับผิดชอบเอาใจใส่ของบุคลากรและ ผู้เกี่ยวข้องในการจัดเก็บข้อมูล สามารถปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงาน เพื่อการนำข้อมูลไปใช้ ประกอบ การวางแผนพัฒนากิจการคณะสงฆ์ ให้มีความสมบูรณ์ ได้พัฒนาก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น อีกทั้งการอุปถัมภ์ศาสนาอื่น มีการพัฒนาระบบระเบียบเช่นเดียวกัน ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนิน งานจัดเก็บข้อมูล ด้านการศาสนาจึงได้เบาบางลงไป การดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในด้านนี้จึง ประสบกับปัญหาอุปสรรค ไม่มากนัก

3.3 ด้านการวัฒนธรรม พบว่า ปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเรียงลำดับ จากค่าเฉลี่ยสูงไปยังค่าเฉลี่ยต่ำพบว่า ปัญหาข้อมูลเศรษฐกิจค้าขาย และกำลังแรงงานในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อมูลประชากร เผ่าพันธุ์ ภูมิศาสตร์ การปกครอง และ ข้อมูลศูนย์วัฒนธรรมและแหล่งความรู้ในชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำลงมา ตามลำดับ

ผลปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ มีบทบาทหน้าที่ด้านการวัฒนธรรม เฉพาะการส่งเสริมสนับสนุน ประสาน และเผยแพร่เท่านั้น การดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลเศรษฐกิจค้าขาย และกำลังแรงงาน เพื่อใช้ในการบริหารงานโดยตรง เป็นเรื่องขององค์กรประชาชน ในแต่ละชุมชนที่จะดำเนินการจัดเก็บ ซึ่งแต่ละองค์กร ยังมีการจัดเก็บข้อมูลในส่วนของตนเอง อยู่ในลักษณะต่างคนต่างทำ ยังไม่มีกรอบแนวทาง ที่สอดคล้องกันอย่างชัดเจน

อย่างไรก็ดี ในปัจจุบัน ภาครัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้เล็งเห็นคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรม ทั้งในด้านการวัฒนธรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมพื้นบ้าน มากขึ้น จึงกำหนดนโยบาย มาตรการส่งเสริม ให้มีการจัดตั้งสภาวัฒนธรรมของจังหวัด และสภาวัฒนธรรมอำเภอ รวมถึง สภาวัฒนธรรมตำบลในท้องที่ต่าง ๆ จึงเป็นผลให้ทุกฝ่าย สนับสนุนและให้ความสำคัญ โดยการเข้ามามีบทบาท ในการพัฒนาการวัฒนธรรมมากขึ้น

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ พบว่า ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน มีข้ออภิปราย ดังนี้

1. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ พบว่า ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันในทุกส่วนและทุกด้าน แสดงว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่ใช่ตัวแปรสำคัญที่จะทำให้ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอแตกต่างกัน

ผลปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ได้ผ่านการฝึกอบรมหรือการประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ในเรื่องเกี่ยวกับ ภารกิจตามบทบาทหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ ให้มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี และกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายให้มีการคัดเลือกศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ด้วยวิธีการสอบคัดเลือก ซึ่งได้บรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเรื่องข้อมูลสารสนเทศในหลักสูตรการสอบก่อนนี้ จะมีการเข้าสู่ตำแหน่ง นอกจากนี้ ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่ง ถ้าหากศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา พบกับอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินงานด้านข้อมูลและสารสนเทศเกิดขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจะกำหนดแนวทาง ให้นำปัญหาเสนอต่อ คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ศทว.) ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับกระทรวงตามลำดับ เพื่อพิจารณา

กำหนดมาตรการและแก้ไขปัญหาด้านข้อมูลและสารสนเทศที่อาจจะเกิดขึ้น และหากมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถดำเนินการในทางปฏิบัติได้ ก็จะพิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์ เข้าร่วมปฏิบัติงาน เพื่อให้อุปสรรคและปัญหาลดน้อยลง และได้รับการแก้ไขให้ตรงกับทิศทางมากขึ้น

ในปัจจุบันนี้ การเสนอแต่งตั้งคณะทำงาน จะมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ และมีการลงมติจากคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยให้คัดเลือกคณะทำงานที่มีประสบการณ์สูงและมีความเชี่ยวชาญในเรื่องข้อมูลและสารสนเทศ จึงมักจะพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษามีปัญหาในการปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูลในแต่ละอำเภอคล้ายคลึงกัน

2. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ พบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีปัญหาในระบบการจัดเก็บข้อมูลโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ผลปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา ในเขตการศึกษา 6 ส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์สูง มีคุณวุฒิและความรู้ความสามารถใกล้เคียงกัน และท้องที่อำเภอต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 6 มีลักษณะทางกายภาพ และความเจริญทางสังคมค่อนข้างใกล้เคียงกันความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาในระบบการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 6 จึงไม่แตกต่างกัน

3. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ พบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอ และนักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีปัญหาในองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ผลปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ในแต่ละสำนักงานมีบุคลากรน้อย อัตรากำลังไม่เพียงพอกับภารกิจที่จะต้องปฏิบัติ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากและค่อนข้างหลากหลาย ทำให้ศึกษานิเทศก์อำเภอซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน ต้องเป็นผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูลพร้อมกันไปกับนักวิชาการศึกษา ศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาส่วนใหญ่ จึงเป็นผู้ร่วมปฏิบัติงานด้วยกัน จึงมีความรู้ความเข้าใจในปัญหาการจัดเก็บข้อมูลในแต่ละเรื่อง ใกล้เคียงกัน ความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาองค์ประกอบของ การจัดเก็บข้อมูลด้านการศึกษา ด้านการศาสนา และด้านการวัฒนธรรม จึงไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ พบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา ที่ปฏิบัติงานในอำเภอที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน มีข้ออภิปราย ดังนี้

1. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ พบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาที่ปฏิบัติงานในอำเภอที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันในทุกส่วนและทุกด้าน

ผลปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า อำเภอนขนาดใหญ่มีบุคลากรมาก และสามารถปฏิบัติหน้าที่ประจำครบทุกงาน โดยเฉพาะตำแหน่งนักวิชาการศึกษา จะมีตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และจัดแบ่งภารกิจตามโครงสร้างของสำนักงาน ได้ครบถ้วนทั้งงานแผนงานและพัฒนาชนบท และงานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เมื่อสำนักงานมีบุคลากรมากและเป็นอำเภอนขนาดใหญ่ ย่อมจะพบอุปสรรคและปัญหาที่ละเอียดอ่อน และปลีกย่อยเฉพาะกรณี ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย หลายระดับ ที่จะร่วมกันพิจารณาแก้ไขปรับปรุง มากยิ่งขึ้น เป็นทวีคูณ

แต่อย่างไรก็ดี ในส่วนของอำเภอนขนาดเล็ก อาจจะมีบุคลากรน้อย โดยเฉพาะนักวิชาการศึกษา ซึ่งมีเพียงตำแหน่งเดียว และมีหน้าที่รับผิดชอบทั้ง 2 งาน ปริมาณงานอาจจะลดลงตามขนาดของอำเภอน แต่กระบวนการดำเนินงานในแต่ละเรื่อง จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งในอำเภอนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ รวมทั้งจำเป็นต้องใช้ความละเอียดถี่ถ้วน และความรับผิดชอบในหน้าที่ใกล้เคียงกัน ในอำเภอนทั้งสองขนาด หากปฏิบัติงานได้ไม่ครบถ้วน ขาดประสิทธิภาพ และด้อยประสิทธิผล ก็จะสามารถอุปสรรค และปัญหาได้เช่นเดียวกัน

2. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอน พบว่า ศึกษาธิการอำเภอนและนักวิชาการศึกษา ที่ปฏิบัติงานในอำเภอนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นในระบบการจัดเก็บข้อมูลโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ผลปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลทั้งอำเภอนขนาดเล็ก และอำเภอนขนาดใหญ่ มีแนวทางการปฏิบัติงาน โดยมีข้อกำหนดให้ปฏิบัติในระบบเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน การดำเนินงานที่เริ่มจากส่วนปัจเจก ไปยังส่วนกระบวนการ และสิ้นสุดที่ส่วนผลผลิต ก็จัดอยู่ในสภาวะความยากง่ายใกล้เคียงกัน ทั้งสำนักงานที่ตั้งอยู่ในอำเภอนขนาดเล็กและในอำเภอนขนาดใหญ่ จึงทำให้ประสบปัญหา ไม่แตกต่างกัน

3. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอน พบว่า ศึกษาธิการอำเภอนและนักวิชาการศึกษา ที่ปฏิบัติงานในอำเภอนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นในองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ผลปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติการเพื่อจัดเก็บข้อมูลทุกด้าน มีความหลากหลาย ในการปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ รวมถึง เรื่องข้อมูลสถิติ และสารสนเทศทางการศึกษา ซึ่งมีหน่วยงาน สถานศึกษาหลายแห่ง เป็นเจ้าของเรื่อง การจัดเก็บข้อมูลจึงมีความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ตามแต่กระทรวง และกรมเจ้าสังกัดเจ้าสังกัด จะกำหนดขึ้น ส่วนการจัดเก็บข้อมูล ด้านการศาสนา และด้านารวัฒนธรรม มีหน่วยประสานงานที่เป็นศูนย์กลางในระดับอำเภอน คือ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอน และการปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูลก็มีแนวปฏิบัติในระบบเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ทั้งในอำเภอนขนาดเล็กและอำเภอนขนาดใหญ่ จึงมีปัญหามาไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีข้อเสนอแนะทั้งในส่วนข้อเสนอแนะทั่วไป และข้อเสนอแนะต่อการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ควรวางแผนดำเนินการจัดสร้างระบบการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศที่มีความเหมาะสม รวมทั้งวิเคราะห์วิจัยงานข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนางานด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานยิ่งขึ้น

2. สำนักงานศึกษาธิการอำเภอและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ ควรศึกษาและวิเคราะห์ระบบการจัดเก็บข้อมูล ทั้งในส่วนปัจจัยป้อน ส่วนกระบวนการ และส่วนผลผลิต ให้ครอบคลุมองค์ประกอบของการจัดเก็บข้อมูลด้านการศึกษา ด้านการศาสนา และด้านการวัฒนธรรม เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดเก็บข้อมูลไปสู่ระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ในระดับอำเภอ ต่อไป

3. ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรนำเทคนิคและวิทยาการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนางานด้านข้อมูลและสารสนเทศให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยมารวบรวมวิเคราะห์ และจัดเก็บข้อมูล การจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบประจำศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศ และจัดอบรมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานข้อมูลทุกหน่วยงาน ให้มีความรู้ความเข้าใจในงานข้อมูลสารสนเทศ ในภาพรวมของอำเภอ และในแต่ละหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม

4. หน่วยงานทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในระดับอำเภอควรสร้างเครือข่ายข้อมูลและสารสนเทศในเขตพื้นที่ เพื่อให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด เขตการศึกษา และระดับกระทรวง จะทำให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้รวดเร็ว และกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

5. สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ควรพัฒนาการให้บริการสื่อสารข้อมูลอย่างเป็นระบบแก่หน่วยงาน และสถานศึกษา โดยการส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้าพัฒนารูปแบบการจัดเก็บข้อมูลในระดับอำเภอ เพื่อชี้ให้เห็นสภาพปัญหาและความจำเป็นเร่งด่วน ในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของงานด้านข้อมูลและสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษารูปแบบการจัดเก็บข้อมูลที่เหมาะสมของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ศสว.อ.) เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้รับไปปรับปรุงพัฒนางานด้านข้อมูลสารสนเทศขององค์กรทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ต่อไป

2. ควรศึกษารูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่เหมาะสมกับการใช้ข้อมูลทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ของหน่วยงาน และสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

3. ควรศึกษาความรู้ความเข้าใจ และเจตคติของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในองค์กรทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงอย่างกว้างขวาง ในการปรับปรุงและพัฒนาางานของหน่วยงานราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ

4. ควรศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูลในด้านการศาสนา และด้านการวัฒนธรรม เป็นการเฉพาะ และศึกษาค้นคว้าให้ละเอียดลึกซึ้งครอบคลุมประเด็นปัญหาในทุก ๆ เรื่อง เพื่อนำข้อสรุปที่ได้รับไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานในด้านนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. ควรศึกษาผลกระทบจากปัญหาการปฏิบัติงานข้อมูลและสารสนเทศที่มีต่อหน่วยงานและองค์กรทางการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทุกระดับทุกประเภท และนำไปกำหนดเป็นรูปแบบการปฏิบัติงานด้านข้อมูลสารสนเทศ เพื่อพัฒนาางานในด้านนี้ให้มีมาตรฐานคุณภาพ และพัฒนาางานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กุลยา นิมสกุล. ความรู้พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ : พิสิกเซ็นเตอร์, 2534.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. "เทคโนโลยีสารสนเทศ," ใน **Computer Today**. 1(6) : 87 - 89 ; มิถุนายน 2534.
- คงเดช บุตรศรี. ระดับการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2532. อัดสำเนา.
- จรณิต แก้วกั้งवाल. การออกแบบและจัดการฐานข้อมูล. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2536.
- จิตภัสร์ สัมพันธ์สมโภชน์. ระบบข่าวสารเพื่อการบริหาร. กรุงเทพฯ : วังอักษร, 2539.
- จूरिพร รุณภัย. การศึกษาสภาพปัญหาการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลสถิติของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540. อัดสำเนา.
- ชุมพล ศฤงคารศิริ. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพฯ : ป.สัมพันธ์พานิช, 2538.
- ฐานันดร ศรีสุธรรม. การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม , 2532. อัดสำเนา.
- ธีรวัฒน์ เยี่ยมแสง. สภาพปัจจุบันและปัญหาการปฏิบัติงานในลักษณะศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน ศูนย์บริการและประสานงาน ศูนย์ติดตามและประเมินผล ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2533. อัดสำเนา.
- บุญส่ง เนาวรัตน์. การศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในเขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- ปรีชา พ้วนกุลนนท์. การศึกษาการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

- โพธิ์ วิมล. การศึกษาปัญหาการบริหารงานแผนงานและวิชาการของศึกษาธิการอำเภอ
ใน 14 จังหวัดภาคใต้. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2534. อัดสำเนา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2538.
- ภิรมยา อินทรกำแหง. การศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบข้อมูลสารสนเทศในการวางแผน
การศึกษาแบบบูรณาการระดับจังหวัด ในเขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2530. อัดสำเนา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ :
ราชบัณฑิตยสถาน, 2525.
- วรรณช ตรีทิพย์บุตร. " ลักษณะโครงสร้างของข้อมูล แฟ้มข้อมูล ฐานข้อมูล และสารสนเทศใน
ระบบคอมพิวเตอร์," ใน เอกสารประกอบการสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์สำหรับ
ผู้บริหาร ในภาครัฐบาล หน่วยที่ 1 - 4. หน้า 99 - 199. นนทบุรี : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2529.
- วิเชียร เกตุสิงห์. "ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมายเรื่องต่าง ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้," ใน
ข่าวสารการวิจัยทางการศึกษา. 18 (3) : 8 - 11 ; กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2538.
- วิเชียร ชุ่มชวย. ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการ
จังหวัด. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- วีระ สุภากิจ. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติในโรงเรียน.
กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2539.
- วีระ เสรีรัตนกุล. ปัญหาการปฏิบัติงานด้านข้อมูลและการวางแผนของสำนักงาน
ศึกษาธิการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2535. อัดสำเนา.
- ศักดิ์ชัย บุญสนอง. ปัญหาการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผนในสำนักงาน
ศึกษาธิการอำเภอเขตการศึกษา 7 - 8. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2537. อัดสำเนา.
- ศึกษาธิการ , กระทรวง. หนังสือเรียนวิชาคอมพิวเตอร์การจัดการฐานข้อมูลเบื้องต้น
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
พุทธศักราช 2524. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.

สงบ ลักษณะ. " แนวคิดบางประการเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลและข้อเสนอแนะทางการศึกษา," ใน รายงานผลการประชุมปฏิบัติการเรื่องการสร้างและพัฒนาศูนย์ข้อมูลเพื่อการ พัฒนาหลักสูตร. หน้า 11 - 12. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ , 2533.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ระบบข้อมูลและสารสนเทศในโรงเรียน ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผน ฯ. 2535.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายงานการศึกษาสารสนเทศเพื่อการ วางแผนและเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ฟันนี่พับลิชชิง, 2530.

_____ .สภาพและความต้องการด้านข้อมูลการศึกษาระดับจังหวัด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2540.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ 2535.

กรุงเทพฯ : ศรีอนันต์การพิมพ์, 2535.

_____ .แผนอัตรากำลัง 3 ปี รอบ 3 (2536 - 2538) สำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัด/อำเภอ.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2536.

_____ .สารสนเทศ ศธ. 2537. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2537.

_____ .แผนอัตรากำลัง 3 ปี รอบ 4 (ปี2539 - 2542) สำนักงานปลัดกระทรวง

ศึกษานิเทศก์. กรุงเทพฯ : จินดาสาส์นการพิมพ์, 2539.ก.

_____ .รายงานการวิจัยการจัดลำดับสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอเพื่อบริหาร

การศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.ข.

_____ .การดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมประสิทธิภาพในส่วนราชการสำนักงาน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการประจำปีงบประมาณ 2540. กรุงเทพฯ : 2540.

อัดสำเนา.

_____ .สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6. ข้อมูลสารสนเทศประจำปี

การศึกษา 2540. ลพบุรี : สำนักพัฒนาการศึกษาฯ, (เอกสารลำดับที่ 5 / 2541).

อัดสำเนา.

_____ .สำนักเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีและสารสนเทศแห่งชาติ. " การกำหนดแนวทางการ

ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในหน่วยงานของรัฐ : กลยุทธ์และแผนการดำเนินงาน,"

ไอทีปริทัศน์. 6 (3) : 4 - 7 ; มีนาคม 2541.

_____ .เสน่ห์ บุญช่วงดี. ปัญหาการวางแผนปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ

ตามทฤษฎีของนายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก,

2528. อัดสำเนา.

อดิศร เจริญอริยทรัพย์. สภาพปัจจุบันและปัญหาในการปฏิบัติงานด้านข้อมูลสถิติและ
วางแผนด้านบริการและการประสานงาน ด้านการติดตามและประเมินผล ของ
สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2534. อัดสำเนา.

Blausten , Erice Barry. "Managing Management Information System (MIS)
Development in Federal Government," **Dissertation Abstracts International**.
45 (11) : 1517 - A ; November, 1984.

Cronbach , Lee J. **Essentials of Psychological Testing**. 3rd ed. New York :
Harper & Row , 1970.

Chinyersen - Obia , U O "Relationals, Problems, and Strategies for Implementating
Computer - base, Student Transcript Information Systems in Higher
Education," **Dissertation Abstracts International**. 49 (6) : 3635 - A ;
June, 1989.

Lancaster, D. F. "The Respons to - and Effects of Microcomputer in Local Authority
Secondary Schools," **Dissertation Abstracts International**.49 (3) : 2627 - A ;
March, 1989.

Singh, Hunsra B. "Decision Making and Flow of Information : A Case Study of
Management Information Systems at YMCA Community College,"
Dissertation Abstracts International. 42(4) : 1451-A ; October, 1981.

ภาคผนวก

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ
และ
ขอความร่วมมือการวิจัย

ที่ ทม 1007/4361

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ พฤศจิกายน 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี

เนื่องด้วย นายชาติรดี ตีทองกลาง นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6" โดยมี ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ ผศ.ดร. วีระ สุภากิจ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายณัฐภัทร บทีปปานี, นายเสน่ห์ บุญช่วงดี และ นายแสงสิน แพทย์ประพาฬ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายชาติรดี ตีทองกลาง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/ 4390

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙๔ พฤศจิกายน 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ศึกษาธิการอำเภอวิหารแดง

เนื่องด้วย นายชาติร์ ดีทองกลาง นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6" โดยมี ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ ผศ.ดร. วีระ สุภากิจ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายเตชา หามนตรี เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นายชาติร์ ดีทองกลาง ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร.258-4119

ที่ ทม 1007/๕๖๔๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๔ พฤศจิกายน 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ศึกษาธิการอำเภอตอนพุด

เนื่องด้วย นายชาติรี ดีทองกลาง นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6" โดยมี ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ ผศ.ดร.วีระ สุภากิจ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายปรีชา พุดฉาย เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายชาติรี ดีทองกลาง ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลารณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/4459

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๓๐ พฤศจิกายน 2541

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ศึกษาธิการอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชาตรี ดีทองกลาง นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6" โดยมี ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา โดยขออนุญาตให้ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ตอบแบบสอบถามการศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 ในระหว่างเดือนธันวาคม 2541

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายชาตรี ดีทองกลาง ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร/โทรสาร 258-4119

ตัวอย่างแบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
การศึกษาศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของ
สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ปฏิบัติงาน โปรดตอบแบบสอบถามนี้ด้วยตนเองตามความเป็นจริงและมีอิสระในการตอบ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ผู้วิจัยขอรับรองว่าจะสงวนคำตอบเป็นความลับ และการวิเคราะห์ข้อมูลจะปรากฏผลเป็นภาพรวม จึงไม่กระทบกระเทือนหน้าที่การงานหรือตัวท่าน แต่อย่างใดทั้งสิ้น

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานที่ทำงาน ตำแหน่งงานในปัจจุบัน และอายุราชการขณะที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของระบบการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ใน 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนปัจจัยป้อน (Input) ส่วนกระบวนการ (Process) และส่วนผลผลิต (Output)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของข้อมูลด้านการศึกษา ด้านการศาสนา และด้านการวัฒนธรรม

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูล และแนวทางแก้ไขปัญหา

ตอนที่ 1 สถานภาพการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความและกาเครื่องหมาย / ลงใน [ ] หน้าข้อความที่ตรงกับคุณสมบัติของท่านตามความเป็นจริง

1. ที่ทำงานของท่าน (อำเภอ / กิ่งอำเภอ).....จังหวัด.....

2. ตำแหน่งปัจจุบันของท่าน

[ ] ศึกษาธิการอำเภอ

[ ] นักวิชาการศึกษา

3. ในกรณีที่ท่านดำรงตำแหน่งปัจจุบันคือศึกษาธิการอำเภอ อายุราชการขณะที่ดำรงตำแหน่งนี้.....ปี (เศษเกิน 6 เดือนให้นับรวมเป็น 1 ปี)

4. ในกรณีที่ท่านดำรงตำแหน่งปัจจุบันคือนักวิชาการศึกษา อายุราชการขณะที่ดำรงตำแหน่งนี้.....ปี (เศษเกิน 6 เดือนให้นับรวมเป็น 1 ปี)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาของระบบการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน
ศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6

คำชี้แจง 1) โปรดพิจารณาปัญหาของระบบการจัดเก็บข้อมูลในสำนักงานของท่านว่า
มีปัญหาอยู่ในระดับใด โดยเลือกใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องระดับปัญหาหลังข้อความแต่ละข้อ
เพียงช่องเดียว 2) ช่องระดับปัญหาแต่ละช่องในแบบสอบถามนี้เป็นมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating Scale) มีตัวเลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ปัญหาการจัดเก็บข้อมูล	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	<u>ปัญหาในส่วนปัจจัยป้อน (Input)</u>					
1.	การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ระยะเวลา และ วิธีดำเนินการจัดเก็บข้อมูล.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	การระดมความคิดเห็นก่อนลงมือเก็บข้อมูล.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	ความคาดหวังในผลสำเร็จในการจัดเก็บข้อมูล.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	การเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้การจัดเก็บข้อมูล	.....	.....	.....	.....	.....
5.	ความพอเพียงของงบประมาณที่ใช้ในการจัดเก็บ.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	ความร่วมมือของแหล่งข้อมูลในการให้ข้อมูล.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.	การมีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยในการ จัดเก็บข้อมูล.....	.....	.....	.....	.....	.....
8.	การจัดเก็บข้อมูลตามความจำเป็นเร่งด่วน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9.	การจัดเก็บข้อมูลที่เป็นนโยบายตามที่หน่วยเหนือ กำหนด.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.	การจัดเก็บข้อมูลตามภารกิจที่กำหนดในอำนาจ หน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
	<u>ปัญหาในส่วนกระบวนการ (Process)</u>					
11.	การกำหนดประเภทและชนิดข้อมูลเพื่อลงมือจัดเก็บ	.....	.....	.....	.....	.....
12.	การประสานงานกับแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง.....	.....	.....	.....	.....	.....
13.	การกำกับดูแลเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูล...	.....	.....	.....	.....	.....
14.	การใช้แบบสำรวจหรือแบบฟอร์มต่าง ๆ ช่วยในการ จัดเก็บข้อมูล.....	.....	.....	.....	.....	.....
15.	การนำไมโครคอมพิวเตอร์ และซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ช่วยในการจัดเก็บข้อมูล.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ ที่	ปัญหาการจัดเก็บข้อมูล	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
16.	การบันทึกข้อมูลในแบบสำรวจและแบบฟอร์มต่าง ๆ	.....	.....	.....	.....	.....
17.	การตรวจสอบความถูกต้องของตัวข้อมูล.....	.....	.....	.....	.....	.....
18.	การประมวลผลเบื้องต้นเกี่ยวกับสัดส่วน ร้อยละ และ ค่าเฉลี่ยต่าง ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
19.	การจัดระบบแฟ้มข้อมูลแยกประเภท (เช่น จำแนก ตาม แบบปรศ.รค. แบบปรศ.ภ).....	.....	.....	.....	.....	.....
20.	การสื่อสารข้อมูลทางโทรศัพท์ โทรสาร หรือระบบ ออนไลน์.....	.....	.....	.....	.....	.....
<u>ปัญหาในส่วนผลผลิต (Output)</u>						
21.	ความเที่ยงตรงตามข้อเท็จจริงของข้อมูล.....	.....	.....	.....	.....	.....
22.	ความละเอียดชัดเจนของตัวข้อมูล.....	.....	.....	.....	.....	.....
23.	ความสอดคล้องกันของข้อมูลที่มาจากแหล่งข้อมูล ต่างกัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
24.	การแปลความหมายข้อมูลเข้าใจตรงกันในรายการ เดียวกัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
25.	ความสม่ำเสมอคงเส้นคงวาในเนื้อหาของข้อมูลเชิง บรรยายเกี่ยวกับประวัติ ภูมิหลัง วัฒนธรรมประเพณี	.....	.....	.....	.....	.....
26.	ศักยภาพของข้อมูลในการตอบสนองความต้องการ ของผู้ใช้ตามลักษณะภารกิจ ได้แก่ การนำไปใช้ วางแผนหรือช่วยตัดสินใจขณะบริหารงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
27.	ความทันสมัยหรืออายุการใช้งานของตัวข้อมูล.....	.....	.....	.....	.....	.....
28.	ความทันเวลาเมื่อต้องการใช้ข้อมูล.....	.....	.....	.....	.....	.....
29.	ความครบถ้วนตามเนื้อหา ประเภท และชนิดของข้อ มูล.....	.....	.....	.....	.....	.....
30.	ความสามารถในการสอบทวนข้อมูลย้อนหลัง.....	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนางานของสำนักงาน
ศึกษาธิการอำเภอ ด้านการศึกษา ด้านการศาสนา และด้านการวัฒนธรรม

คำชี้แจง 1) โปรดพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลด้านการศึกษา ด้านการศาสนา และด้านการวัฒนธรรม ข้อมูลแต่ละรายการที่จะต้องดำเนินการจัดเก็บมีปัญหาอย่างไร และควรจัดระดับปัญหาของข้อมูลให้อยู่ในระดับใด ในที่นี้เกณฑ์การพิจารณาปัญหาและจัดระดับปัญหาควรพิจารณาในเชิงระบบ คือ ด้านปัจจัยป้อน(Input) หมายถึง ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนการจัดเก็บข้อมูล บุคลากร งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ ฯลฯ ด้านกระบวนการ(Process)หมายถึง วิธีดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ในระหว่างปฏิบัติการจัดเก็บ และด้านผลผลิต(Output) หมายถึง คุณภาพของข้อมูลในแง่ความถูกต้อง ความเที่ยงตรง ฯลฯ

2) เมื่อท่านพิจารณาตามสังกัดข้างต้นแล้ว โปรดเลือกทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับปัญหาหลังข้อความตามรายการข้อมูลในแต่ละข้อ โดยทำเครื่องหมายในช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว และช่องระดับปัญหาในแบบสอบถามนี้มีตัวเลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังต่อไปนี้

ข้อ ที่	ปัญหาการจัดเก็บข้อมูล	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลด้านการศึกษา</u>					
1.	ข้อมูลจำนวนนักเรียน นักศึกษา ทุกระดับ ทุกสังกัด	.....	.....	.....	.....	.....
2.	ข้อมูลครูอาจารย์ บุคลากร และสมาชิกครูสภา.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายทางการศึกษาทุกประเภท...	.....	.....	.....	.....	.....
4.	ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนและสถานศึกษาทุกสังกัด	.....	.....	.....	.....	.....
5.	ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา (เช่น ผลสัมฤทธิ์ ทักษะ คุณธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์).....	.....	.....	.....	.....	.....
7.	ข้อมูลอัตราการคงอยู่และการสละของนักเรียน (เช่นการออกกลางคัน และการสำเร็จการศึกษา).....	.....	.....	.....	.....	.....
8.	ข้อมูลประชากรและนักเรียนนอกโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9.	ข้อมูลลูกเสือ ยุวกาชาด ผู้บังคับบัญชา และกิจกรรม ที่เกี่ยวข้อง.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.	ข้อมูลแหล่งเงินทุนและผู้รับทุนอุดหนุนการศึกษา.....	.....	.....	.....	.....	.....
	<u>ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลด้านการศาสนา</u>					
11.	ข้อมูลเกี่ยวกับสำนักสงฆ์ วัด และศาสนสถาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
12.	ข้อมูลพระภิกษุสามเณร นักรบวช และพระธรรมทูต..	....	.....	.....	.....	.....

ข้อ ที่	ปัญหาการจัดเก็บข้อมูล	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
13.	ข้อมูลพระสังฆาธิการและผู้นำทางศาสนา.....	.....	.....	.....	.....	.....
14.	ข้อมูลวัดร้าง ผู้เช่าที่ดินวัดร้างและที่ดินของวัดต่าง ๆ	.....	.....	.....	.....	.....
15.	ข้อมูลโรงเรียนและผู้เรียนพระปริยัติธรรมทุกแผนก	.....	.....	.....	.....	.....
16.	ข้อมูลโรงเรียนและผู้เรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์	.....	.....	.....	.....	.....
17.	ข้อมูลศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จำนวนเด็ก และ ผู้ดูแลเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด.....	.....	.....	.....	.....	.....
18.	ข้อมูลเงินทุนอุดหนุนการศึกษาพระภิกษุสามเณร และนักเรียนในสำนักเรียนของวัดต่าง ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
19.	ข้อมูลการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมในวัดและ ศาสนสถาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
20.	ข้อมูลกิจกรรมส่งเสริมการศาสนาโดยการประกวด การแข่งขัน หรือ การคัดเลือก..... <u>ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลด้านการวัฒนธรรม</u>	.....	.....	.....	.....	.....
21.	ข้อมูลประชากร เผ่าพันธุ์ ภูมิศาสตร์ การปกครอง....	.....	.....	.....	.....	.....
22.	ข้อมูลลักษณะประเพณีประจำท้องถิ่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
23.	ข้อมูลลักษณะเด่นทางวัฒนธรรมท้องถิ่นด้านภาษา อาหาร การแต่งกาย ศิลปะ และการละเล่นพื้นบ้าน...	.....	.....	.....	.....	.....
24.	ข้อมูลเศรษฐกิจค้าขายและกำลังแรงงานในชุมชน.....	.....	.....	.....	.....	.....
25.	ข้อมูลศูนย์วัฒนธรรมและแหล่งความรู้ในชุมชน.....	.....	.....	.....	.....	.....
26.	ข้อมูลเกี่ยวกับสมาคมและมูลนิธิ.....	.....	.....	.....	.....	.....
27.	ข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถานและพิพิธภัณฑ์.....	.....	.....	.....	.....	.....
28.	ข้อมูลกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมโดยการประกวด การแข่งขัน การแสดง และการคัดเลือก	.....	.....	.....	.....	.....
29.	ข้อมูลกองทุนและงบประมาณอุดหนุนงานวัฒนธรรม	.....	.....	.....	.....	.....
30.	ข้อมูลจำนวนสมาชิกกลุ่มองค์กรเบญจภาคี ได้แก่ องค์กรเอกชน องค์กรธุรกิจ องค์กรนักวิชาการสาขา ต่าง ๆ และภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาการจัดเก็บข้อมูล

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข
ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ (ถ้าเนื้อที่ไม่พอโปรดเพิ่มเติมด้านหลัง)

1. ปัญหาในส่วนปัจจัยป้อน(Input).....

.....

แนวทางแก้ไข.....

2. ปัญหาในส่วนกระบวนการ(Process).....

.....

แนวทางแก้ไข.....

3. ปัญหาในส่วนผลผลิต(Output).....

.....

แนวทางแก้ไข.....

4. ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลด้านการศึกษา.....

.....

แนวทางแก้ไข.....

5. ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลด้านการศึกษา.....

.....

แนวทางแก้ไข.....

6. ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลด้านการวัฒนธรรม.....

.....

แนวทางแก้ไข.....

ค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ศึกษา

ตาราง 20 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอ จำแนกตามประสบการณ์ และ
ขนาดอำเภอ

ข้อ ที่	รายการปัญหา	ศึกษาธิการอำเภอ			
		ประสบการณ์		ขนาดอำเภอ	
		ต่ำ	สูง	เล็ก	ใหญ่
	<u>ส่วนปัจจัยป้อน</u>				
1.	การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ฯลฯ	3.00	3.11	2.90	3.30
2.	การระดมความคิดเห็นก่อนลงมือเก็บข้อมูล	2.83	3.04	2.98	3.00
3.	ความคาดหวังในผลสำเร็จในการจัดเก็บข้อมูล	3.11	3.52	3.20	3.43
4.	การเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ในการเก็บข้อมูล	2.89	3.04	2.92	3.00
5.	ความพร้อมเพียงของงบประมาณที่ใช้ในการเก็บ	3.61	3.19	3.30	3.65
6.	ความร่วมมือของแหล่งข้อมูลในการให้ข้อมูล	3.28	2.93	3.05	3.26
7.	มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยในการเก็บ	3.14	3.19	3.10	3.26
8.	การจัดเก็บข้อมูลตามความจำเป็นเร่งด่วน	3.58	3.41	3.48	3.57
9.	การจัดเก็บข้อมูลตามนโยบายหน่วยเหนือ	3.56	3.59	3.68	3.39
10.	การจัดเก็บข้อมูลตามที่กำหนดในอำนาจหน้าที่	3.08	3.11	3.05	3.17
	รวมเฉลี่ย	3.21	3.21	3.15	3.30
	<u>ส่วนกระบวนการ</u>				
11.	การกำหนดประเภทชนิดข้อมูลเพื่อลงมือเก็บ	2.92	3.04	2.97	2.96
12.	การประสานงานกับแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	3.00	3.07	3.08	2.96
13.	การกำกับดูแลเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติการจัดเก็บ	2.58	2.89	2.70	2.74
14.	การใช้แบบฟอร์มหรือแบบสำรวจช่วยจัดเก็บ	2.75	2.78	2.83	2.65
15.	การนำไมโครคอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ช่วยฯ	3.08	3.33	3.15	3.26
16.	การบันทึกข้อมูลในแบบสำรวจต่าง ๆ	2.69	3.07	2.85	2.87
17.	การตรวจสอบความถูกต้องของตัวข้อมูล	2.89	3.07	2.90	3.09
18.	การประเมินผลเบื้องต้นเกี่ยวกับสัดส่วน ฯลฯ	2.69	2.85	2.65	2.96
19.	การจัดแฟ้มข้อมูลแยกประเภทฯ	2.72	2.78	2.73	2.78
20.	การสื่อสารข้อมูลทางโทรศัพท์	3.28	2.96	3.10	3.22
	รวมเฉลี่ย	2.86	2.99	2.90	2.95

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการปัญหา	ศึกษาริการอำเภอ			
		ประสพการณ์		ขนาดอำเภอ	
		ต่ำ	สูง	เล็ก	ใหญ่
	<u>ส่วนผลผลิต</u>				
21.	ความเที่ยงตรงตามข้อเท็จจริงของข้อมูล	2.78	3.15	2.87	3.04
22.	ความละเอียดชัดเจนของตัวข้อมูล	2.89	3.07	2.90	3.09
23.	ความสอดคล้องของข้อมูลที่มาจากแหล่งต่างกัน	3.00	3.04	2.97	3.09
24.	การแปลความหมายตรงกันในรายการเดียวกัน	2.94	2.96	2.88	3.09
25.	ความสม่ำเสมอของเส้นคงวาของข้อมูลบรรยายฯ	2.75	3.22	3.00	2.87
26.	ศักยภาพข้อมูลในการตอบสนองความต้องการ	2.86	3.15	3.02	2.91
27.	ความทันสมัยหรืออายุการใช้งานของข้อมูล	2.92	3.15	2.93	3.17
28.	ความทันเวลาเมื่อต้องการใช้ข้อมูล	3.25	3.15	3.15	3.30
29.	ความครบถ้วนตามเนื้อหา ชนิด ประเภท	3.06	3.00	2.97	3.13
30.	ความสามารถในการสอบทวนข้อมูลย้อนหลัง	2.86	2.96	2.93	2.87
	รวมเฉลี่ย	2.93	3.09	2.96	3.06
	รวมเฉลี่ยทั้งระบบ	3.00	3.09	3.00	3.10
	<u>ด้านการศึกษา</u>				
31.	ข้อมูลจำนวนนักเรียนนักศึกษาทุกระดับฯ	2.78	2.67	2.60	2.96
32.	ข้อมูลครูอาจารย์ บุคลากร สมาชิกคุรุสภา	2.69	2.67	2.60	2.83
33.	ข้อมูลค่าใช้จ่ายทางการศึกษาทุกประเภท	3.25	3.372	3.33	3.26
34.	ข้อมูลโรงเรียนและสถานศึกษาทุกสังกัด	2.44	52	2.22	2.91
35.	ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดการ	3.17	3.00	3.05	3.17
36.	ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษาฯ	3.42	3.48	3.48	3.39
37.	ข้อมูลอัตราการคงอยู่ การสละพักของนักเรียนฯ	3.08	3.22	3.08	3.26
38.	ข้อมูลประชากรและนัักศึกษานอกโรงเรียน	3.03	3.33	3.18	3.13
39.	ข้อมูลลูกเสือ ยุวกาชาด ผู้บังคับบัญชาฯ	2.89	3.04	2.93	3.00
40.	ข้อมูลแหล่งเงินทุนและผู้รับทุนการศึกษา	2.86	2.81	2.78	2.96
	รวมเฉลี่ย	2.96	3.01	2.92	3.09

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการปัญหา	ศึกษาธิการอำเภอ			
		ประสพการณ์		ขนาดอำเภอ	
		ต่ำ	สูง	เล็ก	ใหญ่
	<u>ด้านการศึกษา</u>				
41.	ข้อมูลสำนักสงฆ์ วัด ศาสนสถาน	2.72	2.85	2.65	3.00
42.	ข้อมูลพระภิกษุสามเณร นักบวช พระธรรมทูต	2.61	2.81	2.63	2.83
43.	ข้อมูลพระสังฆาธิการ และผู้นำทางศาสนา	2.53	2.78	2.53	2.83
44.	ข้อมูลวัดร้าง ผู้เช่าที่ดินวัดร้าง ที่ดินต่าง ๆ	2.56	2.89	2.67	2.74
45.	ข้อมูลโรงเรียนและผู้เรียนปริยัติธรรมทุกแผนก	2.39	2.59	2.45	2.52
46.	ข้อมูลโรงเรียนและผู้เรียนพระพุทธศาสนา	2.39	2.52	2.45	2.43
47.	ข้อมูลศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด	2.00	2.26	2.05	2.22
48.	ข้อมูลเงินทุนการศึกษาพระภิกษุสามเณร	2.36	2.67	2.50	2.48
49.	ข้อมูลการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมในวัด	2.50	2.93	2.73	2.61
50.	ข้อมูลส่งเสริมกิจกรรมศาสนา การประกวด	2.53	2.93	2.68	2.49
	รวมเฉลี่ย	2.46	2.74	2.53	2.64
	<u>ด้านการวัฒนธรรม</u>				
51.	ข้อมูลประชากร เผ่าพันธุ์ ภูมิศาสตร์	2.72	3.22	2.90	3.00
52.	ข้อมูลลักษณะประเพณีประจำท้องถิ่น	2.64	2.78	2.58	2.91
53.	ข้อมูลลักษณะเด่นทางวัฒนธรรมท้องถิ่น	2.64	2.89	2.68	2.87
54.	ข้อมูลเศรษฐกิจค้าขายและกำลังแรงงานชุมชน	3.08	3.22	3.13	3.17
55.	ข้อมูลศูนย์วัฒนธรรมและแหล่งความรู้ชุมชน	2.81	3.11	2.93	2.96
56.	ข้อมูลเกี่ยวกับสมาคมและมูลนิธิ	2.58	2.81	2.63	2.78
57.	ข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถานและพิพิธภัณฑ	2.22	2.59	2.35	2.43
58.	ข้อมูลกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมโดยประกวด	2.67	2.81	2.70	2.78
59.	ข้อมูลกองทุนและงบประมาณอุดหนุน	2.72	2.93	2.78	2.87
60.	ข้อมูลสมาชิกกลุ่มองค์กรเบญจภาคี	2.67	2.81	2.72	2.74
	รวมเฉลี่ย	2.68	2.92	2.74	2.85
	รวมเฉลี่ยทั้ง 3 ด้าน	2.70	2.88	2.73	2.86

ตาราง 21 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการจับเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
เขตการศึกษา 6 ตามความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์และ
ขนาดอำเภอ

ข้อ ที่	รายการปัญหา	นักวิชาการศึกษา			
		ประสบการณ์		ขนาดอำเภอ	
		ต่ำ	สูง	เล็ก	ใหญ่
	<u>ส่วนปัจจัยป้อน</u>				
1.	การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ฯลฯ	3.11	3.11	3.09	3.30
2.	การระดมความคิดเห็นก่อนลงมือเก็บข้อมูล	3.04	2.79	2.88	3.00
3.	ความคาดหวังในผลสำเร็จในการจัดเก็บข้อมูล	3.52	3.16	3.14	3.30
4.	การเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ในการเก็บข้อมูล	3.04	2.79	2.81	2.87
5.	ความพอเพียงของงบประมาณที่ใช้ในการเก็บ	3.19	2.97	3.00	3.04
6.	ความร่วมมือของแหล่งข้อมูลในการให้ข้อมูล	2.93	3.21	3.02	3.09
7.	การมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยในการเก็บ	3.19	2.97	3.05	3.04
8.	การจัดเก็บข้อมูลตามความจำเป็นเร่งด่วน	3.41	3.29	3.40	3.43
9.	การจัดเก็บข้อมูลตามนโยบายของหน่วยเหนือ	3.59	3.32	3.28	3.17
10.	การจัดเก็บข้อมูลตามที่กำหนดในอำนาจหน้าที่	3.11	2.97	2.93	2.96
	รวมเฉลี่ย	3.21	3.06	3.06	3.12
	<u>ส่วนกระบวนการ</u>				
11.	การกำหนดประเภทชนิดข้อมูลเพื่อลงมือเก็บ	3.04	2.61	2.58	2.83
12.	การประสานงานกับแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	3.07	3.03	2.91	3.35
13.	การกำกับดูแลเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติการจัดเก็บ	2.89	2.55	2.56	2.96
14.	การใช้แบบฟอร์มหรือแบบสำรวจช่วยจัดเก็บ	2.78	2.71	2.74	3.17
15.	การนำไมโครคอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ช่วยฯ	3.33	2.89	2.91	3.00
16.	การบันทึกข้อมูลในแบบสำรวจต่าง ๆ	3.07	2.66	2.63	3.00
17.	การตรวจสอบความถูกต้องของตัวข้อมูล	3.07	2.82	2.77	3.26
18.	การประมวลผลเบื้องต้นเกี่ยวกับสัดส่วน ฯลฯ	2.85	2.63	2.58	2.83
19.	การจัดแฟ้มข้อมูลแยกประเภทฯ	2.78	2.63	2.63	2.83
20.	การสื่อสารข้อมูลทางโทรศัพท์	2.96	2.68	2.91	3.04
	รวมเฉลี่ย	2.99	2.72	2.72	3.03

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการปัญหา	นักวิชาการศึกษา			
		ประสบการณ์		ขนาดอำเภอ	
		ต่ำ	สูง	เล็ก	ใหญ่
	<u>ส่วนผลผลิต</u>				
21.	ความเที่ยงตรงตามข้อเท็จจริงของข้อมูล	3.15	2.82	2.70	3.35
22.	ความละเอียดชัดเจนของตัวข้อมูล	3.07	2.68	2.74	3.04
23.	ความสอดคล้องข้อมูลที่มาจากแหล่งต่างกัน	3.04	2.79	2.81	3.04
24.	การแปลความหมายตรงกันในรายการเดียวกัน	2.96	2.66	2.72	2.91
25.	ความสม่ำเสมอของเส้นคงวามข้อมูลบรรยายฯ	3.22	2.74	2.67	3.04
26.	ศักยภาพข้อมูลในการตอบสนองความต้องการ	3.15	2.87	2.88	2.87
27.	ความทันสมัยหรืออายุการใช้งานของข้อมูล	3.15	2.87	2.72	3.22
28.	ความทันเวลาเมื่อต้องการใช้ข้อมูล	3.15	2.89	2.79	3.30
29.	ความครบถ้วนตามเนื้อหา ชนิด ประเภทฯ	3.00	2.87	2.74	2.83
30.	ความสามารถในการสอบทวนข้อมูลย้อนหลัง	2.96	2.89	2.77	2.91
	รวมเฉลี่ย	3.09	2.81	2.76	3.05
	รวมเฉลี่ยทั้งระบบ	3.09	2.86	2.85	3.07
	<u>ด้านการศึกษา</u>				
31.	ข้อมูลจำนวนนักเรียนนักศึกษาทุกระดับฯ	2.67	2.71	2.42	3.30
32.	ข้อมูลครูอาจารย์ บุคลากร สมาชิกคุรุสภา	2.67	2.68	2.44	3.26
33.	ข้อมูลค่าใช้จ่ายทางการศึกษาทุกประเภท	3.37	3.00	2.91	3.35
34.	ข้อมูลโรงเรียนและสถานศึกษาทุกสังกัด	2.52	2.42	2.33	3.09
35.	ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดการ	3.00	3.08	3.14	3.26
36.	ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษาฯ	3.48	3.18	3.09	3.39
37.	ข้อมูลอัตราการคงอยู่การสะพัตของนักเรียนฯ	3.22	2.84	2.86	3.26
38.	ข้อมูลประชากรและนัักศึกษานอกโรงเรียน	3.33	3.03	2.95	2.91
39.	ข้อมูลลูกเสือยุวกาชาด ผู้บังคับบัญชาฯ	3.04	2.79	2.79	3.17
40.	ข้อมูลแหล่งเงินทุนและผู้รับทุนการศึกษา	2.81	2.61	2.67	2.96
	รวมเฉลี่ย	3.01	2.83	2.76	3.20

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการปัญหา	นักวิชาการศึกษา			
		ประสบการณ์		ขนาดอำเภอ	
		ต่ำ	สูง	เล็ก	ใหญ่
	<u>ด้านการศาสนา</u>				
41.	ข้อมูลสำนักสงฆ์ วัด ศาสนสถาน	2.85	2.82	2.60	2.78
42.	ข้อมูลพระภิกษุสามเณร นักบวช พระธรรมทูต	2.81	2.87	2.72	3.13
43.	ข้อมูลพระสังฆาธิการและผู้นำทางศาสนา	2.78	2.71	2.47	3.22
44.	ข้อมูลวัดร้างผู้เช่าที่ดินวัดร้าง ที่ดินต่าง ๆ	2.89	2.53	2.60	2.91
45.	ข้อมูลโรงเรียนและผู้เรียนปริยัติธรรมทุกแผนก	2.59	2.50	2.35	2.74
46.	ข้อมูลโรงเรียนและผู้เรียนพระพุทธศาสนาฯ	2.52	2.39	2.14	2.78
47.	ข้อมูลศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด	2.26	2.24	2.07	2.57
48.	ข้อมูลเงินทุนการศึกษาพระภิกษุสามเณรฯ	2.67	2.47	2.42	2.91
49.	ข้อมูลการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมในวัดฯ	2.93	2.53	2.53	2.78
50.	ข้อมูลกิจกรรมส่งเสริมศาสนา การประกวดฯ	2.93	2.47	2.49	2.78
	รวมเฉลี่ย	2.72	2.55	2.44	2.86
	<u>ด้านการวัฒนธรรม</u>				
51.	ข้อมูลประชากร เผ่าพันธุ์ ภูมิศาสตร์ ฯ	3.22	2.87	2.91	2.87
52.	ข้อมูลลักษณะประเพณีประจำท้องถิ่น	2.78	2.63	2.70	2.83
53.	ข้อมูลลักษณะเด่นทางวัฒนธรรมท้องถิ่นฯ	2.89	2.68	2.81	2.96
54.	ข้อมูลเศรษฐกิจค้าขายและกำลังแรงงานชุมชน	3.22	2.84	2.98	2.91
55.	ข้อมูลศูนย์วัฒนธรรมและแหล่งความรู้ชุมชน	3.11	2.71	2.88	2.83
56.	ข้อมูลเกี่ยวกับสมาคมและมูลนิธิ	2.81	2.53	2.67	3.04
57.	ข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถานและพิพิธภัณฑ์	2.59	2.42	2.56	2.70
58.	ข้อมูลกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมโดยประกวดฯ	2.81	2.76	2.70	2.91
59.	ข้อมูลกองทุนและงบประมาณอุดหนุนฯ	2.93	2.66	2.63	3.00
60.	ข้อมูลสมาชิกกลุ่มองค์กรเบญจภาคี	2.81	2.74	2.81	2.87
	รวมเฉลี่ย	2.92	2.68	2.77	2.89
	รวมเฉลี่ยทั้ง 3 ด้าน	2.88	2.69	2.66	2.98

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายชาติรี ชื่อสกุล ดีทองกลาง
เกิดวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2501
สถานที่เกิด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2510 สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนบ้านประสุท
อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา
- พ.ศ. 2513 สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนศิริวิทยากร
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
- พ.ศ. 2517 สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
- พ.ศ. 2519 สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา จากวิทยาลัยครูนครราชสีมา
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
- พ.ศ. 2521 สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง จากวิทยาลัยครู
นครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
- พ.ศ. 2523 สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางแสน
- พ.ศ. 2542 สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติการทำงาน

- พ.ศ. 2523 อาจารย์ 1 โรงเรียนเกล็ดลิ้นวิทยา อำเภอบัวใหญ่ จังหวัด
นครราชสีมา
- พ.ศ. 2527 นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี
- พ.ศ. 2530 ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี
- พ.ศ. 2531 ศึกษาธิการอำเภอกิ่งอำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร
- พ.ศ. 2533 ศึกษาธิการอำเภอกิ่งอำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา
- พ.ศ. 2536 ศึกษาธิการอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
- ปัจจุบัน ศึกษาธิการอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

การศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
เขตการศึกษา 6

บทคัดย่อ
ของ
ชาติรี ดีทองหลาง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2542

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงาน
ศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูลใน 3 ส่วน คือ ส่วนปัจจัยป้อน
ส่วนกระบวนการ ส่วนผลผลิต และศึกษาปัญหาการจัดเก็บข้อมูลใน 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา
ด้านการศาสนา ด้านการวัฒนธรรม และเปรียบเทียบปัญหาการจัดเก็บข้อมูล โดยจำแนกตาม
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดอำเภอของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา
เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ศึกษาจาก
ประชากรใน 69 อำเภอ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความ
เบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t - test)

ผลการวิจัยที่สำคัญ สรุปดังนี้

1. ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาในเขตการศึกษา 6 มีความคิดเห็นต่อปัญหา
การจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาในระบบ
การจัดเก็บข้อมูล ส่วนปัจจัยป้อน ส่วนกระบวนการ และส่วนผลผลิต อยู่ในระดับปานกลาง และ
ปัญหาการจัดเก็บข้อมูล ด้านการศึกษา ด้านการศาสนา และด้านการวัฒนธรรม อยู่ในระดับ
ปานกลาง
2. ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน
มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดเก็บข้อมูลโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง
3. ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ที่ปฏิบัติงานในอำเภอที่มีขนาดต่างกัน
มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดเก็บข้อมูลโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง
4. ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหา
การจัดเก็บข้อมูลโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
5. นักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหา
การจัดเก็บข้อมูลโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
6. ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติงานในอำเภอที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการ
จัดเก็บข้อมูลโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
7. นักวิชาการศึกษาปฏิบัติงานในอำเภอที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการ
จัดเก็บข้อมูลโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

A STUDY ON PROBLEMS OF DATA COLLECTION
IN THE DISTRICT EDUCATION OFFICES
OF EDUCATION REGION 6

AN ABSTRACT
BY
CHATREE DEETONGLANG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

March 1999

The purposes of this research were to 1. study on problems of data collection in the district education offices of Education Region 6; and, 2) compare the problems by work experiences and district sizes. Two aspects, each with 3 areas, of problems on the data collection systems were studied : 1) input, process and output; and 2) the educational data, religious data, and cultural data.

A 5-point rating scale survey questionnaire was sent to 96 district education officers and 96 education officers in 96 districts of the region. The statistics used for the data analysis were percentage, means, standard deviation, and t-test.

The main research findings were summarized as follows.

1. The district education officers and the education officers in the Education Region 6 perceived the overall problems as well as the 6 areas of problems on data collection in the district education offices at the moderate level.

2. The district education officers and the education officers with different work experiences perceived the overall problems as well as the individual problem area at the moderate level.

3. The district education officers and the education officers working in different district sizes perceived the overall problems as well as the individual problem area at the moderate level.

4. The district education officers with different work experiences did not perceive the overall problems as well as the individual problem area differently.

5. The education officers with different work experiences did not perceive the overall problems as well as the individual problem area differently.

6. The district education officers working in different district sizes did not perceive the overall problems as well as the individual problem area differently.

7. The education officers working in different district sizes did not perceive the overall problems as well as the individual problem area differently.